

ΔΗΜ. Ι. ΦΙΛΙΚΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ Α' ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΘΗΛΕΩΝ

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ

ΜΕΤΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

ΤΗΣ Α' ΤΑΞΕΩΣ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΩΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ Γ'.

Τιμάται μετὰ τοῦ βιβλιοσήμου καὶ φόρου δρ. 8.40

(Ἄξιο βιβλιοσήμου δρ. 3.25. Φόρος Ἄν. Δαν. 10 % δρ. 0.30)

Ἀριθμὸς ἐγκριτ. ὑποφάσεως 336. (7. 3. 1920)

Ἀριθμὸς ἀδείας κτελοσημίας 615 (7. 3. 1923)

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΙΑ ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΝ

ΑΠΗΓΟΡΕΥΜΕΝΗ ΔΙΑ ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΝ
ΥΠΟ ΤΟΥ Γ. Σ. ΑΙ ΝΟΜΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Α. Ζ. ΔΙΑΛΗΣΜΑ

6— Ὁδὸς Βορέου—6

1923

ΔΗΜ. Ι. ΦΙΛΙΠΠΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΠΕΔΑ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΔΗΜ. Ι. ΦΙΛΙΚΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ Α' ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΘΗΛΕΩΝ

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ

ΜΕΤΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

ΤΗΣ Α' ΤΑΞΕΩΣ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΩΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ Γ'.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΙΑ ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΝ
ΑΠΗΓΟΡΕΥΜΕΝΗ ΔΙΑ ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΝ
ΥΠΟ ΤΟΥ Γ. Σ. ΑΙ ΝΟΜΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Α. Ζ. ΔΙΑΔΗΜΑ

6—'Οδός Βορέου—6

1923

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ

Α'. Καταγωγή, παιδείαις καὶ νεανική ηλικία
τοῦ Θεμιστοκλέους.

Ι. Θεμιστοκλεῖ τὰ μὲν ἐκ γένους ἀμαυρότερα πρὸς
δόξαν ὑπῆρχε· πατὴρ γὰρ ἦν Νεοκλέους οὐ τῶν ἄγαν
ἐπιφανῶν Ἀθήνησι, Φρεαροῦ τῶν δήμων ἐκ τῆς
Λεωνίδου φυλῆς, νόθος δὲ πρὸς μητρός, ὡς λέγουσιν

Ἄβρότονον Θρηῖσσα γυνὴ γένος· ἀλλὰ τεκέσθαι
Τὸν μέγαν Ἑλλησίν φημι Θεμιστοκλέα.

Φαινίας μέντοι τὴν μητέρα τοῦ Θεμιστοκλέους οὐ
Θρηῖτιαν, ἀλλὰ Καρίνην, οὐδ' Ἄβρότονον ὄνομα, ἀλλ'
Κυτέρπην ἀναγράφει. Νεάνθης δὲ καὶ πόλιν αὐτῇ τῆς
Καρίας Ἀλικαρνασσὸν προστίθησι. Διδὸν καὶ τῶν νόθων
εἰς Κυνόσαργες συντελούντων (τοῦτο δ' ἐστὶν ἔξω πυ-
λῶν γυμνάσιον Ἡρακλέους, ἐπεὶ κάκεινος οὐκ ἦν γνή-

σιος ἐν θεοῖς, ἀλλ' ἐνείχεται νοθεῖα διὰ τὴν μητέρα θνητὴν οὖσαν) ἔπειθέ τις ὁ Θεμιστοκλῆς τῶν εὖ γεγονότων νεανίσκων καταβαίνοντας εἰς τὸ Κυνόσαργες ἀλείφεσθαι μετ' αὐτοῦ. Καὶ τούτου γενομένου δοκεῖ πανούργως τὸν τῶν νόθων καὶ γνησίων διορισμὸν ἀνελεῖν. Ὅτι μέντοι τοῦ Λυκομιδῶν γένους μετείχε δῆλός ἐστι τὸ γὰρ Φλυῆσι τελεστήριον, ὅπερ ἦν Λυκομιδῶν κοινόν, ἐμπρησθὲν ὑπὸ τῶν βαρβάρων αὐτὸς ἐπεσκεύασε καὶ γραφαῖς ἐκόσμησεν, ὡς Σιμωνίδης ἱστορήκεν.

II. Ἐτι δὲ παῖς ὢν ὁμολογεῖται φορᾶς μεστὸς εἶναι, καὶ τῇ μὲν φύσει συνετός, τῇ δὲ προαιρέσει μεγαλοπράγμων καὶ πολιτικός. Ἐν γὰρ ταῖς ἀλέσεσι καὶ σχολαῖς ἀπὸ τῶν μαθημάτων γιγνόμενος οὐκ ἔπαιζεν οὐδ' ἐρραθύμει, καθάπερ οἱ λοιποὶ παῖδες, ἀλλ' εὐρίσκειτο λόγους τινὰς μελειῶν καὶ συνταιπτόμενος πρὸς ἑαυτόν. Ἦσαν δ' οἱ λόγοι κατηγορία τινὸς ἢ συνηγορία τῶν παιδῶν. Ὅθεν εἰώθει λέγειν πρὸς αὐτὸν ὁ διδάσκαλος ὡς «οὐδὲν ἔση, παῖ, σὺ μικρόν, ἀλλὰ μέγα πάντως ἀγαθὸν ἢ κακόν». Ἐπεὶ καὶ τῶν παιδεύσεων τὰς μὲν ἠθοποιούσας ἢ πρὸς ἡδονὴν τινα καὶ χάριν ἐλευθέριον σπουδαζομένας ὀκνηρῶς καὶ ἀπροθύμως ἐξεμάνθιανε· τῶν δὲ εἰς σύνεσιν ἢ πρᾶξιν λεγομένων δῆλος ἦν ὑπερερῶν παρ' ἡλικίαν, ὡς τῇ φύσει πιστεύων. Ὅθεν ὕστερον ἐν ταῖς ἐλευθερίοις καὶ ἀστεῖαις λεγομέναις διατριβαῖς ὑπὸ τῶν πεπαιδευσθαι δοκούντων χλευαζόμενος ἠναγκάζετο φορτικώτερον ἀμύνεσθαι, λέγων ὅτι λύραν μὲν ἀρμόσασθαι καὶ μεταχειρίσασθαι ψαλτήριον οὐκ ἐπίσταιτο, πόλιν δὲ μικρὰν καὶ ἄδοξον παραλαβὼν ἔνδοξον καὶ μεγαλὴν ἀπεργάσασθαι. Καίτοι Στησίμβρο-

τος Ἀναξαγόρου τε διακοῦσαι τὸν Θεμιστοκλέα φησὶ καὶ περὶ Μέλισσον σπουδάσαι τὸν φυσικόν, οὐκ εὖ τῶν χρόνων ἀπτόμενος· Περικλεῖ γάρ, ὅς πολὺ νεώτερος ἦν Θεμιστοκλέους, Μέλισσος μὲν ἀντεστρατήγει πολιορκοῦντι Σαμίους, Ἀναξαγόρας δὲ συνδιέτριβε· Μᾶλλον οὖν ἂν τις προσέχοι τοῖς Μνησιφίλου τὸν Θεμιστοκλέα τοῦ Φραεαρίου ζηλωτὴν γενέσθαι λέγουσιν, οὔτε ῥήτορος ὄντος οὔτε τῶν φυσικῶν κληθέντων φιλοσόφων, ἀλλὰ τὴν τότε καλουμένην σοφίαν, οὔσαν δὲ δεινότητα πολιτικὴν καὶ δραστήριον σύνεσιν, ἐπιτήδευμα πεποιημένου καὶ διασφύζοντος ὥσπερ αἴρεσιν ἐκ διαδοχῆς ἀπὸ Σόλωνος· ἦν οἱ μετὰ ταῦτα δικανικαῖς μεξάντες τέχναις καὶ μεταγαγόντες ἀπὸ τῶν πράξεων τὴν ἄσκησιν ἐπὶ τοὺς λόγους σοφισταὶ προσηγορεύθησαν. Τούτῳ μὲν οὖν ἤδη πολιτευόμενος ἐπλησίαζεν. Ἐν δὲ ταῖς πρώταις τῆς νεότητος ὁρμαῖς ἀνώμαλος ἦν καὶ ἀστάθμητος, ἅτε τῇ φύσει καθ' αὐτὴν χρώμενος, ἄνευ λόγου καὶ παιδείας ἐπ' ἀμφοτέρα μεγάλας ποιουμένη μεταβολὰς τῶν ἐπιτηδευμάτων καὶ πολλάκις ἐξισταμένη πρὸς τὸ χειρόν, ὡς ὕστερον αὐτὸς ὠμολόγει, καὶ τοὺς τραχυτάτους πώλους ἀρίστους ἵππους γίνεσθαι φάσκων, ὅταν ἦς προσήκει τύχῳσι παιδείας καὶ καταρτύσεως. Ἄ δὲ τούτων ἐξαρθῶσιν ἔνιοι διηγήματα πλάττοντες, ἀποκήρυξιν μὲν ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, θάνατον δὲ τῆς μητρὸς ἐκούσιον ἐπὶ τῇ τοῦ παιδὸς ἀτιμίᾳ περιλύτου γενομένης, δοκεῖ κατεψεῦσθαι· καὶ τούναντίον εἰσὶν οἱ λέγοντες, ὅτι τοῦ τὰ κοινὰ πράττειν ἀποτρέπων αὐτὸν ὁ πατήρ ἐπεδείκνυε πρὸς τῇ θαλάττῃ τὰς παλαιὰς τριήρεις ἐριμμένας καὶ παρορρωμένας, ὡς δὴ καὶ πρὸς

τοὺς δημαγωγούς, ὅταν ἄχρηστοι φαίνωνται, τῶν πολλῶν ὁμοίως ἐχόντων.

III. Ταχὺ μέντοι καὶ νεανικῶς ἔοικεν ἄψασθαι τοῦ Θεμιστοκλέους τὰ πολιτικὰ πράγματα καὶ σφόδρα ἢ πρὸς δόξαν ὀρμὴ κρατῆσαι, δι' ἣν εὐθύς ἐξ ἀρχῆς τοῦ πρωτεύειν ἐφιέμενος ἰταμῶς ὑφίστατο τὰς πρὸς τοὺς δυναμένους ἐν τῇ πόλει καὶ πρωτεύοντας ἀπεχθείας, μάλιστα δὲ Ἀριστείδην τὸν Λυσιμάχου, τὴν ἐναντίαν αἰὲ πορευόμενον αὐτῷ. Πρῶτος γὰρ ὢν φύσει καὶ καλοκαγαθικός τὸν τρόπον ὁ Ἀριστείδης καὶ πολιτευόμενος οὐ πρὸς χάριν οὐδὲ πρὸς δόξαν, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ βελτίστου μετ' ἀσφαλείας καὶ δικαιοσύνης, ἠναγκάζετο τῷ Θεμιστοκλεῖ τὸν δῆμον ἐπὶ πολλὰ κινεῦντι καὶ μεγάλας ἐπιφέροντι καινοτομίας ἐναντιοῦσθαι πολλάκις, ἐνιστάμενος αὐτοῦ πρὸς τὴν αὐξήσιν. Λέγεται γὰρ οὕτω παράφορος πρὸς δόξαν εἶναι καὶ πράξεων μεγάλων ὑπὸ φιλοτιμίας ἐραστής, ὥστε νέος ὢν ἔτι τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης πρὸς τοὺς βαρβάρους γενομένης καὶ τῆς Μιλτιάδου στρατηγίας διαβοηθείσης σύννουσ ὀρᾶσθαι τὰ πολλὰ πρὸς ἑαυτῷ καὶ τὰς νύκτας ἀγρυπνεῖν καὶ τοὺς πότους παραιτεῖσθαι τοὺς συνήθεις καὶ λέγειν πρὸς τοὺς ἐρωτῶντας καὶ θαυμάζοντας τὴν περὶ τὸν βίον μεταβολήν, ὡς καθεύδειν αὐτὸν οὐκ ἐφῆ τὸ τοῦ Μιλτιάδου τρόπαιον. Οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι πέρας ᾔνοντο τοῦ πολέμου τὴν ἐν Μαραθῶνι τῶν βαρβάρων ἦταν εἶναι, Θεμιστοκλῆς δὲ ἀρχὴν μειζόνων ἀγώνων, ἐφ' οὓς ἑαυτὸν ὑπὲρ τῆς ὅλης Ἑλλάδος ἤλειφε καὶ τὴν πόλιν ἥσκει, πόρρωθεν ἔτι προσδοκῶν τὸ μέλλον.

**Β'. Δράσεις τοῦ Θεμιστοκλέους κατὰ τοὺς
Μηδικοὺς πολέμους.**

IV. Καὶ πρῶτον μὲν τὴν Λαυρεωτικὴν πρόσδοον ἀπὸ τῶν ἀργυρείων μετάλλων ἔθος ἔχόντων Ἀθηναίων διανέμεσθαι, μόνος εἰπεῖν ἐτόλμησε παρελθὼν εἰς τὸν δῆμον, ὡς χρὴ τὴν διανομὴν εἶασαντας ἐκ τῶν χρημάτων τούτων κατασκευάσασθαι τριήρεις ἐπὶ τὸν πρὸς Αἰγινήτας πόλεμον. Ἦκμαζε γὰρ οὗτος ἐν τῇ Ἑλλάδι μάλιστα καὶ κατεῖχον οἱ νησιῶται πλήθει νεῶν τὴν θάλατταν. Ἡ καὶ ῥᾶον ὁ Θεμιστοκλῆς συνέπεισεν, οὐ Δαρεῖον οὐδὲ Πέρσας (μακρὰν γὰρ ἦσαν οὗτοι καὶ δέος οὐ πάνυ βέβαιον ὡς ἀφιζόμενοι παρεῖχον) ἐπισείων, ἀλλὰ τῇ πρὸς Αἰγινήτας ὀργῇ καὶ φιλονικίᾳ τῶν πολιτῶν ἀποχρησάμενος εὐκαίρως ἐπὶ τὴν παρασκευὴν. Ἐκατὸν γὰρ ἀπὸ τῶν χρημάτων ἐκείνων ἐποιήθησαν τριήρεις, αἷς καὶ πρὸς Ξέρξην ἐναυμάχησαν. Ἐκ δὲ τούτου κατὰ μικρὸν ὑπάγων καὶ καταβιβάζων τὴν πόλιν πρὸς τὴν θάλατταν, ὡς τῷ πεζῷ μὲν οὐδὲ τοῖς ὁμόροις ἀξιόμαχους ὄντας, τῇ δ' ἀπὸ τῶν νεῶν ἀλκῇ καὶ τοὺς βαρβάρους ἀμύνασθαι καὶ τῆς Ἑλλάδος ἄρχειν δυναμένους, ἀντὶ μονίμων ὀπλιτῶν, ὡς φησὶν ὁ Πλάτων, ναυβάτας καὶ θαλαττίους ἐποίησε, καὶ διαβολὴν καθ' αὐτοῦ παρέσχεν, ὡς ἄρα Θεμιστοκλῆς τὸ δόρυ καὶ τὴν ἀσπίδα τῶν πολιτῶν παρελόμενος εἰς ὑπηρεσίον καὶ κόπην συνέστειλε τὸν Ἀθηναίων δῆμον. Ἐπραξε δὲ ταῦτα Μιλτιάδου κρατήσας ἀντιλέγοντος, ὡς ἱστορεῖ Σησιμβροτος. Εἰ μὲν δὴ τὴν ἀκρίβειαν καὶ τὸ καθαρὸν τοῦ πολιτεύματος ἔβλαψεν ἢ μὴ ταῦτα πράξας, ἔστω φιλοσοφώτερον ἐπι-

σκοπεῖν· ὅτι δὲ ἡ τότε σωτηρία τοῖς Ἑλλησιν ἐκ τῆς θαλάττης ὑπῆρξε καὶ τὴν Ἀθηναίων πόλιν αὐθις ἀνέστησαν αἱ τριήρεις ἐκεῖναι, τὰ τ' ἄλλα καὶ Ξέρξης αὐτὸς ἐμαρτύρησε. Τῆς γὰρ πεζῆς δυνάμεως ἀθραύστου διαμενούσης ἔφυγε μετὰ τὴν τῶν νεῶν ἦτταν, ὡς οὐκ ὦν ἀξιόμαχος, καὶ Μαρδόνιον ἐμποδὼν εἶναι τοῖς Ἑλλησι τῆς διώξεως μᾶλλον ἢ δουλωσόμενον αὐτούς, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, κατέλιπε.

V. Σύντονον δὲ αὐτὸν γεγονέναι χρηματιστὴν οἱ μὲν τινές φρασι δι' ἐλευθεριότητα· καὶ γὰρ φιλοθύτην ὄντα καὶ λαμπρὸν ἐν ταῖς περὶ τοὺς ξένους δαπάναις ἀφθόνου δεῖσθαι χορηγίας· οἱ δὲ τοῦναντίον γλισχροτήτητα πολλὴν καὶ μικρολογίαν κατηγοροῦσιν, ὡς καὶ τὰ πεμπόμενα τῶν ἐδωδῶν πωλοῦντος. Ἐπεὶ δὲ Διφιλίδης ὁ ἵπποτρόφος αἰτηθεὶς ὑπ' αὐτοῦ πῶλον οὐκ ἔδωκεν, ἠπέλησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ταχὺ ποιήσειν δούρειον ἵππον, αἰνιξάμενος ἐγκλήματα συγγενικὰ καὶ δίκας τῷ ἀνθρώπῳ πρὸς οἰκίους τινὰς ταράξειν. Τῇ δὲ φιλοτιμία πάντας ὑπερέβαλεν, ὥστ' ἔτι μὲν νέος ὦν καὶ ἀφανῆς Ἐπικλέα τὸν ἐξ Ἐρμιόνης κιθαριστὴν σπουδαζόμενον ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐκλιπαρῆσαι μελετᾶν παρ' αὐτῷ, φιλοτιμούμενος πολλοὺς τὴν οἰκίαν ζητεῖν καὶ φοιτᾶν πρὸς αὐτόν. Εἰς δ' Ὀλυμπίαν ἐλθὼν καὶ διαμιλλώμενος τῷ Κίμωνι περὶ δεῖπνα καὶ σκηνὰς καὶ τὴν ἄλλην λαμπρότητα καὶ παρασκευήν, οὐκ ἤρεσκε τοῖς Ἑλλησιν. Ἐκεῖνῳ μὲν γὰρ ὄντι νέῳ καὶ ἀπ' οἰκίας μεγάλης φόντο δεῖν τὰ τοιαῦτα συγχωρεῖν· ὁ δὲ μήπω γνῶριμος γεγονώς, ἀλλὰ δοκῶν ἐξ οὐχ ὑπαρχόντων καὶ παρ' ἀξίαν ἐπαίρεσθαι προσωφλίσκανεν ἀλαζονεῖαν. Ἐνί-

κησε δὲ καὶ χορηγῶν τραγωδοῖς, μεγάλην ἤδη τότε σπουδὴν καὶ φιλοτιμίαν τοῦ ἀγῶνος ἔχοντας, καὶ πίνακα τῆς νίκης ἀνέθηκε τοιαύτην ἐπιγραφὴν ἔχοντα· «Θεμιστοκλῆς Φρεάρριος ἐχορήγει, Φρύνιχος ἐδίδασκεν, Ἄδειμαντος ἤρχεν». Οὐ μὴν ἀλλὰ τοῖς πολλοῖς ἐνήρμοτε, τοῦτο μὲν ἐκάστου τῶν πολιτῶν τοῦνομα λέγων ἀπὸ στόματος, τοῦτο δὲ κριτὴν ἀσφαλῆ περὶ τὰ συμβόλαια παρέχων ἑαυτόν· ὥσπερ που καὶ πρὸς Σιμωνίδην τὸν Κεῖον εἶπεν αἰτούμενόν τι τῶν οὐ μετρίων παρ' αὐτοῦ στρατηγοῦντος, ὡς οὔτ' ἐκεῖνος ἂν γένοιτο ποιητῆς ἀγαθὸς ἄδων παρὰ μέλος οὔτ' αὐτὸς ἀστείος ἄρχων παρὰ νόμον χαριζόμενος. Πάλιν δὲ ποτε τὸν Σιμωνίδην ἐπισκώπτων ἔλεγε νοῦν οὐχ ἔχειν, Κορινθίους μὲν λοιδοροῦντα μεγάλην οἰκοῦντας πόλιν, αὐτοῦ δὲ ποιούμενον εἰκόνας οὕτως ὄντος αἰσχροῦ τὴν ὄψιν. Αὐξόμενος δὲ καὶ τοῖς πολλοῖς ἀρέσκων τέλος κατεστασίασε καὶ μετέστησεν ἔξοστρακισθέντα τὸν Ἄριστείδην.

VI. Ἦδη δὲ τοῦ Μήδου καταβαίνοντος ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ τῶν Ἀθηναίων βουλευομένων περὶ στρατηγοῦ, τοὺς μὲν ἄλλους ἐκόντας ἐκστῆναι τῆς στρατηγίας λέγουσιν ἐκπεπληγμένους τὸν κίνδυνον· Ἐπικύδην δὲ τὸν Εὐφημίδου, δημαγωγὸν ὄντα δεινὸν μὲν εἰπεῖν, μαλακὸν δὲ τῇ ψυχῇ καὶ χρημάτων ἥττονα, τῆς ἀρχῆς ἐφίεσθαι καὶ κρατίσειν ἐπίδοξον εἶναι τῇ χειροτονίᾳ. Τὸν οὖν Θεμιστοκλέα δείσαντα, μὴ τὰ πράγματα διαφθαρείη παντάπασι τῆς ἡγεμονίας εἰς ἐκεῖνον ἐμπεσοῦσης, χρήμασι τὴν φιλοτιμίαν ἐξωνήσασθαι παρὰ τοῦ Ἐπικύδου. Ἐπαινεῖται δ' αὐτοῦ καὶ τὸ περὶ τὸν δῖ-γλωττον ἔργον ἐν τοῖς πεμφθεῖσιν ὑπὸ βασιλέως ἐπὶ γῆς.

καὶ ὕδατος αἴτησιν. Ἐρμηνέα γὰρ ὄντα συλλαβὸν διὰ ψηφίσματος ἀπέκτεινεν, ὅτι φωνὴν Ἑλληνίδα βαρβάρους προστάγμασιν ἐτόλμησε χρῆσαι. Ἔτι δὲ καὶ τὸ περὶ Ἄρθμιον τὸν Ζελεΐτην· Θεμιστοκλέους γὰρ εἰπόντος καὶ τοῦτον εἰς τοὺς ἀτίμους καὶ γένος ἐνέγραψαν, ὅτι τὸν ἐκ Μήδων χρυσὸν εἰς τοὺς Ἑλληνας ἐκόμισε. Μέγιστον δὲ πάντων τὸ καταλῦσαι τοὺς Ἑλληνικοὺς πολέμους καὶ διαλλάξαι τὰς πόλεις ἀλλήλαις, πείσαντα τὰς ἔχθρας διὰ τὸν πόλεμον ἀναβαλέσθαι πρὸς ὃ καὶ Χείλεων τὸν Ἀρκάδα μάλιστα συναγωνίσασθαι λέγουσι.

¶ VII. Παραλαβὸν δὲ τὴν ἀρχὴν εὐθύς μὲν ἐπεχείρει τοὺς πολίτας ἐμβιβάζειν εἰς τὰς τριήρεις καὶ τὴν πόλιν ἔπειθεν ἐκλιπόντας ὡς προσωτάτω τῆς Ἑλλάδος ἀπαντᾶν τῷ βαρβάρῳ κατὰ θάλατταν. Ἐνισταμένων δὲ πολλῶν ἐξήγαγε πολλὴν στρατιάν εἰς τὰ Τέμπε μετὰ Λακεδαιμονίων, ὡς αὐτόθι προκινδυνεύσόντων τῆς Θετταλίας, οὐπω τότε μηδίζειν δοκούσης· ἐπεὶ δ' ἀνεχώρησαν ἐκεῖθεν ἄπρακτοι καὶ Θετταλῶν βασιλεῖ προσγενομένων ἐμήδιζε τὰ μέχρι Βοιωτίας, μᾶλλον ἤδη τῷ Θεμιστοκλεῖ προσεῖχον οἱ Ἀθηναῖοι περὶ τῆς θαλάττης, καὶ πέμπεται μετὰ νεῶν ἐπ' Ἀρτεμίσιον τὰ στενὰ φυλάξων. Ἐνθα δὲ τῶν μὲν Ἑλλήνων Εὐρυβιάδην καὶ Λακεδαιμονίους ἡγεῖσθαι κελευόντων, τῶν δ' Ἀθηναίων, ὅτι πλήθει τῶν νεῶν σύμπαντας ὁμοῦ τι τοὺς ἄλλους ὑπερέβαλλον, οὐκ ἀξιοῦντων ἐτέροις ἔπεσθαι, συνιδὼν τὸν κίνδυνον ὁ Θεμιστοκλῆς αὐτὸς τε τὴν ἀρχὴν τῷ Εὐρυβιάδῃ παρῆκε καὶ κατεπράϋνε τοὺς Ἀθηναίους ὑπισχνόμενος, ἂν ἄνδρες ἀγαθοὶ γένωνται πρὸς τὸν πόλεμον, ἔκοντας αὐτοῖς παρέξειν εἰς τὰ λοιπὰ πειθομένους τοὺς

Ἑλληνας. Διὸ καὶ δοκεῖ τῆς σωτηρίας αἰτιώτατος γενέσθαι τῇ Ἑλλάδι καὶ μάλιστα τοὺς Ἀθηναίους προαγαγεῖν εἰς δόξαν, ὡς ἀνδρεία μὲν τῶν πολεμίων, εὐγνωμοσύνη δὲ τῶν συμμάχων περιγενομένους. Ἐπεὶ δὲ ταῖς Ἀφειταῖς τοῦ βαρβαρικοῦ στόλου προσμεξάντος ἐκπλαγεῖς ὁ Εὐρυβιάδης, τῶν κατὰ στόμα νεῶν τὸ πλῆθος, ἄλλας δὲ πυνθανόμενος διακοσίας ὑπὲρ Σκιάθου κύκλω περιπλεῖν, ἐβούλετο τὴν ταχίστην εἶσω τῆς Ἑλλάδος κομισθεὶς ἄψασθαι Πελοποννήσου καὶ τὸν πεζὸν στρατὸν ταῖς ναυσὶ προσπεριβαλέσθαι, παντάπασιν ἀπρόσμαχον ἡγούμενος τὴν κατὰ θάλατταν ἀλκὴν βασιλέως, δέισαντες οἱ Εὐβοεῖς, μὴ σφᾶς οἱ Ἕλληνες πρόονται, κρύφα τῷ Θεμιστοκλεῖ διελέγοντο Πελάγοντα μετὰ χρημάτων πολλῶν πέμπαντες. Ἄ λαβὼν ἐκεῖνος, ὡς Ἡρόδοτος ἰστόρηκε, τοῖς περὶ τὸν Εὐρυβιάδην ἔδωκεν. Ἐναντιουμένου δ' αὐτῷ μάλιστα τῶν πολιτῶν Ἀρχιτέλους, ὅς ἦν μὲν ἐπὶ τῆς ἱερᾶς νεῶς τριήραρχος, οὐκ ἔχων δὲ χρήματα τοῖς ναύταις χορηγεῖν ἔσπευδεν ἀποπλεῦσαι, παρώξυνεν ἔτι μᾶλλον ὁ Θεμιστοκλῆς τοὺς τριηρίτας ἐπ' αὐτόν, ὥστε τὸ δεῖπνον ἀρπάσαι συνδραμόντας. Τοῦ δ' Ἀρχιτέλους ἀθυμοῦντος ἐπὶ τούτῳ καὶ βαρέως φέροντος εἰσέπεμψεν ὁ Θεμιστοκλῆς πρὸς αὐτὸν ἐν κίστην δεῖπνον ἄρτων καὶ κρεῶν, ὑποθεὶς κάτω τάλαντον ἀργυρίου καὶ κελεύσας αὐτόν τε δειπνεῖν ἐν τῷ παρόντι καὶ μεθ' ἡμέραν ἐπιμεληθῆναι τῶν τριηριτῶν· εἰ δὲ μὴ, καταβοήσειν αὐτοῦ πρὸς τοὺς παρόντας ὡς ἔχοντος ἀργύριον παρὰ τῶν πολεμίων. Ταῦτα μὲν οὖν Φαινίας ὁ Λέσβιος εἶρηκεν.

VIII. Αἱ δὲ γενόμενα τότε πρὸς τὰς τῶν βαρβάρων

ναῦς περὶ τὰ στενὰ μάχαι κρίσιν μὲν εἰς τὰ ὅλα μεγά-
λην οὐκ ἐποίησαν, τῇ δὲ πείρᾳ μέγιστα τοὺς Ἕλληνας
ὄνησαν, ὑπὸ τῶν ἔργων παρὰ τοὺς κινδύνους διδα-
χθέντας, ὡς οὔτε πλήθη νεῶν οὔτε κόσμοι καὶ λαμπρό-
τητες ἐπισήμων οὔτε κραυγαὶ κομπῶδεις ἢ βάρβαροι
παιᾶνες ἔχουσι τι δεινὸν ἀνδράσιν ἐπισταμένοις εἰς χει-
ρας ἰέναι καὶ μάχεσθαι τολμῶσιν, ἀλλὰ δεῖ τῶν τοιού-
των καταφρονοῦντας ἐπ' αὐτὰ τὰ σώματα φέρεσθαι
καὶ πρὸς ἐκεῖνα διαγωνίζεσθαι συμπλακέντας. Ὁ δὴ καὶ
Πίνδαρος οὐ κακῶς ἔοικε συνιδὼν ἐπὶ τῆς ἐν Ἀρτεμι-
σίῳ μάχης εἰπεῖν

ὄθι παῖδες Ἀθηναίων ἐβάλλοντο φαιενὰν
κρηπίδ' ἐλευθερίας·

ἀρχὴ γὰρ ὄντως τοῦ νικᾶν τὸ θαρρεῖν. Ἔστι δὲ τῆς
Εὐβοίας τὸ Ἀρτεμισίον ὑπὲρ τὴν Ἐστίασαν αἰγιαλὸς
εἰς βορέαν ἀναπεπταμένος, ἀνταίρει δ' αὐτῷ μάλιστα τῆς
ὑπὸ Φιλοκτῆτι γενομένης χώρας Ὀλιζών. Ἐχει δὲ ναὸν
οὐ μέγαν Ἀρτέμιδος ἐπίκλησιν Προσηφας, καὶ δένδρα
περὶ αὐτὸν πέφυκε καὶ στήλαι κύκλω λίθου λευκοῦ πε-
πήγασιν· ὁ δὲ λίθος τῇ χειρὶ τριβόμενος καὶ χρόαν καὶ
ὄσμην κροακίζουσαν ἀναδίδωσιν. Ἐν μιᾷ δὲ τῶν στηλῶν
ἐλεγεῖτον ἦν τότε γεγραμμένον·

Παντοδαπῶν ἀνδρῶν γενεὰς Ἀσίας ἀπὸ χώρας
Παῖδες Ἀθηναίων τῷδέ ποτ' ἐν πελάγει
Ναυμαχία δαμάσαντες, ἐπεὶ στρατὸς ὤλετο Μήδων,
Σήματα ταῦτ' ἔθεσαν παρθένῳ Ἀρτέμιδι.

Δείκνυται δὲ τῆς ἀκτῆς τόπος ἐν πολλῇ τῇ πέριξ θινὶ
κόνιν τεφρώδη καὶ μέλαιναν ἐκ βάλθους ἀναδιδούς,

ὥσπερ πυρίκαυστον, ἐν ᾧ τὰ ναύαγια καὶ νεκροὺς καῦσαι δοκοῦσι.

ΙΧ. Τῶν μέντοι τὰ περὶ Θερμοπύλας εἰς τὸ Ἄρτεμίσιον ἀπαγγελλόντων πυθόμενοι Λεωνίδα τε κεῖσθαι καὶ κρατεῖν Ξέρξην τῶν κατὰ γῆν παρόδων, εἶσω τῆς Ἑλλάδος ἀνεκομίζοντο, τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ πᾶσι τεταγμένων δι' ἀρετὴν καὶ μέγα τοῖς πεπραγμένοις φρονούντων. Παραπλέων δὲ τὴν χώραν ὁ Θεμιστοκλῆς, ἤπερ κατάρσεις ἀναγκαίας καὶ καταφυγὰς ἑώρα τοῖς πολέμοις, ἐνεχάραιτε κατὰ τῶν λίθων ἐπιφανῆ γράμματα, τοὺς μὲν εὐρίσκων ἀπὸ τύχης, τοὺς δ' αὐτὸς ἰστάς περὶ τὰ ναυλόγια καὶ τὰς ὑδρείας, ἐπισκῆπτων Ἴωσι διὰ τῶν γραμμάτων, εἰ μὲν οἶόν τε, μετατάξασθαι πρὸς αὐτούς, πατέρας ὄντας καὶ προκινδυνεύοντας ὑπὲρ τῆς ἐκείνων ἐλευθερίας, εἰ δὲ μή, κακοῦν τὸ βαρβαρικὸν ἐν ταῖς μάχαις καὶ συνταράττειν. Ταῦτα δ' ἤλπιζεν ἢ μεταστήσειν τοὺς Ἴωνας ἢ συνταράξειν ὑποπτοτέρους τοῖς βαρβάροις γενομένους. Ξέρξου δὲ διὰ τῆς Δωρίδος ἄνωθεν ἐμβαλόντος εἰς τὴν Φωκίδα καὶ τὰ τῶν Φωκέων ἄσθη πυρπολοῦντος οὐ προσήμυναν οἱ Ἕλληνες, καίπερ τῶν Ἀθηναίων δεομένων εἰς τὴν Βοιωτίαν ἀπαντῆσαι πρὸ τῆς Ἀττικῆς, ὥσπερ αὐτοὶ κατὰ θάλατταν ἐπ' Ἀρτεμίσιον ἐβόηθησαν. Μηδενὸς δ' ὑπακούοντος αὐτοῖς, ἀλλὰ τῆς Πελοποννήσου περιεχομένων καὶ πᾶσαν ἐντὸς Ἰσθμοῦ τὴν δύναμιν ὠρμημένων συνάγειν καὶ διατειχιζόντων τὸν Ἰσθμὸν εἰς θάλατταν ἐκ θαλάττης, ἅμα μὲν ὀργῇ τῆς προδοσίας εἶχε τοὺς Ἀθηναίους, ἅμα δὲ δυσθυμία καὶ κατήφεια μεμονωμένους. Μάχεσθαι μὲν οὖν οὐ διενοοῦντο μυριάσι στρατοῦ τσαύταις· ὁ δ' ἦν μόνον

ἀναγκαῖον ἐν τῷ παρόντι, τὴν πόλιν ἀφέντας ἐμφῦναι ταῖς ναυσίν, οἱ πολλοὶ χαλεπῶς ἤκουον, ὡς μήτε νίκης δεόμενοι μήτε σωτηρίαν ἐπιστάμενοι θεῶν τε ἱερὰ καὶ πατέρων ἠρία προΐεμένων.

Χ. Ἐνθα δὴ Θεμιστοκλῆς ἀπορῶν τοῖς ἀνθρωπίνοις λογισμοῖς προσάγεσθαι τὸ πλῆθος, ὥσπερ ἐν τραγωδίᾳ μηχανὴν ἄρας, σημεῖα δαιμόνια καὶ χρησμούς ἐπῆγεν αὐτοῖς· σημεῖον μὲν λαμβάνων τὸ τοῦ δράκοντος, ὃς ἀφανὴς ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκ τοῦ σηκοῦ δοκεῖ γενέσθαι· καὶ τὰς καθ' ἡμέραν αὐτῷ προτιθεμένας ἀπαρχὰς εὐρίσκοντες ἀψάυστους οἱ ἱερεῖς, ἐξήγγελλον εἰς τοὺς πολλοὺς, τοῦ Θεμιστοκλέους λόγον διδόντος, ὡς ἀπολέλοιπε τὴν πόλιν ἢ θεὸς ὑψηγομένη πρὸς τὴν θάλατταν αὐτοῖς. Τῷ δὲ χρησμῷ πάλιν ἐδημαγώγει, λέγων μηδὲν ἄλλο δηλοῦσθαι ξύλινον τεῖχος ἢ τὰς ναῦς· διὸ καὶ τὴν Σαλαμίνα θείαν, οὐχὶ δεινὴν οὐδὲ σχετλίαν ἀνακαλεῖν τὸν θεόν, ὡς εὐτυχήματος μεγάλου τοῖς Ἕλλησιν ἐπώνυμον ἔσομένην. Κρατήσας δὲ τῇ γνώμῃ ψήφισμα γράφει, τὴν μὲν πόλιν παρακαταθέσθαι τῇ Ἀθηνᾷ τῇ Ἄ θ η ν ῶ ν μ ε δ ε ο ὑ σ η, τοὺς δ' ἐν ἡλικίᾳ πάντας ἐμβαίνειν εἰς τὰς τριῆρεις, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας καὶ ἀνδράποδα σφάζειν ἕκαστον ὡς ἂν δύνηται. Κυρωθέντος δὲ τοῦ ψηφίσματος οἱ πλεῖστοι τῶν Ἀθηναίων ὑπεξέθεντο γενεὰς καὶ γυναῖκας εἰς Τροίζηννα, φιλοτίμως πάνυ τῶν Τροίζηννίων ὑποδεχομένων· καὶ γὰρ τρέφειν ἐψηφίσαντο δημοσίᾳ, δύο ὀβολοὺς ἕκαστῷ διδόντες, καὶ τῆς ὀπώρας λαμβάνειν τοὺς παῖδας ἐξείναι πανταχόθεν, ἔτι δ' ὑπὲρ αὐτῶν διδασκάλοις τελεῖν μισθούς. Τὸ δὲ ψήφισμα Νικαγόρας ἔγραψεν. Οὐκ ὄντων δὲ δημοσίων

χρημάτων τοῖς Ἀθηναίοις, Ἀριστοτέλης μὲν φησι τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλήν πορίσασαν ὀκτὼ δραχμὰς ἐκάστω τῶν στρατευομένων αἰτιωτάτην γενέσθαι τοῦ πληρωθῆναι τὰς τριήρεις· Κλείδημος δὲ καὶ τοῦτο τοῦ Θεμιστοκλέους ποιεῖται στρατήγημα. Καταβαινόντων γὰρ εἰς Πειραιᾶ τῶν Ἀθηναίων φησὶν ἀπολέσθαι τὸ Γοργόνειον ἀπὸ τῆς θεοῦ τοῦ ἀγάλματος· τὸν οὖν Θεμιστοκλέα προσποιούμενον ζητεῖν καὶ διερευνώμενον ἅπαντα χρημάτων ἀνευρίσκειν πλῆθος ἐν ταῖς ἀποσκευαῖς ἀποκεκρυμμένον· ὧν εἰς μέσον κομισθέντων εὐπορήσαι τοὺς ἐμβαίνοντας εἰς τὰς ναῦς ἐφοδίων. Ἐκπλευούσης δὲ τῆς πόλεως τοῖς μὲν οἶκτον τὸ θέαμα, τοῖς δὲ θαῦμα τῆς τόλμης παρεῖχε, γενεὰς μὲν ἄλλη προπεμπόντων, αὐτῶν δ' ἀκάμπτων πρὸς οἰμωγὰς καὶ δάκρυα γονέων καὶ περιβολὰς διαπερώντων εἰς τὴν νῆσον. Καίτοι πολὺν μὲν οἱ διὰ γῆρας ὑπολειπόμενοι τῶν πολιτῶν ἔλεον εἶχον· ἦν δέ τις καὶ ἀπὸ τῶν ἡμέρων καὶ συντρόφων ζῶων ἐπικλῶσα γλυκυθυμία, μετ' ὄρυγῆς καὶ πόθου συμπαραθεόντων ἐμβαίνουσι τοῖς ἑαυτῶν τροφεῦσιν. Ἐν οἷς ἱστορεῖται κύων Ξανθίππου τοῦ Περικλέους πατρὸς οὐκ ἀνασχόμενος τὴν ἀπ' αὐτοῦ μόνωσιν ἐναλέσθαι τῇ θαλάττῃ καὶ τῇ τριήρει παρανηχόμενος ἐκπλεσεῖν εἰς τὴν Σαλαμίνα καὶ λιποθυμήσας ἀποθανεῖν εὐθύς· οὐ καὶ τὸ δεικνύμενον ἄχρι νῦν καὶ καλούμενον Κυνὸς σῆμα τάφρον εἶναι λέγουσι.

XI. Ταῦτά τε δὴ μεγάλα τοῦ Θεμιστοκλέους, καὶ τοὺς πολίτας αἰσθόμενος ποθοῦντας Ἀριστείδην καὶ δεδιότας, μὴ δι' ὄργην τῷ βαρβάρῳ προσθεῖς ἑαυτὸν ἀνατρέψῃ τὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος (ἐξωστράκιστο γὰρ

πρὸ τοῦ πολέμου καταστασιασθεῖς ὑπὸ Θεμιστοκλέους), γράφει ψήφισμα, τοῖς μὴ ἐπὶ φόνῳ μεθεστῶσιν ἐξείναι κατελθοῦσι πράττειν καὶ λέγειν τὰ βέλτιστα τῇ Ἑλλάδι μετὰ τῶν ἄλλων πολιτῶν. Εὐρυβιάδου δὲ τὴν μὲν ἡγεμονίαν τῶν νεῶν ἔχοντας διὰ τὸ τῆς Σπάρτης ἀξίωμα, μαλακοῦ δὲ παρὰ τὸν κίνδυνον ὄντος, αἶρειν δὲ βουλομένου καὶ πλεῖν ἐπὶ τὸν Ἴσθμόν, ὅπου καὶ τὸ πεζὸν ἤθροιστο τῶν Πελοποννησίων, ὁ Θεμιστοκλῆς ἀντέλεγεν ὅτε καὶ τὰ μνημονευόμενα λεχθῆναι φασί. Τοῦ γὰρ Εὐρυβιάδου πρὸς αὐτὸν εἰπόντος· «ὦ Θεμιστόκλεις, ἐν τοῖς ἀγῶσι τοὺς προεξανισταμένους ῥαπίζουσι» «Ναί» εἶπεν ὁ Θεμιστοκλῆς «ἀλλὰ τοὺς ἀπολειφθέντας οὐ στεφανοῦσιν». Ἐπαραμένου δὲ τὴν βακτηρίαν ὡς πατάξοντος, ὁ Θεμιστοκλῆς ἔφη· «Πάταξον μὲν, ἄκουσον δέ». Θαυμάσαντος δὲ τὴν πραότητα τοῦ Εὐρυβιάδου καὶ λέγειν κελεύσαντος, ὁ μὲν Θεμιστοκλῆς ἀνῆγεν αὐτὸν ἐπὶ τὸν λόγον· εἰπόντος δὲ τινος, ὡς ἀνὴρ ἄπολις οὐκ ὀρθῶς διδάσκει τοὺς ἔχοντας ἐγκαταλιπεῖν καὶ προέσθαι τὰς πατρίδας, ὁ Θεμιστοκλῆς ἐπιστρέψας τὸν λόγον «Ἡμεῖς τοι» εἶπεν «ὦ μοχθηρέ, τὰς μὲν οἰκίας καὶ τὰ τεῖχη καταλελοίπαμεν, οὐκ ἀξιοῦντες ἀψύχων ἔνεκα δουλεύειν, πόλις δ' ἡμῖν ἔστι μέγιστη τῶν Ἑλληνίδων, αἱ διακόσσαι τριῆρεις, αἱ νῦν μὲν ὑμῖν παρεστᾶσι βοηθοὶ σφύζεσθαι δι' αὐτῶν βουλομένοις, εἰ δ' ἄπιτε δεύτερον ἡμᾶς προδόντες, αὐτίκα πέυσεται τις Ἑλλήνων Ἀθηναίους καὶ πόλιν ἐλευθέραν καὶ χώραν οὐ χεῖρονα κερτημένους ἣς ἀπέβαλον». Ταῦτα τοῦ Θεμιστοκλέους εἰπόντος ἔννοια καὶ δέος ἔσχε τὸν Εὐρυβιάδην τῶν Ἀθηναίων, μὴ σφᾶς ἀπολείποντες οἴχωνται. Τοῦ δ' Ἐρετριώος

πειρωμένου τι λέγειν πρὸς αὐτόν « Ἡ γὰρ » ἔφη « καὶ ὑμῖν περὶ πολέμου τίς ἐστι λόγος, οἱ καθάπερ αἱ τευθίδες μάχαιραν μὲν ἔχετε, καρδίαν δὲ οὐκ ἔχετε ; »

XII. Λέγεται δ' ὑπὸ τινῶν τὸν μὲν Θεμιστοκλέα περὶ τούτων ἀπὸ τοῦ καταστρώματος ἄνωθεν τῆς νεῶς διαλέγεσθαι, γλαῦκα δ' ὄφθῆναι διαπετομένην ἀπὸ δεξιᾶς τῶν νεῶν καὶ τοῖς καρχησίοις ἐπικαθίζουσαν· διὸ δὴ καὶ μάλιστα προσέθεντο τῇ γνώμῃ καὶ παρεσκευάζοντο ναυμαχήσοντες. Ἄλλ' ἐπεὶ τῶν πολεμίων ὃ τε στόλος τῇ Ἀττικῇ κατὰ τὸ Φαληρικὸν προσφερόμενος τοὺς πέριξ ἀπέκρουσεν αἰγιαλούς, αὐτός τε βασιλεὺς μετὰ τοῦ πεζοῦ στρατοῦ καταβάς ἐπὶ τὴν θάλατταν ἄθρους ὄφθη, τῶν δὲ δυνάμεων ὁμοῦ γενομένων ἐξερρύησαν οἱ τοῦ Θεμιστοκλέους λόγοι τῶν Ἑλλήνων καὶ πάλιν ἐπάπταινον οἱ Πελοποννήσιοι πρὸς τὸν Ἴσθμόν, εἴ τις ἄλλο τι λέγοι χαλεπαίνοντες, ἐδόκει δὲ τῆς νυκτὸς ἀποχωρεῖν καὶ παρηγγέλλετο πλοῦς τοῖς κυβερνήταις, ἔνθα δὴ βαρέως φέρων ὁ Θεμιστοκλῆς, εἰ τὴν ἀπὸ τοῦ τόπου καὶ τῶν στενῶν προέμενοι βοήθειαν οἱ Ἕλληνας διαλυθήσονται κατὰ πόλεις, ἐβουλεύετο καὶ συνείθει τὴν περὶ τὸν Σίκινον πραγματείαν. Ἦν δὲ τῷ μὲν γένει Πέρσης ὁ Σίκινος αἰχμάλωτος, εὔνους δὲ τῷ Θεμιστοκλεῖ καὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ παιδαγωγός. Ὄν ἐκπέμπει πρὸς τὸν Ξέρξιν κρύφα κελεύσας λέγειν, ὅτι Θεμιστοκλῆς ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς αἰρούμενος τὰ βασιλέως ἐξαγγέλλει πρῶτος αὐτῷ τοὺς Ἕλληνας ἀποδιδράσκοντας καὶ διακελεύεται μὴ παρεῖναι φυγεῖν αὐτοῖς, ἀλλ' ἐν ᾧ ταράττονται τῶν πεζῶν χωρὶς ὄντες ἐπιθέσθαι καὶ διαφθεῖραι τὴν ναυτικὴν δύναμιν. Ταῦτα δ' ὁ Ξέρξης ὡς

ἀπ' εὐνοίας λελεγμένα δεξάμενος ἤσθη, καὶ τέλος εὐθύς ἐξέφερε πρὸς τοὺς ἡγεμόνας τῶν νεῶν, τὰς μὲν ἄλλας πληροῦν καθ' ἡσυχίαν, διακοσίαις δ' ἀναχθέντας ἤδη περιβαλέσθαι τὸν πόρον ἐν κύκλῳ πάντα καὶ διαζῶσαι τὰς νήσους, ὅπως ἐκφύγοι μηδεὶς τῶν πολεμίων. Τούτων δὲ πρακτομένων Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου πρῶτος αἰσθόμενος ἦκεν ἐπὶ τὴν σκηνὴν τοῦ Θεμιστοκλέους, οὐκ ὢν φίλος, ἀλλὰ καὶ δι' ἐκεῖνον ἐξωστρακισμένος, ὥσπερ εἴρηται· προελθόντι δὲ τῷ Θεμιστοκλεῖ φράζει τὴν κύκλωσιν. Ὁ δὲ τὴν τε ἄλλην καλοκαγαθίαν τοῦ ἀνδρὸς εἰδὼς καὶ τῆς τότε παρουσίας ἀγάμενος λέγει τὰ περὶ τὸν Σίκιννον αὐτῷ, καὶ παρεκάλει τῶν Ἑλλήνων συνεπιλαμβάνεσθαι καὶ συμπροθυμεῖσθαι πίστιν ἔχοντα μᾶλλον, ὅπως ἐν τοῖς στενοῖς ναυμαχήσωσιν. Ὁ μὲν οὖν Ἀριστείδης ἐπαινέσας τὸν Θεμιστοκλέα τοὺς ἄλλους ἐπήει στρατηγούς καὶ τριηράρχους ἐπὶ τὴν μάχην παροξύνων. Ἔτι δ' ὅμως ἀπιστούντων ἐφάνη Τηνία τριήρης αὐτόμολος, ἧς ἐναυάρχει Παναίτιος, ἀπαγγέλλουσα τὴν κύκλωσιν· ὥστε καὶ θυμῷ τοὺς Ἕλληνας ὀρμηῆσαι μετὰ τῆς ἀνάγκης πρὸς τὸν κίνδυνον.

XIII. Ἄμα δ' ἡμέρα Ξέρξης μὲν ἄνω καθῆστο τὸν στόλον ἐποπτεύων καὶ τὴν παράταξιν, ὡς μὲν Φανόδημος φησιν, ὑπὲρ τὸ Ἡρόκλειον, ἧ βραχεῖ πόρῳ διεύρεται τῆς Ἀιτικῆς ἢ νήσος· ὡς δ' Ἀχεστόδωρος, ἐν μεθόρῳ τῆς Μεγαρίδος ὑπὲρ τῶν καλουμένων Κεράτων, χρυσοῦν δίφρον θέμενος καὶ γραμματεῖς πολλοὺς παραστησάμενος, ὢν ἔργον ἦν ἀπογράφεσθαι τὰ κατὰ τὴν μάχην πραττόμενα. Θεμιστοκλεῖ δὲ παρὰ τὴν ναυαρχίδα τριήρη σφαγιαζομένῳ τρεῖς προσήχθησαν αἰχμάλωτοι,

κάλλιστοι μὲν ιδέσθαι τὴν ὄψιν, ἐσθῆτι δὲ καὶ χρυσῶ κεκοσμημένοι διαπρεπῶς. Ἐλέγοντο δὲ Σανδάκης παῖδες εἶναι τῆς βασιλέως ἀδελφῆς καὶ Ἀρταύκτου. Τούτους ἰδὼν Εὐφραντίδης ὁ μάντις, ὡς ἅμα μὲν ἀνέλαμψεν ἐκ τῶν ἱερῶν μέγα καὶ περιφανὲς πῦρ, ἅμα δὲ πταρμὸς ἐκ δεξιῶν ἐσήμνηε, τὸν Θεμιστοκλέα δεξιωσάμενος ἐκέλευσε τῶν νεανίσκων κατάρξασθαι καὶ καθιερεῦσαι πάντας ὠμηστῆ Διονύσῳ προσευξάμενον· οὕτω γὰρ ἅμα σωτηρίαν τε καὶ νίκην ἔσεσθαι τοῖς Ἕλλησιν. Ἐκπλαγέντος δὲ τοῦ Θεμιστοκλέους ὡς μέγα τὸ μάντευμα καὶ δεινόν, οἷον εἶωθεν ἐν μεγάλοις ἀγῶσι καὶ πράγμασι χαλεποῖς, μᾶλλον ἐκ τῶν παραλόγων ἢ τῶν εὐλόγων τὴν σωτηρίαν ἐλπίζοντες οἱ πολλοὶ τὸν θεὸν ἅμα κοινῆ κατεκαλοῦντο φωνῇ, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους τῷ βωμῶ προσαγαγόντες ἠνάγκασαν, ὡς ὁ μάντις ἐκέλευσε, τὴν θυσίαν συντελεσθῆναι. Ταῦτα μὲν οὖν ἀνὴρ φιλόσοφος καὶ γραμμάτων οὐκ ἄπειρος ἱστορικῶν Φαινίας ὁ Λέσβιος εἴρηκε.

XIV. Περὶ δὲ τοῦ πλήθους τῶν βαρβαρικῶν νεῶν Αἰσχύλος ὁ ποιητὴς ὡς ἂν εἰδὼς καὶ διαβεβαιούμενος ἐν τραγωδίᾳ Πέρσαις λέγει ταῦτα·

Ἐέρξη δέ, καὶ γὰρ οἶδα, χιλιάς μὲν ἦν

ᾧν ἦγε πλῆθος· αἱ δ' ὑπέροκοι τάχει

Ἐκατὸν δις ἦσαν ἑπτὰ θ'· ὧδ' ἔχει λόγος.

Τῶν δ' Ἀττικῶν ἑκατὸν ὀγδοήκοντα τὸ πλῆθος οὐσῶν ἐκάστη τοὺς ἀπὸ τοῦ καταστρώματος μαχομένους ὀκτωκαίδεκα εἶχεν· ὧν τοξόται τέσσαρες ἦσαν, οἱ λοιποὶ δ' ὀπλίται. Δοκεῖ δ' οὐχ ἦττον εὔ τὸν καιρὸν ὁ Θεμιστοκλῆς ἢ τὸν τόπον συνιδῶν καὶ φυλάξας μὴ πρότερον

ἀντιπρόφρους καταστῆσαι ταῖς βαρβαρικαῖς τὰς τριήρεις, ἢ τὴν εἰωθυῖαν ὥραν παραγενέσθαι, τὸ πνεῦμα λαμπρὸν ἐκ πελάγους αἰεὶ καὶ κῦμα διὰ τῶν στενωῶν κατάγουσαν· ὁ τὰς μὲν Ἑλληνικὰς οὐκ ἔβλαπτε ναῦς ἀλιτενεῖς οὐσας καὶ ταπεινοτέρας, τὰς δὲ βαρβαρικὰς, ταῖς τε πρῦμναις ἀνεστῶσας καὶ τοῖς καταστρώμασιν ὑφορόφους καὶ βαρείας, ἐπιφερομένας ἔσφαλλε προσπίπτον καὶ παρεδίδου πλαγίας τοῖς Ἑλλησιν, ὀξέως προσφερομένοις καὶ τῷ Θεμιστοκλεῖ προσέχουσιν ὡς ὄρωντι μάλιστα τὸ συμφέρον, ὅτι ἦν κατ' ἐκεῖνον ὁ Ξέρξου ναύαρχος Ἀριαμένης ναῦν ἔχων μεγάλην καὶ ὡσπερ ἀπὸ τείχους ἐτόξευε καὶ ἠκόντιζεν, ἀνὴρ ἀγαθὸς ὢν καὶ τῶν βασιλέως ἀδελφῶν πολὺ κράτιστός τε καὶ δικαιοτάτος. Τοῦτον μὲν οὖν Ἀμεινίας ὁ Δακελεὺς καὶ Σωκλῆς ὁ Παιανιεὺς ὁμοῦ πλέοντες, ὡς αἰ νῆες ἀντίπροφροι προσπεσοῦσαι καὶ συνερεῖσασαι τοῖς χαλκώμασιν ἐνεσχέθησαν, ἐπιβαίνοντα τῆς αὐτῶν τριήρους ὑποστάντες καὶ τοῖς δόρασι τύπτοντες εἰς τὴν θάλατταν ἐξέβαλον· καὶ τὸ σῶμα μετὰ τῶν ἄλλων διαφερόμενον ναυαγίων Ἀρτεμισία γνωρίσασα πρὸς τὸν Ξέρξην ἀνήνεγκεν.

XV. Ἐν δὲ τούτῳ τοῦ ἀγῶνος ὄντος φῶς μὲν ἐκλάμψαι μέγα λέγουσιν Ἐλευσινίθην, ἥχον δὲ καὶ φωνὴν τὸ Θριάσιον κατέχειν πεδῖον ἄχρι θαλάττης, ὡς ἀνθρώπων ὁμοῦ πολλῶν τὸν μυστικὸν ἐξαγόντων Ἰαχχον. Ἐκ δὲ τοῦ πλήθους τῶν φθεγγομένων κατὰ μικρὸν ἀπὸ γῆς ἀναφερόμενον νέφος ἔδοξεν αὐθις ὑπονοστεῖν καὶ κατασκήπτειν εἰς τὰς τριήρεις. Ἔτεροι δὲ φαντάσματα καὶ εἰδωλα καθορᾶν ἔδοξαν ἐνόπλων ἀνδρῶν ἀπ' Αἰγίνης τὰς χεῖρας ἐπεχόντων πρὸ τῶν Ἑλ-

ληνικῶν τριήρων· οὓς εἰκαζον Αἰακίδας εἶναι παρακεκλημένους εὐχαῖς πρὸ τῆς μάχης ἐπὶ τὴν βοήθειαν. Πρῶτος μὲν οὖν λαμβάνει ναῦν Λυκομήδης, ἀνὴρ Ἀθηναῖος τριηραρχῶν, ἧς τὰ παράσημα περικόψας ἀνέθηκεν Ἀπόλλωνι δαφνηφόρῳ Φλυῆσιν. Οἱ δ' ἄλλοι τοῖς βαρβάροις ἐξισούμενοι τὸ πλῆθος ἐν στενωῷ κατὰ μέρος προσφερομένους καὶ περιπίπτοντας ἀλλήλοις ἐτρέψαντο, μέχρι δαίλης ἀντισχόντας, ὥσπερ εἶρηκε Σιμωνίδης, τὴν καλὴν ἐκείνην καὶ περιβόητον ἀράμενοι νίκην, ἧς οὐθ' Ἑλλῆσιν οὔτε βαρβάροις ἐνάλιον ἔργον εἰργασται λαμπρότερον, ἀνδρεία μὲν καὶ προθυμία κοινῇ τῶν ναυμαχησάντων, γνώμη δὲ καὶ δεινότητι τῇ Θεμιστοκλέους.

XVI. Μετὰ δὲ τὴν ναυμαχίαν Ξέρξης μὲν ἔτι θυμομαχῶν πρὸς τὴν ἀπότευξιν ἐπεχείρει διὰ χωμάτων ἐπάγειν τὸ πεζὸν τοῖς Ἑλλῆσιν εἰς Σαλαμίνα, ἐμφράξας τὸν διὰ μέσου πόρον· Θεμιστοκλῆς δ' ἀποπειρώμενος Ἀριστείδου λόγῳ γνώμην ἐποιεῖτο λύειν τὸ ζεῦγμα ταῖς ναυσὶν ἐπιπλεύσαντας εἰς Ἑλλάσποντον. «Ὅπως» ἔφη «τὴν Ἀσίαν ἐν τῇ Εὐρώπῃ λάβωμεν». Δυσχεραίνοντος δὲ τοῦ Ἀριστείδου καὶ λέγοντος ὅτι «Νῦν μὲν τρυφῶντι τῷ βαρβάρῳ πεπολεμήκαμεν, ἐὰν δὲ κατακλείσωμεν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ καταστήσωμεν εἰς ἀνάγκην ὑπὸ δέους ἄνδρα τηλικούτων δυνάμεων κύριον, οὐκέτι καθήμενος ὑπὸ σκιάδι χρυσῇ θεάσεται τὴν μάχην ἐφ' ἡσυχίας, ἀλλὰ πάντα τολμῶν καὶ πᾶσιν αὐτὸς παρὼν διὰ τὸν κίνδυνον ἐπανορθώσεται τὰ παρειμένα καὶ βουλεύσεται βέλτιον ὑπὲρ τῶν ὄλων· οὐ τὴν οὔσαν οὖν» ἔφη «δεῖ γέφυραν, ὦ Θεμιστόκλεις, ἡμᾶς ἀναιρεῖν, ἀλλ' ἑτέραν, εἴπερ οἶόν τε, προσκατασκευάσαντας ἐκβαλεῖν διὰ τάχους τὸν ἄν-

θρωπον ἐκ τῆς Εὐρώπης». «Οὐκοῦν» εἶπεν ὁ Θεμιστοκλῆς «εἰ δοκεῖ ταῦτα συμφέρειν, ὥρα σκοπεῖν καὶ μηχανᾶσθαι πάντας ἡμᾶς, ὅπως ἀπαλλαγῆσεται τὴν ταχίστην ἐκ τῆς Ἑλλάδος». Ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἔδοξεν, ἔπεμπε τινα τῶν βασιλικῶν εὐνούχων ἐν τοῖς αἰχμαλώτοις ἀνευρών, Ἀρνάκην ὀνόματι, φράζειν βασιλεῖ κελεύσας, ὅτι τοῖς μὲν Ἑλλησι δέδοκται τῷ ναυτικῷ κερρατηκότας ἀναπλεῖν εἰς τὸν Ἑλλησποντον ἐπὶ τὸ ζεῦγμα καὶ λύειν τὴν γέφυραν. Θεμιστοκλῆς δὲ κηδόμενος βασιλέως παραινεῖ σπεύδειν ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ καὶ περαιοῦσθαι, μέγχις αὐτὸς ἐμποιεῖ τινὰς διατριβὰς τοῖς συμμάχοις καὶ μελλήσεις πρὸς τὴν δίωξιν. Ταῦθ' ὁ βάρβαρος ἀκούσας καὶ γενόμενος περίφοβος διὰ τάχους ἐποιεῖτο τὴν ἀναχώρησιν. Καὶ πεῖραν ἦ Θεμιστοκλέους καὶ Ἀριστείδου φρόνησις ἐν Μαρδονίῳ παρέσχεν, εἴ γε πολλοστημορίῳ τῆς Ξέρξου δυνάμεως διαγωνισάμενοι Πλαταιᾶσιν εἰς τὸν περὶ τῶν ὅλων κίνδυνον κατέστησαν.

XVII. Πόλεων μὲν οὖν τὴν Αἰγινήτων ἀριστευσαί φησιν Ἡρόδοτος, Θεμιστοκλεῖ δέ, κάτερον ἄκοντες ὑπὸ φθόνου, τὸ πρωτεῖον ἀπέδοσαν ἅπαντες. Ἐπεὶ γὰρ ἀναχωρήσαντες εἰς τὸν Ἴσθμόν ἀπὸ τοῦ βωμοῦ τὴν ψῆφον ἔφερον οἱ στρατηγοί, πρῶτον μὲν ἕκαστος ἑαυτὸν ἀπέφαινεν ἀρετῇ, δεύτερον δὲ μεθ' ἑαυτὸν Θεμιστοκλέα. Λακεδαιμόνιοι δ' εἰς τὴν Σπάρτην αὐτὸν καταγαγόντες Εὐρυβιάδῃ μὲν ἀνδρείας, ἐκείνῳ δὲ σοφίας ἀριστεῖον ἔδωσαν θαλλοῦ στέφανον, καὶ τῶν κατὰ τὴν πόλιν ἀρμάτων τὸ πρωτεῖον ἔδωκον καὶ τριακοσίους τῶν νέων πομποὺς ἄχρι τῶν ὄρων συνεξέπεμψαν. Λέγεται δ' Ὀλυμπίων τῶν ἐφεξῆς ἀγομένων καὶ παρελθόντος εἰς τὸ

στάδιον τοῦ Θεμιστοκλέους, ἀμελήσαντας τῶν ἀγωνιστῶν τοὺς παρόντας ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκεῖνον θεᾶσθαι καὶ τοῖς ξένοις ἐπιδεικνύειν ἅμα θαυμάζοντας καὶ κροτοῦντας, ὥστε καὶ αὐτὸν ἡσθέντα πρὸς τοὺς φίλους ὁμολογῆσαι τὸν καρπὸν ἀπέχειν τῶν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος αὐτῷ πονηθέντων.

Γ'. Ἀνέκδοτα περὶ τοῦ Θεμιστοκλέους.

XVIII. Καὶ γὰρ ἦν τῇ φύσει φιλοτιμότερος, εἰ δεῖ τεκμαίρεσθαι διὰ τῶν ἀπομνημονευομένων. Αἰρεθεὶς γὰρ ναύαρχος ὑπὸ τῆς πόλεως οὐδὲν οὔτε τῶν ἰδίων οὔτε τῶν κοινῶν κατὰ μέρος ἐχρημάτιζεν, ἀλλὰ πᾶν ἀνεβάλλετο τὸ προσπίπτον εἰς τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καθ' ἣν ἐκπλεῖν ἔμελλεν, ἵν' ὁμοῦ πολλὰ πράττων πράγματα καὶ παντοδαποῖς ἀνθρώποις ὁμιλῶν μέγας εἶναι δοκῆ καὶ πλεῖστον δύνασθαι. Τῶν δὲ νεκρῶν τοὺς ἐκπεσόντας ἐπισκοπῶν παρὰ τὴν θάλατταν, ὡς εἶδε περικειμένους ψέλια χρυσᾶ καὶ στρεπτούς, αὐτὸς μὲν παρῆλθε, τῷ δ' ἐπομένῳ φίλῳ δείξας εἶπεν· «Ἄνελοῦ σαυτῷ· σὺ γὰρ οὐκ εἶ Θεμιστοκλῆς». Ἔλεγε δὲ τοὺς Ἀθηναίους οὐ τιμᾶν αὐτὸν οὐδὲ θαυμάζειν, ἀλλ' ὥσπερ πλατάνῳ χειμαζομένους μὲν ὑποτρέχειν, εὐδίας δὲ περὶ αὐτοὺς γενομένης τίλλειν καὶ κολοῦειν. Τοῦ δὲ Σεριφίου πρὸς αὐτὸν εἰπόντος, ὡς οὐ δι' αὐτὸν ἔσχηκε δόξαν, ἀλλὰ διὰ τὴν πόλιν· «Ἀληθῆ λέγεις» εἶπεν· «ἀλλ' οὔτ' ἂν ἐγὼ Σερίφιος ὢν ἐγενόμην ἔνδοξος, οὔτε σὺ Ἀθηναῖος». Ἐτέρου δὲ τινος τῶν στρατηγῶν, ὡς ἔδοξέ τι χρήσιμον διαπεπραχθαι τῇ πόλει, θρασυνομένου πρὸς τὸν Θεμι-

στοκλέα καὶ τὰς ἑαυτοῦ ταῖς ἐκείνου πράξεις ἀντιπαραβάλλοντος, ἔφη τῇ ἑορτῇ τὴν ὑστεραίαν ἐρίσαι λέγουσαν, ὡς ἐκείνη μὲν ἀσχολιῶν τε μεστὴ καὶ κοπώδης ἐστίν, ἐν αὐτῇ δὲ πάντες ἀπολαύουσι τῶν παρεσκευασμένων σχολάζοντες· τὴν δ' ἑορτὴν πρὸς ταῦτ' εἰπεῖν· «Ἀληθῆ λέγεις· ἀλλ' ἐμοῦ μὴ γενομένης σὺ οὐκ ἂν ἦσθα»· «κάμοῦ τοίνυν» ἔφη «τότε μὴ γενομένου, ποῦ ἂν ἦτε νῦν ὑμεῖς;» Τὸν δὲ υἱὸν ἐντροφῶντα τῇ μητρὶ καὶ δι' ἐκείνην αὐτῷ σκόπτων ἔλεγε πλείστον τῶν Ἑλλήνων δύνασθαι τοῖς μὲν γὰρ Ἕλλησιν ἐπιτάττειν Ἀθηναίους, Ἀθηναίους δ' αὐτόν, αὐτῷ δὲ τὴν ἐκείνου μητέρα, τῇ μητρὶ δ' ἐκεῖνον. Ἴδιος δὲ τις ἐν αἷσι βουλόμενος εἶναι χωρὶον μὲν πιπράσκων ἐκέλευε κηρύττειν, ὅτι καὶ γείτονα χρηστὸν ἔχει τῶν δὲ μνωμένων αὐτοῦ τὴν θυγατέρα τὸν ἐπεικῆ τοῦ πλουσίου προκρίνας ἔφη ζητεῖν ἄνδρα χρημάτων δεόμενον μᾶλλον ἢ χρήματα ἀνδρός. Ἐν μὲν οὖν τοῖς ἀποφθέγμασι τοιοῦτός τις ἦν.

Δ'. Δράσεις τοῦ Θεμιστοκλέους μετὰ τοὺς Μηδικοὺς πολέμους.

XIX. Γεγόμενος δ' ἀπὸ τῶν πράξεων ἐκείνων εὐθύς ἐπεχείρει τὴν πόλιν ἀνοικοδομεῖν καὶ τειχίζειν, ὡς μὲν ἱστορεῖ Θεόπομπος, χρήμασι πείσας μὴ ἐναντιωθῆναι τοὺς ἐφόρους, ὡς δ' οἱ πλείστοι, παρακρουσάμενος. Ἦκε μὲν γὰρ εἰς Σπάρτην ὄνομα πρεσβείας ἐπιγραφάμενος· ἐγκαλούντων δὲ τῶν Σπαρτιατῶν, ὅτι τειχίζουσι τὸ ἄστυ, καὶ Πολυάρχου κατηγοροῦντος ἐλίτηδες ἐξ Αἰγίνης ἀποσταλέντος, ἤρνεϊτο καὶ πέμπειν ἐκέλευεν εἰς

Ἀθήνας τοὺς κατοικομένους, ἅμα μὲν ἐμβάλλων τῷ τειχισμῷ χρόνον ἐκ τῆς διατριβῆς, ἅμα δὲ βουλόμενος ἀντ' αὐτοῦ τοὺς πεμπομένους ὑπάρχειν τοῖς Ἀθηναίοις. Ὁ καὶ συνέβη· γνόντες γὰρ οἱ Λακεδαιμόνιοι τὸ ἀληθὲς οὐκ ἠδίκησαν αὐτόν, ἀλλ' ἀδήλως χαλεπαίνοντες ἀπέπεμψαν. Ἐκ δὲ τούτου τὸν Πειραιᾶ κατεσκευάζε, τὴν τῶν λιμένων εὐφυΐαν κατανοήσας καὶ τὴν πόλιν ὅλην ἀρμοιτόμενος πρὸς τὴν θάλατταν, καὶ τρόπον τινὰ τοῖς παλαιοῖς βασιλεῦσι τῶν Ἀθηναίων ἀντιπολιτευόμενος. Ἐκεῖνοι μὲν γάρ, ὡς λέγεται, πραγματευόμενοι τοὺς πολίτας ἀποσπάσαι τῆς θαλάττης καὶ συνεθίσαι ζῆν μὴ πλέοντας, ἀλλὰ τὴν χώραν φυτεύοντας, τὸν περὶ τῆς Ἀθηνᾶς διέδосαν λόγον, ὡς ἐρίσαντα περὶ τῆς χώρας τὸν Ποσειδῶ δειξάσα τὴν μορῖαν τοῖς δικασταῖς ἐνίκησε· Θεμιστοκλῆς δ' οὐχ, ὥσπερ Ἀριστοφάνης ὁ κωμικός φησι, τῇ πόλει τὸν Πειραιᾶ προσέμαξεν, ἀλλὰ τὴν πόλιν ἐξῆψε τοῦ Πειραιῶς καὶ τὴν γῆν τῆς θαλάττης· ὅθεν καὶ τὸν δῆμον ἠϋξῆσε κατὰ τῶν ἀρίστων καὶ θράσους ἐνέπλησεν, εἰς ναύτας καὶ κελευστὰς καὶ κυβερνήτας τῆς δυνάμεως ἀφικομένης. Διὸ καὶ τὸ βῆμα τὸ ἐν Πνυκί πεποιημένον ὥστ' ἀποβλέπειν πρὸς τὴν θάλατταν ὕστερον οἱ τριάκοντα πρὸς τὴν χώραν ἀπέστρεψαν, οἴομενοι τὴν μὲν κατὰ θάλατταν ἀρχὴν γένεσιν εἶναι δημοκρατίας, ὀλιγαρχία δ' ἦττον δυσχεραίνειν τοὺς γεωργοῦντας.

XX. Θεμιστοκλῆς δὲ καὶ μεῖζόν τι περὶ τῆς ναυτικῆς διανοήθη δυνάμεως. Ἐπεὶ γὰρ ὁ τῶν Ἑλλήνων στόλος ἀπηλλαγμένου Ξέρξου κατήρεν εἰς Παγασὰς καὶ διεχειμάζε, δημηγορῶν ἐν τοῖς Ἀθηναίοις ἔφη τινὰ πρᾶ-

ξιν ἔχειν ὠφέλιμον μὲν αὐτοῖς καὶ σωτήριον, ἀπόρητον δὲ πρὸς τοὺς πολλούς. Τῶν δ' Ἀθηναίων Ἀριστείδη φράσαι μόνῳ κελευόντων, κἂν ἐκείνος δοκιμάσῃ περαινέειν, ὁ μὲν Θεμιστοκλῆς ἔφρασε τῷ Ἀριστείδῃ, τὸ νεώριον ἐμπρῆσαι διανοεῖσθαι τῶν Ἑλλήνων· ὁ δ' Ἀριστείδης εἰς τὸν δῆμον παρελθὼν ἔφη τῆς πράξεως, ἦν διανοεῖται πράττειν ὁ Θεμιστοκλῆς, μηδεμίαν εἶναι μήτε λυσιτελεστέραν μήτ' ἀδικωτέραν. Οἱ μὲν οὖν Ἀθηναῖοι διὰ ταῦτα παύσασθαι τῷ Θεμιστοκλεῖ προσέταξαν. Ἐν δὲ τοῖς Ἀμφικτυονικοῖς συνεδρίοις τῶν Λακεδαιμονίων εἰσηγουμένων, ὅπως ἀπείργωνται τῆς Ἀμφικτυονίας αἱ μὴ συμμαχήσασαι κατὰ τοῦ Μήδου πόλεις, φοβηθεῖς, μὴ Θετταλοὺς καὶ Ἀργεῖους, ἔτι δὲ Θηβαίους ἐκβαλόντες τοῦ συνεδρίου παντελῶς ἐπικρατήσωσι τῶν ψήφων καὶ γένηται τὸ δοκοῦν ἐκείνοις, συνεῖπε ταῖς πόλεσι καὶ μετέθηκε τὰς γνώμας τῶν Πυλαγόρων, διδάξας ὡς τριάκοντα καὶ μία μόναι πόλεις εἰσὶν αἱ μετασχοῦσαι τοῦ πολέμου, καὶ τούτων αἱ πλείους παντάπασι μικραί· δεινὸν οὖν, εἰ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἐκσπόνδου γενομένης ἐπὶ ταῖς μεγίσταις δυσὶν ἢ τρισὶ πόλεσιν ἔσται τὸ συνέδριον. Ἐκ τούτου μὲν οὖν μάλιστα τοῖς Λακεδαιμονίοις προσέκρουσε· διὸ καὶ τὸν Κίμωνα προῆγον ταῖς τιμαῖς, ἀντίπαλον ἐν τῇ πολιτείᾳ τῷ Θεμιστοκλεῖ καθιστάντες.

XXI. Ἦν δὲ καὶ τοῖς συμμάχοις ἐπαχθῆς περιπλέων τε τὰς νήσους καὶ χρηματιζόμενος ἀπ' αὐτῶν· οἷα καὶ πρὸς Ἀνδρίους ἀργύριον αἰτοῦντά φησιν αὐτὸν Ἡρόδοτος εἰπεῖν τε καὶ ἀκοῦσαι. Δύο γὰρ ἦκειν ἔφη θεοὺς κομίζων, Πειθῶ καὶ Βίαν· οἱ δ' ἔφασαν εἶναι καὶ παρ'

αὐτοῖς θεοὺς μεγάλους δύο, Πενίαν καὶ Ἀπορίαν, ὑφ' ὧν κωλύεσθαι δοῦναι χρήματα ἐκείνῳ. Τιμοκρέων δ' ὁ Ῥόδιος μελοποιὸς ἐν ᾧσματι καθάπτεται πικρότερον τοῦ Θεμιστοκλέους, ὡς ἄλλους μὲν ἐπὶ χρήμασι φυγάδας διαπραξαμένου κατελθεῖν, αὐτὸν δὲ ξένον ὄντα καὶ φίλον προεμένου δι' ἀργύριον. Λέγει δ' οὕτως·

Ἄλλ' εἰ τὺ γὰρ Πausανίαν ἢ καὶ τὺ γὰρ Ξάνθιππον αἰνεῖς,
ἢ τὺ γὰρ Λευτυχίδα, ἐγὼ δ' Ἀριστείδα ἐπαινέω,
ἄνδρ' ἱερᾶν ἀπ' Ἀθανᾶν

ἐλθεῖν ἓνα λῶστον, ἐπεὶ Θεμιστοκλέα γ' ἤχθαρε Λατώ,
ψεύσταν, ἄδικον, προδόταν, ὅς Τιμοκρέοντα ξεῖνον ἐόντα
ἀργυροῖσι κυβαλικοῖσι πεισθεὶς οὐ κατᾶγεν
ἐς πατρίδα Ἰάλυσον·

λαβὼν δὲ τρεῖς ἀργυρίου τάλαντ' ἔβα πλέον εἰς ὄλεθρον,
τοὺς μὲν κατάγων ἀδίκως, τοὺς δ' ἐκδιώκων, τοὺς δὲ καίνων
ἀργυρίων ὑπόπλεος. Ἴσθμοῖ δὲ πανδοκεὺς γελοῖος
ψυχρὰ κρέ' ἀντιπαρεῖχεν·

οἱ δ' ἦσθιον εὐχόμενοι Θεμιστοκλεῦς μὴ ὄραν γενέσθαι.

Πολὺ δ' ἀσελγεστέρῃ καὶ ἀναπεπταμένῃ μάλλον εἰς τὸν Θεμιστοκλέα βλασφημία χρῆται μετὰ τὴν φυγὴν αὐτοῦ καὶ τὴν καταδίκην ὁ Τιμοκρέων, ᾧσμα ποιήσας, οὗ ἔστιν ἀρχή·

Μοῦσα, τοῦδε τοῦ μέλεος
κλέος ἀν' Ἑλλανας τίθει,
ὡς εἰκόδς καὶ δίκαιον.

Λέγεται δ' ὁ Τιμοκρέων ἐπὶ μηδισμῶ φυγεῖν συγκαταψηφισαμένου τοῦ Θεμιστοκλέους. Ὡς οὖν ὁ Θεμιστοκλῆς αἰτίαν ἔσχε μηδίξειν, ταῦτ' ἐποίησεν εἰς αὐτόν·

Οὐκ ἄρα Τιμοκρέων μόνος
 Μήδοισιν ὄρνιατόμει,
 ἀλλ' ἐντὶ κᾶλλοι δὴ πονηροί·
 οὐκ ἐγὼ μόνα κόλουρις·
 ἐντὶ κᾶλλαι ἀλώπεκες.

**Β'. Ἐξοστρακισμός, φυγή καὶ θάνατος
 τοῦ Θεμιστοκλέους.**

XXII. Ἦδη δὲ καὶ τῶν πολιτῶν διὰ τὸ φθονεῖν ἠδέως τὰς διαβολὰς προσιεμένων ἠναγκάζετο λυπηρὸς εἶναι τῶν αὐτοῦ πράξεων ἐν τῷ δήμῳ πολλάκις μνημονεύων, καὶ πρὸς τοὺς δυσχεραίνοντας «Τί κοπιᾶτε» εἶπεῖν «ὕπὸ τῶν αὐτῶν πολλάκις εὖ πάσχοντες ; » Ἦνί-ασε δὲ τοὺς πολλοὺς καὶ τὸ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερὸν εἰσά-μενος, ἦν Ἀριστοβούλην μὲν προσηγόρευσε, ὡς ἄρι-στα τῇ πόλει καὶ τοῖς Ἑλλησι βουλευσάμενος, πλησίον δὲ τῆς οἰκίας κατεσκεύασεν ἐν Μελίτῃ τὸ ἱερὸν, οὗ νῦν τὰ σώματα τῶν θανατουμένων οἱ δήμιοι προβάλλουσι καὶ τὰ ἱμάτια καὶ τοὺς βρόχους τῶν ἀπαγχομένων καὶ καθαιρεθέντων ἐκφέρουσι. Ἐκεῖτο δὲ καὶ τοῦ Θεμι-στοκλέους εἰκότιον ἐν τῷ ναῶ τῆς Ἀριστοβούλης ἔτι καθ' ἡμᾶς· καὶ φαίνεται τις οὐ τὴν ψυχὴν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν ὄψιν ἠρωϊκῶς γενόμενος. Τὸν μὲν οὖν ἐξοστρα-κισμὸν ἐποίησαντο κατ' αὐτοῦ κολούοντες τὸ ἀξίωμα καὶ τὴν ὑπεροχὴν, ὥσπερ εἰώθεσαν ἐπὶ πάντων, οὓς ᾔφοντο τῇ δυνάμει βαρεῖς καὶ πρὸς ἰσότητα δημοκρατι-κὴν ἀσυμμέτρους εἶναι. Κόλασις γὰρ οὐκ ἦν ὁ ἐξοστρα-κισμὸς, ἀλλὰ παραμυθία φθόνου καὶ κουφισμὸς, ἡδο-

μένου τῷ ταπεινοῦν τοὺς ὑπερέχοντας καὶ τὴν δυσμένειαν εἰς ταύτην τὴν ἀτιμίαν ἀποπνέοντος.

XXIII. Ἐκπεσόντος δὲ τῆς πόλεως αὐτοῦ καὶ διατρίβοντος ἐν Ἄργει τὰ περὶ Πausανίαν συμπεσόντα κατ' ἐκείνου παρέσχε τοῖς ἐχθροῖς ἀφορμάς. Ὁ δὲ γραψάμενος αὐτὸν προδοσίας Λεωβώτης ἦν ὁ Ἀλκμέωνος Ἀγρυλῆθεν, ἅμα συνεπαιτιωμένων τῶν Σπαρτιατῶν. Ὁ γὰρ Πausανίας πράττων ἐκεῖνα δὴ τὰ περὶ τὴν προδοσίαν πρότερον μὲν ἀπεκρούπιετο τὸν Θεμιστοκλέα, καίπερ ὄντα φίλον· ὡς δ' εἶδεν ἐκπεπτωκότα τῆς πόλεως καὶ φέροντα χαλεπῶς, ἐθάρρησεν ἐπὶ τὴν κοινωνίαν τῶν πραπτομένων παρακαλεῖν, γράμματα τοῦ βασιλέως ἐπιδεικνύμενος αὐτῷ καὶ παροξύνων ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας, ὡς πονηροὺς καὶ ἀχαριστοὺς. Ὁ δὲ τὴν μὲν δέησιν ἀπετρίψατο τοῦ Πausανίου καὶ τὴν κοινωνίαν ὄλως ἀπέπατο, πρὸς οὐδένα δὲ τοὺς λόγους ἐξήνεγκεν οὐδὲ κατεμήνυσε τὴν πρᾶξιν, εἴτε παύσεσθαι προσδοκῶν αὐτόν, εἴτ' ἄλλως καταφανῆ γενήσεσθαι, σὺν οὐδενὶ λογισμῷ πραγμάτων ἀτόπων καὶ παραβόλων ὀρεγόμενον. Οὕτω δὲ τοῦ Πausανίου θανατωθέντος ἐπιστολαί τινες ἀνευρεθεῖσαι καὶ γράμματα περὶ τούτων εἰς ὑποψίαν ἐνέβαλον τὸν Θεμιστοκλέα· καὶ κατεβόων μὲν αὐτοῦ Λακεδαιμόνιοι, κατηγοροῦν δ' οἱ φθινοῦντες τῶν πολιτῶν, οὐ παρόντος, ἀλλὰ διὰ γραμμάτων ἀπολογουμένου μάλιστα ταῖς προτέραις κατηγορίαις· διαβαλλόμενος γὰρ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν πρὸς τοὺς πολίτας ἐγγραφεν, ὡς ἄρχειν μὲν ἀεὶ ζητῶν, ἄρχεσθαι δὲ μὴ πεφυκῶς μηδὲ βουλόμενος, οὐκ ἂν ποτε βαρβάρους καὶ πολεμίοις αὐτὸν ἀποδόσθαι μετὰ τῆς Ἑλλάδος. Οὐ μὴν ἀλλὰ συμ-

πεισθίεις ὑπὸ τῶν κατηγορούντων ὁ δῆμος ἔπεμψεν ἄνδρας, οἷς εἶρητο συλλαμβάνειν καὶ ἀνάγειν αὐτὸν κριθισόμενον ἐν τοῖς Ἑλλησιν.

XXIV. Προαισθόμενος δ' ἐκεῖνος εἰς Κέρκυραν διέπερασεν, οὔσης αὐτῷ πρὸς τὴν πόλιν εὐεργεσίας. Γενόμενος γὰρ αὐτῶν κριτῆς πρὸς Κορινθίους ἐχόντων διαφορὰν, ἔλυσε τὴν ἔχθραν εἴκοσι τάλαντα κρίνας τοὺς Κορινθίους καταβαλεῖν καὶ Λευκάδα κοινῇ νέμειν ἀμφοτέρων ἄποικον. Ἐκεῖθεν δ' εἰς Ἡπειρον ἔφυγε· καὶ διωκόμενος ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν Λακεδαιμονίων ἔρριψεν αὐτὸν εἰς ἐλπίδας χαλεπὰς καὶ ἀπόρους, καταφυγὼν πρὸς Ἀδμητον, ὅς βασιλεὺς μὲν ἦν Μολοττῶν, δεηθεὶς δέ τι τῶν Ἀθηναίων καὶ προπηλακισθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεμιστοκλέους, ὅτ' ἤκμαζεν ἐν τῇ πολιτείᾳ, δι' ὀργῆς εἶχεν αὐτὸν ἀεὶ καὶ δῆλος ἦν, εἰ λάβοι, τιμωρησόμενος. Ἐν δὲ τῇ τότε τύχῃ μᾶλλον ὁ Θεμιστοκλῆς φοβηθεὶς συγγενῆ καὶ πρόσφατον φθόνον ὀργῆς παλαιᾶς καὶ βασιλικῆς, ταύτη φέρων ὑπέθηκεν ἑαυτὸν, ἰκέτης τοῦ Ἀδμήτου καταστάς ἰδιόν τινα καὶ παρηλλαγμένον τρόπον. Ἐχων γὰρ αὐτοῦ τὸν υἱὸν ὄντα παῖδα πρὸς τὴν ἐστίαν προσέπεσε, ταύτην μεγίστην καὶ μόνην σχεδὸν ἀναντίρρητον ἡγουμένων ἰκεσίαν τῶν Μολοττῶν. Ἐνιοὶ μὲν οὖν Φθίαν τὴν γυναῖκα τοῦ βασιλέως λέγουσιν ὑποθέσθαι τῷ Θεμιστοκλεῖ τὸ ἰκέτευμα τοῦτο καὶ τὸν υἱὸν ἐπὶ τὴν ἐστίαν καθίσει μετ' αὐτοῦ· τινὲς δ' αὐτὸν τὸν Ἀδμητον, ὡς ἀφοσιώσαιτο πρὸς τοὺς διώκοντας τὴν ἀνάγκην, δι' ἣν οὐκ ἐκδίδωσι τὸν ἄνδρα, διαθεῖναι καὶ συντραγοφθεῖν τὴν ἰκεσίαν. Ἐκεῖ δ' αὐτῷ τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς παῖδας ἐκκλέψας ἐκ τῶν Ἀθη-

νων Ἐπικράτης ὁ Ἀχαρνεὺς ἀπέστειλεν· ὃν ἐπὶ τούτῳ Κίμων ὕστερον κρίνας ἐθανάτωσεν, ὡς ἱστορεῖ Σησιμβροτος. Εἴτ' οὐκ οἶδ' ὅπως ἐπιλαθόμενος τούτων ἢ τὸν Θεμιστοκλέα ποιῶν ἐπιλαθόμενον πλεῦσαι φησιν εἰς Σικελίαν καὶ παρ' Ἰέρωνος αἰτεῖν τοῦ τυράννου τὴν θυγατέρα πρὸς γάμον, ὑπισχνούμενον αὐτῷ τοὺς Ἕλληνας ὑπηκόους ποιήσειν ἀποτριψαμένου δὲ τοῦ Ἰέρωνος, οὕτως εἰς τὴν Ἀσίαν ἀπᾶραι.

XXV. Ταῦτα δ' οὐκ εἰκὸς ἐστὶν οὕτω γενέσθαι. Θεόφραστος γὰρ ἐν τοῖς Περὶ βασιλείας ἱστορεῖ τὸν Θεμιστοκλέα, πέμψαντος εἰς Ὀλυμπίαν Ἰέρωνος ἵππους ἀγωνιστὰς καὶ σκηνὴν τινα κατεσκευασμένην πολυτελῶς στήσαντος, εἰπεῖν ἐν τοῖς Ἕλλησι λόγον, ὡς χρὴ τὴν σκηνὴν διαρπάσαι τοῦ τυράννου καὶ κωλύσαι τοὺς ἵππους ἀγωνίσασθαι. Θουκυδίδης δ' ἐκπλεῦσαι φησὶν αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἐτέραν καταβάντα θάλατταν ἀπὸ Πύδνης, οὐδενὸς εἰδότος ὅστις εἶη τῶν πλεόντων, μέχρι οὗ πνεύματι τῆς ὀλκάδος εἰς Θάσον καταφερομένης ὑπ' Ἀθηναίων πολιορκουμένην τότε φοβηθεὶς ἀναδείξειεν ἑαυτὸν τῷ τε ναυκλήρῳ καὶ τῷ κυβερνήτῃ· καὶ τὰ μὲν δεόμενος, τὰ δ' ἀπειλῶν καὶ λέγων, ὅτι κατηγορήσοι καὶ καταψεύσοιτο πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, ὡς οὐκ ἀγνοοῦντες, ἀλλὰ χρήμασι πεισθέντες ἐξ ἀρχῆς ἀναλάβοιεν αὐτόν, οὕτως ἀναγκάσειε παραπλεῦσαι καὶ λαβέσθαι τῆς Ἀσίας. Τῶν δὲ χρημάτων αὐτῷ πολλὰ μὲν ὑπεκκλαπέντα διὰ τῶν φίλων εἰς Ἀσίαν ἔπλει· τῶν δὲ φανερῶν γενομένων καὶ συναχθέντων εἰς τὸ δημόσιον Θεόπομπος μὲν ἑκατὸν τάλαντα, Θεόφραστος δὲ ὀγδοίκοιτά φησι γενέσθαι τὸ πλῆθος, οὐδὲ τριῶν ἄξια τάλαντων κεκτη-

μένου τοῦ Θεμιστοκλέους, πρὶν ἄπτεσθαι τῆς πολιτείας.

XXVI. Ἐπεὶ δὲ κατέπλευσεν εἰς Κύμην καὶ πολλοὺς ἤσθητο τῶν ἐπὶ θαλάττῃ παραφυλάττοντας αὐτὸν λαβεῖν, μάλιστα δὲ τοὺς περὶ Ἐργοτέλη καὶ Πυθόδωρον (ἦν γὰρ ἡ θήρα λυσιτελῆς τοῖς γε τὸ κερδαίνειν ἀπὸ παντὸς ἀγαπῶσι, διακοσίων ἐπικεκηρυγμένων αὐτῶν ταλάντων ὑπὸ τοῦ βασιλέως), ἔφυγεν εἰς Αἰγιάς, Αἰολικὸν πολισμάτιον, ὑπὸ πάντων ἀγνοούμενος πλὴν τοῦ ξένου Νικογένους, ὃς Αἰολέων πλείστην οὐσίαν ἐκέκτητο καὶ τοῖς ἄνω δυνατοῖς γνώριμος ὑπῆρχε. Παρὰ τούτῳ κρυπτόμενος ἡμέρας ὀλίγας διέτριψεν· εἶτα μετὰ τὸ δεῖπνον ἐκ θυσίας τινὸς Ὀλβιος, ὁ τῶν τέκνων τοῦ Νικογένους παιδαγωγός, ἔκφρων γένόμενος καὶ θεοφόρητος, ἀνεφώνησεν ἐν μέτρῳ ταυτί·

Νυκτὶ φωνήν, νυκτὶ βουλήν, νυκτὶ τὴν νίκην δίδου.
Καὶ μετὰ ταῦτα κατακοιμηθεὶς ὁ Θεμιστοκλῆς ὄναρ ἔδοξεν ἰδεῖν δράκοντα κατὰ τῆς γαστροῦ αὐτοῦ περιελιττόμενον καὶ προσανέρποντα τῷ τραχήλῳ· γένόμενον δ' ἀετόν, ὡς ἦφατο τοῦ προσώπου, περιβαλόντα τὰς πτέρυγας ἑξᾶραι καὶ κομίζειν πολλὴν ὄδόν, εἶτα χρυσοῦ τινος κηρυκείου φανέντος, ἐπὶ τούτου στήσαι βεβαίως αὐτόν, ὀμηγάνου δέλματος καὶ ταραχῆς ἀπαλλαγέντα. Πέμπεται δ' οὖν ὑπὸ τοῦ Νικογένους μηχανησαμένου τι τοιόνδε. Τοῦ βαρβαρικοῦ γένους τὸ πολὺ καὶ μάλιστα τὸ Περσικὸν εἰς ζηλοτυπίαν τὴν περὶ τὰς γυναῖκας ἄγριον φύσει καὶ χαλεπὸν ἐστίν· οὐ γὰρ μόνον τὰς γαμετάς, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀργυρωνήτους ἰσχυρῶς παραφυλάττουσιν, ὡς ὑπὸ μηδενὸς ὀρᾶσθαι τῶν ἐκτός, ἀλλ' οἴκοι μὲν διαιτᾶσθαι κατακεκλειμένας, ἐν δὲ ταῖς ὁδοῖ-

πορίαις ὑπὸ σκηναῖς κύκλω περιπεφραγμένας ἐπὶ τῶν ἀρμαμαξῶν ὀχεῖσθαι. Τοιαύτης τῷ Θεμιστοκλεῖ κατασκευασθείσης ἀπήνης καταδύς ἐκομίζετο, τῶν περὶ αὐτὸν αἰεὶ τοῖς ἐντυγχάνουσι καὶ πυνθανομένοις λεγόντων, ὅτι γύναιον Ἑλληνικὸν ἄγουσιν ἀπ' Ἰωνίας πρὸς τινα τῶν ἐπὶ θύραις βασιλέως.

XXVII. Θουκυδίδης μὲν οὖν καὶ Χάρων ὁ Λαμψακηνὸς ἱστοροῦσι τεθνηκότος Ξέρξου πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ τῷ Θεμιστοκλεῖ γενέσθαι τὴν ἐντευξιν. Ἐφορος δὲ καὶ Δείνων καὶ Κλείταρχος καὶ Ἡρακλείδης, ἔτι δ' ἄλλοι πλείονες, πρὸς αὐτὸν ἀφικέσθαι τὸν Ξέρξην. Τοῖς δὲ χρονικοῖς δοκεῖ μᾶλλον ὁ Θουκυδίδης συμφέρεσθαι, καίπερ οὐδ' αὐτοῖς ἀτρέμα συντεταραγμένοις. Ὁ δ' οὖν Θεμιστοκλῆς γενόμενος παρ' αὐτὸ τὸ δεινὸν ἐντυγχάνει πρῶτον Ἀρταβάνῳ τῷ χιλιάρχῳ, λέγων Ἕλλην μὲν εἶναι, βούλεσθαι δ' ἐντυχεῖν βασιλεῖ περὶ πραγμάτων μεγάλων καὶ πρὸς ἅ τυχάνει μάλιστα σπουδάζων ἐκεῖνος. Ὁ δὲ φησιν. «ὦ Ξένε, νόμοι διαφέρουσιν ἀνθρώπων ἄλλα δ' ἄλλοις καλά· καλὸν δὲ πᾶσι τὰ οἰκεία κοσμεῖν καὶ σφῆζειν. Ὑμᾶς μὲν οὖν ἐλευθερίαν μάλιστα θαυμάζειν καὶ ἰσότητα λόγος· ἡμῖν δὲ πολλῶν νόμων καὶ καλῶν ὄντων κάλλιστος οὗτός ἐστι, τιμᾶν βασιλέα καὶ προσκυνεῖν ὡς εἰκόνα θεοῦ τοῦ τὰ πάντα σφῆζοντος. Εἰ μὲν οὖν ἐπαινῶν τὰ ἡμέτερα προσκυνήσεις, ἔστι σοι καὶ θεάσασθαι βασιλέα καὶ προσειπεῖν· εἰ δ' ἄλλο τι φρονεῖς, ἀγγέλοις ἑτέροις χρήση πρὸς αὐτόν. Βασιλεῖ γὰρ οὐ πάτριον ἀνδρὸς ἀκροᾶσθαι μὴ προσκυνήσαντος». Ταῦθ' ὁ Θεμιστοκλῆς ἀκούσας λέγει πρὸς αὐτόν· «Ἄλλ' ἔγωγε τὴν βασιλέως, ὦ Ἀρτάβανε, φήμην καὶ δύναμιν αὐξή-

σων ἀφίγμαι, καὶ αὐτός τε πείσομαι τοῖς ὑμετέροισ νόμοις, ἐπεὶ θεῶ τῷ μεγαλύνοντι Πέρσας οὕτω δοκεῖ, καὶ δι' ἐμὲ πλείονες τῶν νῦν βασιλέα προσκυνήσουσιν, ὥστε τοῦτο μηδὲν ἐμποδὼν ἔστω τοῖς λόγοις, οὕς βούλομαι πρὸς ἐκεῖνον εἰπεῖν». «Τίνα δ'» εἶπεν ὁ Ἀρτάβανος «Ἑλλήνων ἀφίχθαι σε φῶμεν; οὐ γὰρ ἰδιώτη τὴν γνώμην ἔοικας». Καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς· «Τοῦτ' οὐκέτ' ἄν» ἔφη «πύθοιτό τις, Ἀρτάβανε, πρότερος βασιλέως». Οὕτω μὲν ὁ Φαινίας φησὶν ὁ δ' Ἐρατοσθένης ἐν τοῖς Περὶ πλούτου προσιστόρησε διὰ γυναικὸς Ἐρετρικῆς, ἣν ὁ χιλίαρχος εἶχε, τῷ Θεμιστοκλεῖ τὴν πρὸς αὐτὸν ἔντευξιν γενέσθαι καὶ σύστασιν.

XXVIII. Ἐπεὶ δ' οὖν εἰσῆχθη πρὸς βασιλέα καὶ προσκυνήσας ἔστη σιωπῇ, προστάξαντος τῷ ἐρμηνεῖ τοῦ βασιλέως ἐρωτῆσαι, τίς ἐστί, καὶ τοῦ ἐρμηνέως ἐρωτήσαντος, εἶπεν· «Ἦκω σοι, βασιλεῦ, Θεμιστοκλῆς ὁ Ἀθηναῖος ἐγὼ φυγὰς ὑφ' Ἑλλήνων διωχθεὶς, ᾧ πολλὰ μὲν ὀφείλουσι Πέρσαι κακὰ, πλείω δὲ ἀγαθὰ κωλύσαντι τὴν δίωξιν, ὅτε τῆς Ἑλλάδος ἐν ἀσφαλεῖ γεγενημένης παρέσχε τὰ οἰκεῖα σφῆζόμενα χαρῖσασθαι τι καὶ ὑμῖν. Ἐμοὶ μὲν οὖν πάντα πρέποντα ταῖς παρούσαις συμφοραῖς ἐστί, καὶ παρεσκευασμένος ἀφίγμαι δέξασθαι τε χάριν εὐμενῶς διαλλαττομένου καὶ παραιτεῖσθαι μνησικακοῦντος ὀργῆν· σὺ δὲ τοὺς ἐμοὺς ἐχθροὺς μάρτυρας θέμενος ὧν εὐεργέτησα Πέρσας, νῦν ἀπόχρησαι ταῖς ἑμαῖς τύχαις πρὸς ἐπίδειξιν ἀρετῆς μᾶλλον ἢ πρὸς ἀποπλήρωσιν ὀργῆς. Σώσεις μὲν γὰρ ἰκέτην σόν, ἀπολεῖς δ' Ἑλλήνων πολέμιον γενόμενον». Ταῦτ' εἰπὼν ὁ Θεμιστοκλῆς ἐπεθείασε τῷ λόγῳ προσδιελθὼν τὴν ὄψιν, ἣν

εἶδεν ἐν Νικογένους, καὶ τὸ μάντευμα τοῦ Δωδωναίου Διός, ὡς κελευσθεὶς πρὸς τὸν ὁμώνυμον τοῦ θεοῦ βαδίζειν συμφρονήσειε πρὸς ἐκεῖνον ἀναπέμπεσθαι· μεγάλους γὰρ ἀμφοτέρους εἶναι τε καὶ λέγεσθαι βασιλέας. Ἀκούσας δ' ὁ Πέρσης ἐκείνῳ μὲν οὐδὲν ἀπεκρίνατο, καίπερ θαυμάσας τὸ φρόνημα καὶ τὴν τόλμαν αὐτοῦ· μακαρίσας δὲ πρὸς τοὺς φίλους ἑαυτὸν ὡς ἐπ' εὐτυχίᾳ μεγίστῃ, καὶ κατευξάμενος· αἰεὶ τοῖς πολεμίοις τοιαύτας φρένας διδόναι τὸν Ἀρειμάνιον, ὅπως ἐλαύνωσι τοὺς ἀρίστους ἐξ ἑαυτῶν, θῦσαι τε τοῖς θεοῖς λέγεται καὶ πρὸς πόσιν εὐθύς τραπέσθαι, καὶ νύκτωρ ὑπὸ χαρᾶς διὰ μέσων τῶν ὕπνων ἐκβοῆσαι τρεῖς «Ἔχω Θεμιστοκλέα τὸν Ἀθηναῖον».

XXIX. Ἄμα δ' ἡμέρα συγκαλέσας τοὺς φίλους εἰσήγεν αὐτόν, οὐδὲν ἐλπίζοντα χρηστὸν ἐξ ὧν ἑώρα τοὺς ἐπὶ θύραις, εὐθύς ὡς ἐπύθοντο τοῦνομα παριόντος αὐτοῦ, χαλεπῶς διακειμένους καὶ κακῶς λέγοντας. Ἐτι δὲ Ῥωξάνης ὁ χιλιάρχος, ὡς κατ' αὐτὸν ἦν ὁ Θεμιστοκλῆς προσίων, καθημένου βασιλέως καὶ τῶν ἄλλων σιωπώντων, ἀτρέμα στενάξας εἶπεν «Ὅφρις Ἕλλην ὁ ποικίλος, ὁ βασιλέως σε δαίμων δεῦρο ἤγαγεν». Οὐ μὴν ἀλλ' εἰς ὄψιν ἐλθόντος αὐτοῦ καὶ πάλιν προσκυνήσαντος, ἀσπασάμενος καὶ προσειπὼν φιλοφρόνως ὁ βασιλεύς, ἤδη μὲν ἔφησεν αὐτῷ διακόσια τάλαντα ὀφείλειν· κομίσαντα γὰρ αὐτὸν ἀπολήψεσθαι δικαίως τὸ ἐπικηρυχθὲν τῷ ἀγαγόντι· πολλῶ δὲ πλείω τούτων ὑπισχνεῖτο, καὶ παρεθάρρυνε καὶ λέγειν ἐδίδου περὶ τῶν Ἑλληνικῶν ἃ βούλοιο παρρησιαζόμενον. Ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς ἀπεκρίνατο, τὸν λόγον εἰοικέναι τοῦ ἀνθρώπου τοῖς ποικίλοις στρώ-

μασιν· ὡς γὰρ ἐκεῖνα καὶ τοῦτον ἐκτεινόμενον μὲν ἐπι-
 δεικνύναι τὰ εἶδη, συστελλόμενον δὲ κρύπτειν καὶ
 διαφθεῖρειν· ὅθεν αὐτῷ χρόνου δεῖν. Ἐπεὶ δ', ἠσθέντος
 τοῦ βασιλέως τῇ εἰκασίᾳ καὶ λαμβάνειν κελεύσαντος,
 ἐνιαυτὸν αἰτησάμενος καὶ τὴν Περσίδα γλῶτταν ἀπο-
 χρόντως ἐκμαθὼν ἐνετύγχανε βασιλεῖ δι' αὐτοῦ, τοῖς
 μὲν ἐκτὸς δόξαν παρέσχε περὶ τῶν Ἑλληνικῶν πραγμά-
 των διειλέχθαι· πολλῶν δὲ χαινοτομουμένων περὶ τὴν
 αὐλὴν καὶ τοὺς φίλους ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐν ἐκείνῳ τῷ
 χρόνῳ, φθόνον ἔσχε παρὰ τοῖς δυνατοῖς, ὡς καὶ κατ'
 ἐκείνων παρρησίᾳ χρῆσθαι πρὸς αὐτὸν ἀποτετολημῶς.
 Οὐδὲ γὰρ ἦσαν αἱ τιμαὶ ταῖς τῶν ἄλλων εἰσκυταῖα ξένων,
 ἀλλὰ καὶ κνηγεσίων βασιλεῖ μετέσχε καὶ τῶν οἴκοι δια-
 τριβῶν, ὥστε καὶ μητρὶ τῇ βασιλέως εἰς ὄψιν ἐλθεῖν καὶ
 γενέσθαι συνήθης, διακοῦσαι δὲ καὶ τῶν μαγικῶν λό-
 γων τοῦ βασιλέως κελεύσαντος. Ἐπεὶ δὲ Δημάρατος ὁ
 Σπαρτιάτης αἰτήσασθαι δωρεὰν κελευσθεὶς ἠτήσατο τὴν
 κίταριν, ὥσπερ οἱ βασιλεῖς, ἐπαιρόμενος εἰσελάσαι διὰ
 Σάρδεων, Μιθροπαύστης μὲν ἀνεψιὸς ὢν βασιλέως εἶπε
 τοῦ Δημαράτου τῆς τιμᾶς ἀψάμενος· «Αὕτη μὲν ἡ κίτα-
 ρις οὐκ ἔχει ἐγκέφαλον, ὃν ἐπικαλύψει σὺ δ' οὐκ ἔση
 Ζεὺς, ἂν λάβῃς κεραυνόν». Ἀποσαμένου δὲ τὸν Δημά-
 ρατον ὀργῇ διὰ τὸ αἶτημα τοῦ βασιλέως καὶ δοκοῦντος
 ἀπαιρητῶς ἔχειν πρὸς αὐτόν, ὁ Θεμιστοκλῆς δεηθεὶς
 ἔπεισε καὶ διήλλαξε. Λέγεται δὲ καὶ τοὺς ὕστερον βασι-
 λεῖς, ἐφ' ὧν μᾶλλον αἱ Περσικαὶ πράξεις ταῖς Ἑλληνι-
 καῖς ἀνεκράθησαν, ὡσάκις δεηθεῖεν ἀνδρὸς Ἑλληνος,
 ἐπαγγέλλεσθαι καὶ γράφειν πρὸς ἕκαστον, ὡς μείζων
 ἔσοιτο παρ' αὐτῷ Θεμιστοκλέους. Αὐτὸν δὲ τὸν Θεμι-

στοκλέα φασίν ἤδη μέγαν ὄντα καὶ θεραπευόμενον ὑπὸ πολλῶν λαμπρᾶς ποτε τραπέζης παρατεθείσης πρὸς τοὺς παῖδας εἰπεῖν· «ὦ παῖδες, ἀπωλόμεθα ἂν, εἰ μὴ ἀπωλόμεθα». Πόλεις δ' αὐτῷ τρεῖς μὲν οἱ πλείστοι δοθῆναι λέγουσιν εἰς ἄρτον καὶ οἶνον καὶ ὄψον, Μαγνησίαν καὶ Λάμψακον καὶ Μυοῦντα· δύο δ' ἄλλας προστίθουσιν ὁ Κυζικηνὸς Νεάνθης καὶ Φαινίας, Περκώτην καὶ Παλαισκηφιν εἰς στρωμνὴν καὶ ἀμπεχόνην.

XXX. Καταβαίνουντι δ' αὐτῷ πρὸς τὰς Ἑλληνικὰς πράξεις ἐπὶ θάλατταν Πέρσης ἀνῆρ Ἐπιξύης ὄνομα, σατραπέυων τῆς ἄνω Φρυγίας, ἐπεβούλευσε, παρεσκευακῶς ἔκπαλαι Πισίδαας τινὰς ἀποκτενοῦντας, ὅταν ἐν τῇ καλουμένῃ κόμῃ Λεοντοκεφάλῳ γενόμενος καταυλισθῆ. Τῷ δὲ λέγεται καθεύδοντι μεσημβρίας τὴν μητέρα τῶν θεῶν ὄναρ φανεῖσαν εἰπεῖν· «ὦ Θεμιστόκλεις, ὑπέρει κεφαλῆς λεόντων, μὴ λέοντι περιπέσης. Ἐγὼ δ' ἀντὶ τούτου σ' αἰτῶ θεράπαιναν Μνησιπτολέμαν». Διαταραχθεὶς οὖν ὁ Θεμιστοκλῆς προσευξάμενος τῇ θεῷ τὴν μὲν λεωφόρον ἀφῆκεν, ἑτέρα δὲ περιελθὼν καὶ παραλλάξας τὸν τόπον ἐκεῖνον ἤδη νυκτὸς οὔσης κατηυλίσσατο. Τῶν δὲ τὴν σκηνὴν κομιζόντων ὑποζυγίων ἑνὸς εἰς τὸν ποταμὸν ἐμπεσόντος, οἱ τοῦ Θεμιστοκλέους οἰκέται τὰς αὐλαίας διαβρόχους γενομένας ἐκπετάσαντες ἀνέψυχον· οἱ δὲ Πισίδαί τὰ ξίφη λαβόντες ἐν τούτῳ προσεφέροντο, καὶ τὰ ψυχόμενα πρὸς τὴν σελήνην οὐκ ἀκριβῶς ἰδόντες ᾤθησαν εἶναι τὴν σκηνὴν τὴν Θεμιστοκλέους κάκεινον ἕνδον εὐρήσειν ἀναπαυόμενον. Ὡς δ' ἐγγὺς γενόμενοι τὴν αὐλαίαν ἀνέστελλον, ἐπιπίπτουσιν αὐτοῖς οἱ παραφυλάττοντες καὶ συλλαμβάνουσι. Διαφυ-

γών δὲ τὸν κίνδυνον οὕτω καὶ θαυμάσας τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θεοῦ ναόν τε κατεσκεύασεν ἐν Μαγνησίᾳ Δινδυμήνης καὶ τὴν θυγατέρα Μνησιπτολέμαν ἱέρειαν ἀπέδειξεν.

XXXI. Ὡς δ' ἦλθεν εἰς Σάρδεις καὶ σχολὴν ἄγων ἐθεῖατο τῶν ἱερῶν τὴν κατασκευὴν καὶ τῶν ἀναθημάτων τὸ πλῆθος, εἶδε καὶ ἐν Μητρὸς ἱερῷ τὴν καλουμένην ὕδροφόρον κόρην χαλκῆν, μέγεθος δέληχυν, ἦν αὐτός, ὅτε τῶν Ἀθήνησιν ὑδάτων ἐπιστάτης ἦν, ἐλὼν τοὺς ὑφαιρουμένους τὸ ὕδωρ καὶ παροχετεύοντας, ἀνέθηκεν ἐκ τῆς ζημίας ποιησάμενος· εἴτε δὴ παθὼν τι πρὸς τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ ἀναθήματος, εἴτε βουλόμενος ἐνδείξασθαι τοῖς Ἀθηναίοις, ὅσην ἔχει τιμὴν καὶ δύναμιν ἐν τοῖς βασιλέως πράγμασι, λόγον τῷ Λυδίας σατράπῃ προσήνεγκεν αἰτούμενος ἀποστεῖλαι τὴν κόρην εἰς τὰς Ἀθήνας. Χαλεπαίνοντος δὲ τοῦ βαρβάρου καὶ βασιλεῖ γράφειν φήσαντος ἐπιστολὴν, φοβηθεὶς ὁ Θεμιστοκλῆς εἰς τὴν γυναικωνίτιν κατέφυγε, καὶ τὰς γυναῖκας αὐτοῦ θεραπεύσας χρήμασιν ἐκεῖνόν τε κατεπράυνε τῆς ὀργῆς καὶ πρὸς τὰ ἄλλα παρεῖχεν ἑαυτὸν εὐλαβέστερον, ἥδη καὶ τὸν φθόνον τῶν βαρβάρων δεδοικώς. Οὐ γὰρ πλανώμενος περὶ τὴν Ἀσίαν, ὡς φησι Θεόπομπος, ἀλλ' ἐν Μαγνησίᾳ μὲν οἰκῶν, καρπούμενος δὲ δωρεὰς μεγάλας καὶ τιμώμενος ὅμοια Περσῶν τοῖς ἀρίστοις, ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀδεῶς διῆγεν, οὐ πάνυ τι τοῖς Ἑλληνικοῖς πράγμασι βασιλέως προσέχοντος ὑπ' ἀσχολιῶν περὶ τὰς ἄνω πράξεις. Ὡς δ' Αἴγυπτός τε ἀφισταμένη βοηθούτων Ἀθηναίων καὶ τριήρεις Ἑλληνικαὶ μέχρι Κύπρου καὶ Κιλικίας ἀναπλέουσαι καὶ Κίμων θαλαττοκρατῶν ἐπέστρεψεν αὐτὸν ἀντεπιχειρεῖν τοῖς Ἑλλήσι

καὶ κολουεῖν αὐξανόμενους ἐπ' αὐτόν, ἤδη δὲ καὶ δυνάμεις ἐκινουῖντο καὶ στρατηγοὶ διεπέμποντο καὶ κατέβαινον ἀγγελίαι πρὸς Θεμιστοκλέα, τῶν Ἑλληνικῶν ἐξάπτεσθαι κελεύοντος βασιλέως καὶ βεβαιοῦν τὰς ὑποσχέσεις, οὔτε δι' ὀργὴν τινα παροξυνθεὶς κατὰ τῶν πολιτῶν οὔτε ἐπαρθεὶς τιμῇ τοσαύτῃ καὶ δυνάμει πρὸς τὸν πόλεμον, ἀλλ' ἴσως μὲν οὐδ' ἐφικτὸν ἡγούμενος τὸ ἔργον, ἄλλους τε μεγάλους τῆς Ἑλλάδος ἐχούσης στρατηγούς τότε καὶ Κίμωνος ὑπερφυῶς εὐημεροῦντος ἐν τοῖς πολεμικοῖς, τὸ δὲ πλεῖστον αἰδοῖ τῆς τε δόξης τῶν πράξεων τῶν ἑαυτοῦ καὶ τῶν τροπαίων ἐκείνων, ἄριστα βουλευσάμενος ἐπιθεῖναι τῷ βίῳ τὴν τελευταίην πρέπουσαν ἔθυσσε τοῖς θεοῖς, καὶ τοὺς φίλους συναγαγὼν καὶ δεξιωσάμενος, ὡς μὲν ὁ πολὺς λόγος, αἷμα ταύρειον πιὼν, ὡς δ' ἔνοι, φάρμακον ἐφήμερον προσενεγκάμενος, ἐν Μαγνησίᾳ κατέστρεψε, πέντε πρὸς τοῖς ἐξήκοντα βεβιωκῶς ἔτη καὶ τὰ πλεῖστα τούτων ἐν πολιτείαις καὶ ἡγεμονίαις. Τὴν δ' αἰτίαν τοῦ θανάτου καὶ τὸν τρόπον πυθόμενον βασιλέα λέγουσιν ἔτι μᾶλλον θαυμάσαι τὸν ἄνδρα καὶ τοῖς φίλοις αὐτοῦ καὶ οἰκείοις χρώμενον διατελεῖν φιλανθρωπῶς.

XXXII. Ἀπέλιπε δὲ Θεμιστοκλῆς παῖδας ἕκ μὲν Ἀρχίππης τῆς Λυσάνδρου τοῦ Ἀλωπεκῆθεν Ἀρχέπτολιν καὶ Πολύευκτον καὶ Κλεόφαντον· οὗ καὶ Πλάτων ὁ φιλόσοφος ὡς ἱππέως ἀρίστου, τᾶλλα δ' οὐδενὸς ἀξίου γενομένου μνημονεύει. Τῶν δὲ πρεσβυτάτων Νεοκλῆς μὲν ἔτι παῖς ὢν ὑφ' ἵππου δηχθεὶς ἀπέθανε, Διοκλέα δὲ Λύσανδρος ὁ πάππος υἷὸν ἐποίησατο. Θυγατέρας δὲ πλείους ἔσχεν, ὧν Μησιπτολέμαν μὲν ἕκ τῆς δευτέρας γυναικὸς

γενομένην Ἀρχέπολις ὁ ἀδελφὸς οὐκ ὄν ὁμομήτριος, ἔγημεν, Ἰταλίαν δὲ Πανθοίδης ὁ Χίος, Σύβαριν δὲ Νικομήδης ὁ Ἀθηναῖος· Νικομάχην δὲ Φρασικλῆς ὁ ἀδελφοῦς Θεμιστοκλέους, ἤδη τετελευτηκότος ἐκείνου, πλεύσας εἰς Μαγνησίαν ἔλαβε παρὰ τῶν ἀδελφῶν, νεωτάτην δὲ πάντων τῶν τέκνων Ἀσίαν ἔθρεψε. Καὶ τάφον μὲν αὐτοῦ λαμπρὸν ἐν τῇ ἀγορᾷ Μάγνητες ἔχουσι· περὶ δὲ τῶν λειψάνων οὐτ' Ἀνδοκίδη προσέχειν ἄξιον ἐν τῷ Πρὸς τοὺς ἐταίρους λέγοντι, φωράσαντας τὰ λείψανα διαρρῖψαι τοὺς Ἀθηναίους (ψεύδεται γὰρ ἐπὶ τὸν δῆμον παροξύνων τοὺς ὀλιγαρχικούς), ἃ τε λέγων Φύλαρχος, ὥσπερ ἐν τραγωδίᾳ τῇ ἱστορίᾳ μονοῦ μηχανὴν ἄρας καὶ προαγαγὼν Νεοκλέα τινὰ καὶ Δημόπολιν, υἱεῖς Θεμιστοκλέους, ἀγῶνα βούλεται κινεῖν καὶ πάθος, οὐδ' ἂν ὁ τυχὼν ἀγνοήσειεν ὅτι πέπλασται. Διόδωρος δ' ὁ περιηγητὴς ἐν τοῖς Περὶ μνημάτων εἴρηκεν, ὡς ὑπονοῶν μᾶλλον ἢ γινώσκων, ὅτι περὶ τὸν μέγαν λιμένα τοῦ Πειραιῶς ἀπὸ τοῦ κατὰ τὸν Ἀλκιμον ἀκρωτηρίου πρόκειται τις οἶον ἀγκῶν, καὶ κάμψαντι τοῦτον ἐντός, ἢ τὸ ὑπεύδιον τῆς θαλάττης, κρηπὶς ἐστὶν εὐμεγέθης καὶ τὸ περὶ αὐτὴν βομοειδὲς τάφος τοῦ Θεμιστοκλέους. Οἶεται δὲ καὶ Πλάτωνα τὸν κωμικὸν αὐτῷ μαρτυρεῖν ἐν τούτοις·

Ὁ σὸς δὲ τύμβος ἐν καλῷ κεχωσμένος
 Τοῖς ἐμπόροις πρόσρησις ἔσται πανταχοῦ,
 Τοὺς τ' ἐκπλέοντας εἰσπλέοντάς τ' ὄψεται,
 Χώπότην ἄμιλλ' ἢ τῶν νεῶν, θεάσεται.

Τοῖς δ' ἀπὸ γένους τοῦ Θεμιστοκλέους καὶ τιμαὶ τινες ἐν Μαγνησίᾳ φυλαττόμεναι μέχρι τῶν ἡμετέρων χρόνων ἦσαν, ἃς ἔκαρπούτο Θεμιστοκλῆς Ἀθηναῖος, ἡμέτερος συνήθης καὶ φίλος παρ' Ἀμμωνίῳ τῷ φιλοσόφῳ γενόμενος.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

I. Βίος Πλούταρχου.

Ὁ Πλούταρχος ἐγεννήθη τῷ 46 μ. Χ. ἐν Χαιρωνείᾳ τῆς Βοιωτίας ἐξ ἐπιφανοῦς καὶ εὐπόρου οἰκογενείας.

Ὡς υἱὸς ἐπιφανῶν καὶ εὐπόρων γονέων ἔτυχεν ὁ Πλούταρχος ἐπιμελελημένης ἀνατροφῆς καὶ παιδείσεως. Νεὸς ὢν ἦλθεν εἰς Ἀθήνας, ὅπου ἐσπούδασε φιλοσοφίαν καὶ ῥητορικὴν. Κατόπιν μετέβη εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, τὴν ἀπὸ τῶν χρόνων τῶν Διαδόχων τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου ἔδραν τῶν γραμμάτων, ὅπου ὀλίγον μόνον χρόνον διέτριψε.

Καὶ εἰς τὴν μητρόπολιν δὲ τοῦ τότε κόσμου, τὴν Ῥώμην, μετέβη πολλάκις ὁ Πλούταρχος, ὅπου συνεδέθη διὰ στενῆς φιλίας μὲ πολλοὺς ἐπιφανεῖς Ῥωμαίους. Παρὰ τῆ αὐτοκρατορικῆ αὐλῆ τῆς Ῥώμης ἀπέκτησε μεγάλην δύναμιν διὰ τὴν πολυμαθειαν καὶ τὰς ἄλλας του ἀρετάς. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ Τραϊανὸς (98—117 μ. Χ.) ἐτίμησεν αὐτὸν διὰ τοῦ ὑπατικοῦ ἀξιώματος.

Ἀλλὰ ἂν καὶ τοσοῦτον ἐτιμήθη ἐν Ῥώμῃ ὁ Πλούταρχος, ἀφιέρωσεν ἔμως ὅλον του τὸν βίον εἰς τὴν πατρίδα του καὶ ἰδίᾳ εἰς τὴν γενέθλιον πόλιν Χαιρώνειαν. Ἐν ταύτῃ ἔλαβεν οὗτος τὸ ἀξίωμα τοῦ ὁδοποιοῦ καὶ τοῦ ἀρχοντος, πθιθανώτατα δὲ ἔγινε καὶ Βοιωτάρχης. Καὶ εἰς τὴν καθόλου δὲ διοίκησιν τῆς εἰς τοὺς Ῥωμαίους ὑποτεταγμένης πατρίδος του ἐλάμβανεν ἐνεργὸν μέρος ὁ Πλούταρχος, καθόσον ὁ αὐτοκράτωρ Τραϊανὸς εἶχε διατάξει

νά ζητοῦν τὴν γνώμην αὐτοῦ περὶ ὧν τῶν ζητημάτων οἱ ἐκάστοτε ἄρχοντες τῆς Ἀχαΐας*. Ἐν προεβηκυῖα δὲ ἡλικίᾳ ἀπομακρυνθεὶς τοῦ δημοσίου βίου ἔγινεν ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος.

Ὁ Πλούταρχος ἀπέθανε περὶ τὸ 125 μ. Χ.

2. Συγγράμματα τοῦ Πλουτάρχου.

Τὰ σφζόμενα συγγράμματα τοῦ Πλουτάρχου διαίρουσιν εἰς δύο κατηγορίας, ἧτοι εἰς τὰ ἱστορικά καὶ τὰ φιλοσοφικά. Καὶ εἰς μὲν τὰ ἱστορικά ἀνήκουν οἱ *Βίοι* πενήτηντα ἐπιφανῶν ἀνδρῶν Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων, εἰς δὲ τὰ φιλοσοφικά τὰ καλούμενα *Ἠθικά*, ἧτοι ὀγδοήκοντα τρεῖς πραγματεῖαι ποικίλου περιεχομένου.

* Ἀχαΐα ἐκαλεῖτο ἡ Ῥωμαϊκὴ ἐπαρχία ἢ περιλαμβάνουσα τὴν Στερεάν Ἑλλάδα καὶ τὴν Πελοπόννησον.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 1.

Τὰ ἐκ γένους=τὸ γένος ἢ καταγωγή· ἀμαυρὸς σκοτεινός· ἀμαυρότερος (συγκρ. ἀντιθέσεως) πρὸς δόξαν οὐχὶ τόσον ἐνδοξος· τῶν δῆμων γενικ. διαιρετικῆ· Ἀβρότονον ἐνν. «εἰμί»· Θρηῖσσα (ἰωνικῶς) Θράττα συντελῶ εἰς... συνεισφέρω εἰς... , ἀνήκω εἰς τινα (φορολογικὴν) τάξιν, φοιτῶ εἰς...· ἐνείχετο νοθεία εἶχε τὸ ὄνειδος ὅτι ἦτο νόθος· εἶδ' γεγονῶς γνήσιος· ἀλείφομαι ἀλείφομαι (δι' ἐλαίου) πρὸς γυμνικὰς ἀσκήσεις, γυμνάζομαι· δοκεῖ ἐνταῦθα=λέγεται· διορισμὸς διάκρισις· Φλυῆσιν=ἐν Φλύα· τελεστήριον νάξος· γραφὴ τοιχογραφία· ἱστορῶ (έω) ἀναφέρω, λέγω.

Νόθος πρὸς μητρὸς νόθοι ἐκαλοῦντο ἐν Ἀθήναις καὶ ἐκεῖνοι, τῶν ὁποίων ὁ μὲν πατὴρ ἦτο πολίτης Ἀθηναῖος (ἀστός), ἢ δὲ μήτηρ ξένη (οὐχὶ Ἀθηναῖα). Οὗτοι εἶχον πολιτικὰ δικαιώματα μέχρι τοῦ 450 π. Χ., ὅτε τῇ εἰσηγήσει τοῦ Περικλέους ἐψηφίσθη νόμος, κατὰ τὸν ὁποῖον πολιτικὰ δικαιώματα ἐν Ἀθήναις εἶχον μόνον οἱ γεννηθέντες ἐκ γονέων ἀμφοτέρων ἀστών· διὸ τ. ἔ. ἐπειδὴ ἦτο νόθος· πυλῶν τ. ἔ. τῆς πόλεως· ὑπὸ τῶν βαρβάρων τ. ἔ. τῶν Περσῶν· ὡς Σιμωνίδης ἱστορήκεν ὁ Σιμωνίδης θὰ ἀνέφερε πιθανῶς τὸν ἐμπρησμὸν καὶ τὴν ἐπισκευὴν τοῦ ἐν Φλύα τελεστήριου εἰς τι ἐπίγραμμα ἀναφερόμενον εἰς τὴν ἐν Σαλαμίνι ναυμαχίαν ἢ καὶ εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν πράξιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 2.

Φορὰ ὄρμη, ζωηρότης· συνετὸς ὁ ἔχων οὐξύτητα ἀντιλήψεως· προαίρεσις θέλησις· ἀνεσις ἀνάπαυσις· ἔραθυμῶ (έω)=μένω

ἀργός· μελετῶ λόγους ἀσχολεῖσθαι, ἀσκοῦμαι εἰς λόγους (ῥητορικούς)· πρὸς ἑαυτὸν μόνος του· παιδεύεις μέσον παιδείας, μάθημα· ἠθοποιὸς ὁ μορφῶνων τὸ ἦθος, τὸν χαρακτήρα· χάρις τέρψις· ἐλευθέριος ὁ ἀρμόζων εἰς ἐλευθέρους ἀνδρας· πράξις πρακτικὴ ἱκανότης· ὑπερερῶ τινος πολὺ ἀγαπῶ τι· παρ' ἡλικίαν περισσότερον ἢ ὅσον ἦτο φυσικὸν εἰς τὴν ἡλικίαν (του) φύσις φυσικὰ προτερήματα· ἐλευθέριοι καὶ ἀστεῖαι διατριβαί = συναναστραφαί, διασκεδάσεις τῶν ἀστῶν τῶν ἐλευθερίως εκπαιδευμένων· φορτικώτερον (συγκριτ. ἀντιθέσεως) κἄπως ἀγροίκως· ἀρμόττομαι λύραν χορδίζω λύραν· ψαλτήριον κιθάρα· ἀπτομαι τῶν χρόνων ὑπολογίζω τὰς χρονολογίας· ζηλωτῆς μιμητῆς, μαθητῆς· δεινότης πολιτικὴ ἱκανότης εἰς τὴν πολιτικὴν· σύνεσις δραστήριος εὐθυκρισία εἰς τὰς (πολιτικὰς) πράξεις· ἐπιτήδευμα ἐνασχόλησις, ἔργον, πράξις· ἀίρεσις δόγμα· ἀνώμαλος καὶ ἀσταθμῆτος ἀκατάστατος· καθ' αὐτὴν μόνην· λόγος λογικόν, ὀρθοφροσύνη· ἐξίσταμαι πρὸς τι ἐκτρέπομαι, παρεκκλίνω πρὸς τι· κατάρτυσις ἀσκησις· ἐξαρτῶ τινος κρεμῶ ἔκ τινος, κολλῶ εἰς τι· διηγήματα συναπτεῖον πρὸς τὸ «πλάττοντες»· ἀτιμία δυσφημία· κατεπεῦσθαι ἐνν. αὐτοῦ καταπεῦδομαι τινος ψευδῶς δημιουργεῖσθαι, πλάττομαι κατὰ τινος· τὰ κοινὰ πράττω πολιτεύομαι· δημαγωγός (δῆμος, ἄγω) πολιτικός ἀρχηγός· οἱ πολλοὶ ὁ λαός· ὁμοίως ἔχω πρὸς τινα ὁμοίως φέρομαι πρὸς τινα.

Λύραν ἀρμόσασθαι ἢ λύρα ἦτο ἐγχορδον μουσικὸν ὄργανον μὲ ἐκτὰ συνήθως χορδὰς, ὅπως καὶ ἡ κιθάρα, ἧτις ὀλίγον διέφερον αὐτῆς· Περικλεῖ, ὃς πολὺ νεώτερος ἦν Θεμ. ὁ Θεμιστοκλῆς ἐγεννήθη τῆ 527 π. Χ., ὁ δὲ Περικλῆς τῆ 495 π. Χ.· πολιορκοῦντι Σαμίους ἢ πολιορκία τῆς Σάμου ὑπὸ τοῦ Περικλέους ἐγένε τῆ 440 π. Χ.· τῶν φυσικῶν φιλοσόφων φυσικοὶ φιλόσοφοι καλοῦνται οἱ Ἕλληνες ἐκεῖναι φιλόσοφοι τοῦ ἔκτου καὶ πέμπτου π. Χ. αἰῶνος, οἵτινες ἠσχολοῦντο εἰς τὴν ἔρευναν τῆς οὐσίας καὶ τῶν αἰτίων τῶν φυσικῶν ὄντων· ἐπ' ἀμφοτέρω τ. ἔ. καὶ εἰς τὸ καλὸν καὶ εἰς τὸ κακόν· ἂ δὲ τούτων τ. ἔ. τοῦ ἀνωμάλου καὶ ἀσταθμῆτου τοῦ βίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 3.

Νεανικός ὁ ἀνήκων εἰς νέον, ζωηρός, ἰσχυρός· τὰ πολιτικά πράγματα ἀπειται τινος ἢ πολιτικῆ ἐλκύει τινά· Ἰταμὸς θρασύς· ἀπέχθεια μίσος· πορεύομαι τὴν ἐναντίαν (ὁδόν) τινὶ ἀντιπολιτεύομαι τινί· καλοκαγαθικός χρηστός· τρόπος χαρακτήρ· πρὸς χάριν πρὸς εὐχαρίστησιν· ἀπὸ τοῦ βελτίστου συμφώνως πρὸς τὸ (ἠθικῶς) καλόν· ἀσφάλεια περίσκεψις, συντηρητικότης· ἐνίσταμαι πρὸς τι ἐναντιοῦμαι πρὸς τι· παράφορος μανιώδης· φιλοτιμία φιλοδοξία· τὰ πολλὰ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ· πρὸς ἑαυτῷ μόνος του· ἤλειφεν ἑαυτὸν προητοιμάζετο.

Τὸν δῆμον ἐπὶ πολλὰ κινεῶντι διὰ τῆς λέξεως «πολλὰ» ἐννοεῖται ἡ ἰδρυσις πολιτικῶν συλλόγων, ἢ μεταφορὰ τοῦ ἐπιπέδου τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ Φαλήρου εἰς Πειραιᾶ καὶ ἡ χρησιμοποίησις τῶν ἐκ τῶν μεταλλείων τοῦ Λαυρείου προσόδων πρὸς κατασκευὴν στόλου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 4.

Ἀργύρεια μέταλλα μεταλλεῖα ἀργύρου, ἀργυρωρυχεῖα· παρέρχομαι εἰς τὸν δῆμον παρουσιάζομαι ἐνώπιον τοῦ λαοῦ (ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ)· ὁ πόλεμος οὗτος ἡμαξεν ὁ πόλεμος οὗτος ἦτο ὁ μέγιστος, ὁ σπουδαιότατος· ἢ διὰ τοῦτο δέ· ἐπισείω τί (τινί) σείω τι (πρὸς τινά) πρὸς ἐκφόδῃσιν, ἀπειλῶ (τινά) διὰ τινος· φιλονικία ἀντιζηλία· ἀποχρῶμαι τινὶ κάμνω ἐπωφελῆ χρῆσιν τινος, ἐπωφελοῦμαι τι· εὐναίρως εἰς κατάλληλον περίστασιν· ἐκ τούτου χρονικ· ὑπάγω τινὰ ἐλκύω, παρασύρω τινὰ χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ· ὡς ὄντας ἐκ τοῦ ἀνωτέρω «τὴν πόλιν» νοητέα ἢ αἰτιατ. τοὺς πολίτας· ἀλλή δύναμις· ἀμύνομαι τινά ἀποκρούω τινά· μόνιμος ὁ μένων εἰς τὸν τόπον του, εἰς τὴν θέσιν του· ναυβάτης (ναῦς, βαίνω) ναυτικός· διαβολὴν κατ' ἑμαυτοῦ παρέχω δίδω ἀφορμὴν νὰ κατηγορηθῶ· παραιροῦμαι τι ἀφαιρῶ τι· συστέλλω τινὰ συμμαζεύω, περιορίζω τινά· ἀκριβεία αὐστηρό·

Πλουτάρχου Θεμιστοκλῆς, ἔκδοσις Γ' 1923.

4

της· ἔστω φιλοσοφώτερον ἐπισκοπεῖν = (κατ' ἔννοιαν) τοῦτο εἶναι θέμα φιλοσοφικῆς συζητήσεως καὶ οὐχὶ βιογραφικῆς συγγραφῆς· μαρτυρῶ τι ἐπιβεβαιῶ τι.

Ἐπὶ τὸν πρὸς Αἰγινήτας πόλεμον ὁ μεταξὺ Ἀθηναίων καὶ Αἰγινήτων πόλεμος, περὶ τοῦ ὁποίου γίνεται λόγος ἐνταῦθα, ἤρ-
χισε τῷ 488 π. Χ. καὶ ἐτελείωσε τῷ 481 π. Χ.· οὐδὲ τοῖς ὁμό-
ροις τ. ἔ. τοῖς Βοιωτοῖς· ἀντὶ μονίμων ὀπλιτῶν οἱ ὀπλίται
καλοῦνται ἐνταῦθα μόνιμοι κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς μαχίμους
ἄνδρας τῶν πλοίων (ναυτικῆ ὀπλιτεία), οἵτινες ἠδύναντο νὰ ἀπο-
βιδάζωνται εἰς διαφόρους τόπους καὶ ἐν περιπτώσει κινδύνου νὰ
ἀποχωροῦν εἰσερχόμενοι εἰς τὰ πλοία· ὑπηρέσιον ὑπόστρωμα ἐκ
δέρματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκάθηντο οἱ κωπηλάται· τὸ καθαρὸν
τοῦ πολιτεύματος ἔβλαπεν ὁ Πλούταρχος ὑπαινίσσεται τὴν
μομφήν, διὰ τὴν μεταβολὴν τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ ἡπειρωτικῆς εἰς ναυ-
τικὴν δύναμιν ὡδήγησεν αὐτὰς εἰς τὴν ἄκρατον δημοκρατίαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 5.

Σύντονος χρηματιστῆς σφοδρὸς, φουερὸς χρηματολόγος·
ἐλευθεριότης γενναιοδωρία· λαμπρὸς μεγαλοπρεπής· χορηγία
εἰσόδημα· γλισχρότης φειδωλία, φιλαργυρία· μικρολογία μι-
κροπρέπεια· αἰνίσσομαι τι ὑπονοῶ τι· ἔγκλημα κατηγορία, ἕρις·
σπουδάζεται τις μετὰ ζήλου ἐπιδιώκεται, ἐκτιμᾶται τις· ἐκλι-
παρῶ τινα θερμῶς παρακαλῶ τινα· μελετῶ ἀσκῶ τὴν τέχνην
μου· παρ' αὐτῶ ἐν τῇ οἰκίᾳ του· γνώριμος γνωστός, διάσημος·
ἀλαξονεῖαν ὀφλισκάνω κατακρίνομαι ὡς ἀλαζών· σπουδῆ ἐκ-
τίμησις· ἐναρμότιω τινὶ εὐαρεστῶ τινα, ἀρέσκω εἰς τινα· τοῦτο
μέν . . . τοῦτο δὲ ἀφ' ἑνὸς μὲν . . . ἀφ' ἑτέρου δὲ· ἀπὸ στόμα-
τος ἀπὸ μνήμης· κριτῆς διαιτητῆς· ἀσφαλῆς ἀξιόπιστος· συμ-
βόλαια (τὰ) ἰδιωτικαὶ συναλλαγαὶ καὶ αἱ ἐκ τούτων προερχόμε-
ναι διαφοραὶ· οὐ μέτριος οὐ δίκαιος, ἄδικος· παρὰ μέλος παρὰ
τὴν μελωδίαν, παραφώνως· ἀστεῖος χρηστός· ὄψις μορφή τοῦ
προσώπου· καταστασιάζω τινα νικῶ τινα κατὰ τὸν πολιτικὸν
ἀνταγωνισμόν· μεθίστημί τινα μετατοπίζω, ἀπομακρύνω τινα.

Φιλοθύτην ὄντα . . . ἀφθόνου δεῖσθαι χορηγίας ὁ συχνὰ θυσιάζων ἐδαπάνησεν πολλά, διότι μετὰ τὰς θυσίας ἐγίνοντο συνήθως συμπόσια· ἠπέλιψε . . . ποιήσιν δούρειον ἵππον ὁ Θεμιστοκλῆς ἠπέλιψε τὸν Διφιλιδῆν, ὅτι θὰ ἐνεργήσῃ νὰ εὐρεθῶν ἐκ τῆς οἰκογενείας του πρόσωπα, τὰ ὁποῖα θὰ ἐπιφέρουν τὴν καταστροφὴν του, ὅπως ἐκ τοῦ δούρειου ἵππου ἐξῆλθον οἱ καταστρέφοντες τὴν Τροίαν Ἕλληνες· περὶ δεῖπνα κατὰ τὰ Ὀλύμπια καὶ τὰς ἄλλας μεγάλας ἐορτὰς συνήθεια ἦτο νὰ φιλοξενοῦν οἱ πλοῦστοι τοὺς πτωχοὺς συμπόσιας των· περὶ σκηναὺς οἱ ἐρχόμενοι εἰς Ὀλυμπίαν κατὰ τὴν τέλει τῶν ἀγώνων δι' Ἕλλησιφιν οἰκημάτων διέμενον ὑπὸ σκηναῖς, τῶν ὁποίων ἡ πολυτέλεια ἐδείκνυε τὸν πλοῦτον καὶ τὴν κοινωνικὴν θέσιν τῶν ἐχόντων· ἐκείνῳ γὰρ ὄντι νέῳ ὁ Κίμων ἦτο 17 ἔτη νεώτερος τοῦ Θεμιστοκλέους· χορηγῶν τραγωδοῦς, ὁ Θεμ. ἐγίνε χορηγὸς τραγωδοῦς κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν μεγάλων Διονυσίων τὸν Μάρτιον τοῦ 476 π. Χ.· ἐνίκησε δὲ ἐν τῷ θεατρικῷ ἀγῶνι ἡ τραγωδία ἐκείνη, τῆς ὁποίας τὸν χορὸν αὐτὸς ὡς χορηγὸς εἶχε παρασκευάσει· τοῦ ἀγῶνος ἔχοντος τ. ἔ. τοῦ σκηνικοῦ ἀγῶνος· *πίνακα ἀνέθηκεν* εἰς τὸν ναὸν τοῦ Διονύσου· *Φρύνιχος ἐδίδασκεν* οἱ δραματικοὶ ποιηταὶ ἐδίδασκον τοὺς ὑποκριτὰς τὰ μέρη των καὶ διὰ τοῦτο ἐκαλοῦντο οὗτοι διδάσκαλοι· *νοῦν οὐκ ἔχειν, Κορινθίους μὲν κλπ.* κατὰ τὸν Θεμιστοκλέα ἀσυνεσία τοῦ Σιμωνίδου ἦτο τὸ ὅτι οὗτος ἔψεγε τὸ μέγα καὶ ἐξέθετεν εἰς κοινὴν θέαν τὸ ἄσχημον. Ὡς μομφὴν δὲ καθ' ἑαυτῶν ἐθεώρουν οἱ Κορινθιοὶ τὸ ἐξῆς τοῦ Σιμωνίδου· «Κορινθίοις δ' οὐ μέμψεται τὸ Ἴλιον». Ὁ Σιμωνίδης εἶπε τοῦτο ἔχων ὑπ' ὄψιν του τὴν παράδοσιν ἐκείνην, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ βασιλεῖς τῆς Λυκίας κατήγοντο ἀπὸ τοῦ Γλαύκου, υἱοῦ τοῦ βρασιλέως τῆς Κορίνθου Σισύφου. Ἐπειδὴ δὲ σύμμαχος τῶν Τρώων ἦτο ὁ Κορίνθιος ἥρωας Γλαῦκος, ὁ υἱὸς τοῦ Ἴππολόχου, ὁ βασιλεὺς τῶν Λυκίων, οἱ Τρῶες δὲν θὰ παρεπονοῦντο κατὰ τῶν Κορινθίων τῶν ἐκστρατευσάντων κατὰ τῆς Τροίας ὑπὸ τὸν Ἀγαμέμνονα· *ἐξωστρακισθέντα τὸν Ἀριστείδην* ὁ Ἄρ. ἐξωστρακίσθη τῷ 482 π. Χ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 6.

Ἐξίσταμαι τινος ἀπεμακρύνομαι τινος, δηλῶ ὅτι δὲν δέχομαι τι· δεινὸς εἰπεῖν ἱκανὸς εἰς τὸν λόγον, ἱκανὸς ῥήτωρ· *μαλακὸς τῇ ψυχῇ* δειλός· ἤτιων *χρημάτων* εὐάλωτος ὑπὸ χρημάτων· *ἐπίδοξος* προσδοκώμενος, πιθανός· *χειροτονία* ἀνάτασις τῆς χειρός, ψηφφορία δι' ἀνατάσεως τῶν χειρῶν, ἐκλογή· *ἐξωνοῦμαι* τι ἐξαγοράζω τι· *δίγλωττος* ὁ ὁμιλῶν δύο γλώσσας, διερμηνεύς· *ἐν τοῖς πεμφθεῖσιν* ὅστις ἦτο εἰς ἐκ τῶν πεμφθέντων· *ψήφισμα* ἀπόφαισις τῆς ἐκκλησίας· *φωνή Ἑλληνίς* γλώσσα Ἑλληνική· *χρηῆσαι* ἀόρ. τοῦ ῥ. κίχρημι=παρέχω (τι) εἰς χρησιν, δανείζω· λέγω προτείνω· *ἄτιμος* ἐκεῖνος, τὸν ὅποιον φονεύσας τις δὲν ὑπόκειται εἰς τιμωρίαν, προγεγραμμένος· *μέγιστον* (αὐτοῦ ἔστι) σπουδαιότατη πράξις (αὐτοῦ εἶναι).

Τοῦ *Μήδου* τ. ἔ. τοῦ βσιλιέως τῶν Μήδων (=τῶν Περσῶν)· τῶν *Ἀθηναίων* βουλευομένων *περὶ στρατηγῶν* τ. ἔ. περὶ ἐκλογῆς στρατηγῶν μὲ ἀπεριόριστον ἐξουσίαν (στρατηγῶν αὐτοκράτορες)· *ὅτι τὸν ἐκ Μήδων χρυσὸν εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐκόμισεν* ὁ Ἄρθμιος εἶχε σταλῆ μετὰ χρημάτων ὑπὸ τοῦ Ξέρξου πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, ἵνα διὰ τούτων πείσῃ αὐτοὺς νὰ συμπράξουν μετὰ τῶν Περσῶν κατὰ τῶν Ἀθηναίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 7.

Ἐπειθε παρατατ. τῆς προσπάθειας· ὡς *προσωπάτω* ἔσον τὸ δυνατόν μακράν· *προκινδυνεύω* τινὸς· πολεμῶ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τινός· ὡς *προκινδυνεύουσιν* νοητέα ἢ γενικὴ «αὐτῶν» (τῶν Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων)· *προσγίγνομαι* τινι προστίθεμαι, προσχωρῶ πρὸς τινα· *οὐκ ἀξιῶ* δηλῶ ὅτι δὲν θεωρῶ ἀξιὸν ὁμοῦ τι σχεδόν· *συναρῶ* τι καλῶς ἐννοῶ τι· *παρήμι* τινί τι παραχωρῶ εἰς τινά τι· *εἰς τὰ λοιπὰ* εἰς τὸ ἕξῃς, εἰς τὸ μέλλον· *εὐγνωμοσύνη* σύνεσις, φρόνησις· *περιγίγνομαι* τινος νικῶ τινα· *προσμείγνυμι* τινι προσεγγίζω, καταπλέω εἰς τινα (τόπον)· *κατὰ στόμα* ἀπέναντι· *ὑπὲρ Σκιάθου* πέραν τῆς (νή-

σου) Σκιάθου· *κομίζομαι* πορεύομαι· *ἄπτομαι* Πελοποννήσου ἐγγίζω, καταπλέω εἰς τὴν Πελ· *προσπεριβάλλομαι* τι ἀσφλιζω τι ἀπρόσμαχος ἀκαταμάχητος· *πρόνται* ὑποτ. μέσ. ἀορ. β' τοῦ β. *πρῆμι* (τινα) = ἐγκαταλείπω (τινά)· *διαλέγομαι* τινε διαπραγματεύομαι μετὰ τινος· *τοῖς περὶ τὸν Εὐρυβιάδην* = «τῷ Εὐρυβιάδῃ καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ»· *τριηρίτης* ὁ ὑπηρετῶν ἐν τριήρει ὡς ἀπλίτης ἢ ὡς ἐρέτης· *ἀθυμῶ* στενοχωροῦμαι· *βαρέως φέρω* ἀγανακτῶ, δυσανασχετῶ· *κίσπη* κιβώτιον, κάλαθος· *ὑποθεῖς* κάτω ἢ πρόθ. «ὑπὲρ» ἐνταῦθα ἔχει τὴν σημασίαν τοῦ «κρυφίως»· *μεθ' ἡμέραν* τὴν ἐπομένην ἡμέραν.

Θεσσαλίας οὖλω τότε *μηδίξειν* δοκούσης τοῦτο ἀναφέρεται μόνον εἰς τοὺς ἀντιπάλους τῶν Ἀλευαδῶν τῆς Λακρίσης, διότι οἱ Ἀλευαδαὶ εἶχον προσχωρήσει πρὸς τοὺς Πέρσας ἐλπίζοντες ὅτι διὰ τῆς βοηθείας αὐτῶν θὰ γίνουσι κύριοι ὅλης τῆς Θεσσαλίας· ἐπεὶ ἀνεχώρησαν ἐκεῖθεν οἱ Ἕλληνας ἀπῆλθον ἐκ τῶν Τεμπῶν, διότι ἔμαθον ὅτι ἐκτὸς αὐτῶν ὑπῆρχε καὶ ἄλλη διάδοσις ἐκ τῆς Μακεδονίας πρὸς τὴν Θεσσαλίαν· *φυλάξων τὰ στενά* τ. ἔ. τὰ μεταξὺ Εὐβοίας καὶ τῆς χερσονήσου Μαγνησίας· *πλήθει τῶν νεῶν σύμπαντας ὑπερέβαλλον* ὁ Ἑλληνικὸς στόλος ἀπετελεῖτο ἐκ 280 πλοίων, ἐκ τῶν ὀπίων τὰ 147 ἦσαν Ἀθηναϊκά· μετὰ *χηρημάτων πολλῶν* ὡς ἄλλοθεν γνωρίζομεν, ταῦτα ἦσαν τριακόσια τάλαντα· ἐπὶ τῆς *ἱερᾶς νεῶς* αἱ ἱεραι νῆες ἦσαν δύο, τ. ἔ. ἡ Πάραλος καὶ ἡ Σαλαμίνια, ἔργον ἔχουσαι νὰ μεταφέρουν τὰς θεωρίας, τὰς πρεσβείας καὶ τὰς διαταγὰς τῆς πόλεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 8.

Κρίσιν εἰς τὰ ὅλα μεγάλην ποιῶ ἔχω μεγάλην ἐπίδρασιν εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ ὄλου ἀγῶνος· *ὀνίνημί* τινα ὠφελῶ τινα· *παρὰ τοὺς κινδύνους* κατὰ τοὺς πολεμικοὺς ἀγῶνας· *κομπώδης* κομπαστικός· εἰς *χειρας* ἔρχομαι συμπλέκομαι· ὁ δὴ τοῦτο δὲ ἀκριβῶς· ἀναφέρεται δὲ τὸ ὄ εἰς τὴν φράσιν «τῇ πείρᾳ μέγιστα ὤνησαν»· οὐ κακῶς πολὺ καλῶς· ἐπὶ τῆς ἐν Ἀρτεμισίῳ μάχης περὶ τῆς ἐν Ἀρτεμισίῳ ναυμαχίας· ὅθι ἔπου· *ποῖδες Ἀθηναίων* = οἱ Ἀθηναῖοι· *βάλλομαι* τι θέτω τι φαεινός = «φαεινός»

λαμπρός· κρηπίς θεμέλιον· ἀρχή βάσις· τῆς Εὐβοίας γεν. διαι-
 ρητική· ἀναπετάννυμι ἀνοίγω· ἀνταίρω ἐγείρω (τι) ἐναντίον
 τινός (μετβ.), ἀνθίσταμαι, κείμαι ἀπέναντι (ἀμετβ.)· ἐπίκλη-
 σιν αἰτ. τοῦ κατὰ τι· προσηῶος ὁ πρὸς ἀνατολᾶς· πέπηγα
 παρακμ. τοῦ β. «πήγνυμι» μὲ ἀμετβ. σημασίαν=εἶμαι ἐμπεπη-
 γμένος, ἰδρυμένος· χροά ἢ, χρῶμα· κροκίζω εἶμαι ὅμοιος πρὸς
 (τὸ φυτὸν) κρόκον (ζαφοράν)· γενεὰ φύλον, ἔθνος· σῆμα σημεῖον·
 ἐν πολλῇ τῇ πέριξ θινί= ἐν τῇ πέριξ θινί εὐση πολλῇ· θίς
 (γεν. θινός) ἀμμώδης· ἀκτὴ, ἀμμουδιά· δοκοῦσιν ὑποκμ. οἱ
 Ἕλληνας.

Ἐπισήμων τὸ ἐπίσημον ἦτο εἰκὼν (ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον θεοῦ
 ἢ ἡρώος) κατὰ τὴν πρῶραν καὶ τὴν πρῦμαν τοῦ πλοίου χρησι-
 μεύουσα ὡς κόσμημα καὶ ὡς διακριτικὸν σημεῖον αὐτοῦ· παιᾶν
 (-ᾶνος) τὸ ἄσμα, τὸ ὅποιον ἄδοντες οἱ στρατιῶται ἐπροχώρουν
 εἰς τὴν μάχην, ἐμβατήριον· ἐλεγεῖον ποίημα συντεταγμένον
 κατὰ διστίχους στροφάς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 9.

Κεῖμαι ἔχω φονευθῆ· ἀνεκομίζοντο ἐπανάπλεον· ἐπὶ πᾶσιν
 ὕψισθεν ὄλων· ἀρετὴ ἀνδρεία· μέγα φρονῶ μεγαλοφρονῶ· ἤπερ
 ἔπου· κάτασις (καταίρω) μέρος, εἰς τὸ ὅποιόν τις προσορμι-
 ζεται, προσόρμισις· καταφυγὴ καταφύγιον· κατὰ τῶν λίθων
 ἐπὶ τῶν λίθων· ἐπιφανῆς καταφανής· ναυλόχιον λιμὴν, ἕρμος·
 ὕδρεα ἢ, τόπος (πηγὴ ἢ κρήνη) πρὸς ὕδρευσιν· ἐπισκήπτω
 τινὶ ἐξορκίζω τινά· μετατάσσομαι πρὸς τινος μετακίνω πρὸς
 τινος καὶ παρατάσσομαι μετ' αὐτῶν, αὐτομολῶ πρὸς τινος· κανά
 (-ῶ) τινα βλάπτω τινά· μεθίσημι τινα μετακινῶ τινα, κά-
 μνω ὥστε νὰ αὐτομολήσῃ τις· ἐμβάλλω εἰς. . . εἰσβάλλω εἰς. . .
 προσαμύνω ἔρχομαι εἰς βοήθειαν· ἀπαντήσαι ἐγγ. «ταῖς βαρ-
 βάρους»· περιεχομένων ἐκ τοῦ «μηδενός» νοητέα ἢ γενικ. «πάν-
 των»· περιέχομαι τινος προσκολλῶμαι εἰς τι, φροντίζω περὶ
 τινος· δρῶμαι σπεύδω· διατειρίζω κτίζω τεῖχος καὶ διὰ τού-
 του χωρίζω τι· προδοσία ἐγκατάλειψις· τῆς προδοσίας γενικ.

τῆς αἰτίας· κατήφεια λύπη ἐμφύομαί τινι μένω προσκεκολλη-
μένος εἰς τι· χαλεπῶς ἀκούω τι μὲ ἀγανάκτησιν ἀκούω τι, δὲν
θέλω νὰ ἀκούω τι· μήτε σωτηρίαν κλπ. ἢ φυσικὴ σειρὰ τῶν
λέξεων : «μήτε ἐπιστάμενοι σωτηρίαν (ἀνδρῶν) προΐεμένων κλπ.»
προΐεμένων βλ. κεφ. 7· ἤριον τό, τάφος.

Κατάρσεις ἀναγκαίας τ. ἔ. πρὸς παραλαβὴν ὕδατος· κατα-
φυγὰς πρὸς ἀσφάλειαν ἐν καιρῷ τρικυμίας· πατέρας ὄντας αἱ
Ἰωνικαὶ πόλεις τῆς Μ. Ἀσίας ἐθεώρουν τὰς Ἀθήνας ὡς μητρό-
πολιν τῶν· τὰ τῶν Φωκέων ἄστη πυρπολοῦντος διότι οἱ Φω-
κεῖς δὲν ἤθελον νὰ προσχωρήσουν πρὸς τοὺς Πέρσας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 10.

Προσάγομαί τινι ἄγω τινὰ πρὸς ἑμαυτόν, πεῖθω τινὰ·
ἐπάγω τι παρουσιάζω τι· τὸ τοῦ δράκοντος τὸ συμβὰν σχετι-
κῶς μὲ τὸν δράκοντα· δοκεῖ πρβλ. κεφ. 1· ἀπαρχαὶ αἱ, προσφο-
ραὶ, προσφερομένη τροφή· λόγον δίδωμι δίδω τὴν ἐξηγήσιν·
ὕφηγοῦμαί τινι ὀδηγῶ τινὰ· ὀδημαγωγῶει προσεπάθει νὰ πείσῃ
τὸν λαόν· σχέλιος κακός, ἄθλιος· ψήφισμα γράφω εἰσάγω
(εἰς τὴν ἐκκλησίαν) πρότασιν πρὸς ἐπικύρωσιν· παρακατατί-
θεμαί τινί τι παραδίδω εἰς τινὰ τι πρὸς φύλαξιν· μεδέων
(—αντος, θηλ. μεδέουσα) ἄρχων, προστάτης· ὑπεκτίθεμαί τι
φέρω τι εἰς τόπον ἀσφαλῆ· γενεὰ τέκνα, αἰκογένεια· τελῶ τι
πληρώνω τι· εἰς μέσον εἰς κοινὴν χρῆσιν· ἐφόδια τὰ, τὰ διὰ
τὴν ἐκστρατεῖαν χρειώδη· τῆς τόλμης γενικ. τῆς αἰτίας· ἄλλῃ
εἰς ἄλλο μέρος· περιβολὴ ἐναγκαλισμός· ἔλεον ἔχω κινῶ εἰς
οἶκτον· σύντροφον ζῶον κατοικίδιον ζῶον· ἐπικλῶ (—άω)
συγκινῶ· γλυκυσθυμία τρυφερότης· μετ' ὤρυγῆς καὶ πόθου μὲ
περιπαθῆ γαυγύσματα· συμπαραθέω τινι τρέχω στὸ πλάγι
τινός· ἐναλέσθαι ἀπαρμφ. μέσ. ἀορ. β' τοῦ ρ. ἐνάλλομαι=πηδῶ
ἐντός· παρανήχομαί τινι καλυμβῶ πλησίον τινός· ἐκπίπτω πί-
πτομαι εἰς τὴν ξηράν.

Μηχανὴν ἄρας εἰς τὸ ἀρχαῖον θέατρον πολλάκις παρουσιά-
ζετο ἐπὶ τῆς σκηνῆς θεός τις, ὅστις αἰρομένου καταλλήλου τινός

μηχανήματος ἐφαίνετο κατερχόμενος ἐξ οὐρανοῦ· τὸ τοῦ δράκοντος οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι ἐπίστευον, ὅτι ἐντὸς τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς ἔζη ὄφις, ὅστις ἦτο φύλαξ τῆς Ἀκροπόλεως (οἰκουρὸς ὄφις)· ἐκ τοῦ σηκοῦ σηκὸς ἐλέγετο τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ ναοῦ, ὅπου εὐρίσκετο τὸ ἄγαλμα τοῦ θεοῦ· τὰς ἀπαρχὰς οἱ Ἀθηναῖοι παρέθετον εἰς τὸν οἰκουρὸν ὄφιν πρὸς τροφήν μελιτόπηταν· τῷ *χρησμοῦ* ἐδημαγώγει ὁ δοθεὶς τότε χρησμὸς ὑπὸ τοῦ μαντείου τῶν Δελφῶν εἰς τοὺς Ἀθηναίους ἔλεγεν ὅτι μόνον διὰ τῶν ξυλλίων τειχῶν ἠδύνακτο νὰ σωθοῦν· *διὸ καὶ τὴν Σαλαμίνα θείαν κλιπ.* ὁ χρησμὸς περιεῖχε καὶ τὰ ἐξῆς· «ὦ θεία Σαλαμίς, ἀπολεῖς δὲ σὺ τέκνα γυναικῶν». Καὶ οἱ μὲν χρησμολόγοι ἔλεγον ὅτι διὰ τῶν λέξεων «τέκνα γυναικῶν» ὑπενόει ὁ χρησμὸς τοὺς Ἕλληνας, ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς ἔλεγεν ὅτι ὑπενόει τοὺς Πέρσας, ὅτι ἄλλως δὲν θὰ ἔλεγε τὴν Σαλαμίνα «θείαν», ἀλλὰ «σχετίαν»· *τοὺς δ' ἐν ἡλικίᾳ* τ. ἔ. τῆ στρατευσίμῳ, ἦτοι ἀπὸ τοῦ 18 μέχρι τοῦ 60 ἔτους· *οἱ πλεῖστοι. . . εἰς Τροίξῃνα* ἄλλοι μετέφεραν τὰς οἰκογενείας τῶν εἰς τὴν Αἰγίναν καὶ τὴν Σαλαμίνα· δύο ὀβολοὺς ὁ ὀβολὸς ἦτο τὸ ἕκτον τῆς ἀρχαίας δραχμῆς· *τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλήν πορίσασαν* τὰ χρήματα θὰ ἔλαβεν ὁ Ἄρειος πάγος ἐκ τῶν προστίμων, τὰ ὅποια κατετίθεντο εἰς τὸ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ταμεῖον τῆς Ἀθηνᾶς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 11.

Καὶ τοὺς πολίτας μετὰ τὸ «καί» ἐννοεῖται τὸ «ὅτι»· *μεθίσταμαι* ἐξορίζομαι· *κατέρχομαι* ἐπανέρχομαι ἐκ τῆς ἐξορίας· *ἀξίωμα* ἐξέχουσα θέσις· *μαλακὸς δειλός*· *αἴρω* ἐκκινῶ, ἀποπλέω· *προεξανίσταμαι* ἐξέρχομαι ἐκ τῆς σειρᾶς τῶν συναγωνιστῶν προτοῦ νὰ δοθῇ τὸ σημεῖον τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἀγῶνος, προτρέχω· *ἀπολείπομαι* μένω ὀπίσω· *ἐπαίρομαι* τι ἀνυψῶν τι· *ἀνάγω* τινὰ ἐπὶ τι ἐπαναφέρω τινὰ εἰς τι· *λόγος* τὸ λεγόμενον, τὸ συζητούμενον· *ἀπολις* ἀπατρις· *προέσθαι* βλ. κεφ. 7· *ἐπιστρέφω* τὸν λόγον στρέφω τὸν λόγον, ἀποτείνομαι (πρὸς τινά)· *τοὶ* βεβαίως, ὡς γνωστόν· *μοχθηρὸς ἄθλιος*· *προδίδωμι* τινά ἐγκαταλείπω τινά· *αὐτίκα* ἀμέσως· *Ἑλλήνων* *υἱς* πάντες οἱ Ἕλληνες·

ἀποβάλλω τι χάνω τι· ἔννοια ἔγνοια, ὑποψία· τῶν Ἀθηναίων (γεν. ἀντικμ.) διὰ τοὺς Ἀθηναίους· ἦ γάρ; ἀλήθεια; τευθίς (—ίδος) καλαμάρι.

Τοὺς προεξανισταμένους ῥαπίζουσιν οἱ προεξανιστάμενοι ἔμαστιγοῦντο ὑπὸ τῶν ῥαβδούχων, τ. ἔ. τῶν ἀρχόντων, εἰς τοὺς ὁποίους ἦτο ἀνατεθειμένη ἡ τήρησις τῆς τάξεως κατὰ τοὺς ἀγῶνας· δεύτερον προδόντες πότε τὸ πρῶτον ἐγκατέλειψαν αὐτοὺς; (ἰδὲ κεφ. 9)· τοῦ Ἐρετριέως τ. ἔ. τοῦ Ἐρετριέως στρατηγοῦ· μάχαιραν . . . καρδίαν οἱ ἀρχαῖοι ἐνόμιζον ὅτι τὰ μαλάκια δὲν ἔχουν σπλάγχνα. Αἱ τευθίδες δὲ καὶ αἱ σηπίαι ἔχουν ἐσωτερικῶς δύο στερεὰ μέρη, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ μὲν καλεῖται «σήπιον», τὸ δὲ «ξίφος» (τὸ ὁποῖον ἐνταῦθα λέγεται «μάχαιρα»).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 12.

Διαπετομένην ἀπὸ δεξιᾶς τῶν νεῶν ἡ γεν. «τῶν νεῶν» συναπιέα πρὸς τὴν μετχ. «διαπετομένην»· ἄθρους (συνηρημένος τύπος τοῦ «ἄθρός») μὲ ὕλον τὸν στρατόν· ἐκρέω τινὸς λητμο-νοῦμαι ὑπὸ τινος· παπταίνω πρὸς τι στρέφω τὰ βλέμματα μετὰ φόβου πρὸς τι· ἐδόκει ἐνν. «τοῖς στρατηγοῖς»· ἀπὸ τοῦ τόπου καὶ τῶν στενῶν ἀπὸ τῶν στενῶν τοῦ τόπου· προσέμενοι βλ. κεφ. 7· συντίθημι τι παρασκευάζω τι· πραγματεία τέχνασμα· αἰροῦμαι τὰ τινος τάσσομαι μὲ τὸ μέρος τινός, φροντίζω μᾶλλον διὰ τὸ συμφέρον τινός· ἀποδιδράσκοντας ὅτι θέλουν νὰ φύγουν· διακελεύομαι συμβουλεύω· παρεῖναι ἀκαρμφ. ἐνεργ. ἀορ. β' τοῦ ρ. παρήμι=ἐπιτρέπω· τέλος διαταγή· ἤδη ἄμέσως, ἐσπευσμένως· περιβαλέσθαι περικυκλώσαι· πόρος στενόν· προσέρχομαι παρουσιάζομαι· καλοκαγαθία χρησιότης· τῆς περιουσίας γεν. τῆς αἰτίας· ἀγαμαι θαυμάζω· συνεπιλαμβάνομαι τινος ὁμοῦ μετὰ τινος ἀναχαιτίζω τινά· πίστιν ἔχω εἶμαι πιστευτός· ἐπέρχομαι τινα προσέρχομαι πρὸς τινα· θυμὸς ὀργή.

Γλαῦκα δ' ὀφθῆναι κλπ. ἡ πρὸς τὰ δεξιὰ πτήσις γλαυκός, ἥτις ἦτο ἱερὸν πτηνὸν τῆς Ἀθηᾶς, ἐθεωρεῖτο καλὸς οἰωνός· τοῖς καρχησίοις καρχήσιζα ἐλέγοντο τὰ ἄνω ἄκρα τῶν ἰστών τοῦ

πλοίου. Ἐνταῦθα πρόκειται περὶ τῶν καρχησίων τῶν Περσικῶν πλοίων, τὰ ὁποῖα κατὰ τὸ ἀνέκδοτον τοῦτο εἶχον ἤδη ἔλθει. Τὰ ἔτι ἐκάθισεν ἡ γλαυξ ἐπὶ τῶν καρχησίων τῶν Περσικῶν πλοίων ἦτο κακὸς οἰωνὸς δι' αὐτὰ· *τῇ γνώμῃ* ἔνν. τοῦ Θεμιστοκλέους· *δομοῦ γενομένων τῶν δυνάμεων* τ. ἔ. τῶν πεζικῶν καὶ ναυτικῶν δυνάμεων τῶν Περσῶν· *περιβαλέσθαι τὸν πόρον* τ. ἔ. τὰ μεταξὺ τῆς Σαλαμίνας καὶ τῆς Ἀττικῆς στενόν· *διαζῶσαι τὰς νήσους* τ. ἔ. δύο νησούδρια κείμενα πρὸ τῶν Μεγάρων, προσέτι δὲ τὴν Λέρον καὶ τὰς Κυράδας νήσους· *Ἀριστείδης ἦκεν ἃ Ἄριστ.* ἦλθεν ἐξ Αἰγίνης (πρὸβλ. κεφ. 11).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 13.

Ἢ ἔπου· *διείργω χωρίζω· δίφρος κάθισμα· παρίσταμαί* τινὰ τοποθετῶ τινὰ πλησίον μου· *ἀπογράφομαι* τι καταγράφω τι· *σφαγιάζομαι* θυσιάζω· *κάλλιστος* ἰδέσθαι τὴν ὄψιν ὠραιότατος· *ἐσθῆτι καὶ χρυσῶ* = χρυσῇ ἐσθῆτι· *ἐσθῆς* (περὶληπτ.) ἐνδύματα· *διαπρεπῶς* πολυτελῶς· *ἱερὰ τὰ σφάγια· σημαίνω* δίδω σημεῖον· *δεξιούμαι* τινὰ ἐκφράζω πρὸς τινὰ τὰ συγχαρητήριά μου διὰ χειραφίας· *κατάρχομαι* τινος προετοιμάζω τι διὰ θυσίαν· *καθιερεύω* θυσιάζω· *ὠμησῆς* (ὠμός, ἐσθίω) ὠμοσφάγος· *τὸ μάντευμα* ἀντικμ. τοῦ «ἐκπλαγέντος»· *ἐκ τῶν παραλόγων ἢ τῶν εὐλόγων* ἀπὸ τὰ ἀσυνήθη ἢ ἀπὸ τὰ συνήθη πράγματα· *καταναλοῦμαι* τινὰ ἐπικαλοῦμαι τινὰ· *φιλόσοφος* πεπαιδευμένος· *γράμμα* σύγγραμμα.

Ἄμα τῇ ἡμέρᾳ τῇ 28 Σεπτεμβρίου 480 π. Χ. χρυσοῦν *δίφρον* ὁ θρόνος τοῦ Εἰρξου, ὡς ἄλλοθεν γνωρίζομεν, ἦτο ἀργυρόπους, κατετέθη δὲ ἔπειτα μετ' ἄλλων λαφύρων εἰς τὸν ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς. Εἶχε δὲ τοποθετηθῆ οὗτος ὑπὸ τοῦ Εἰρξου πλησίον τῆς θαλάσσης, εἰς τοὺς τελευταίους πρόποδας τοῦ Αἰγάλεω ἐπὶ λοφίσκου, πιθανώτατα εἰς τὴν θέσιν Κερατόπυργος πλησίον τοῦ Κερατσινίου, ὅπου σήμερον ὑπάρχει ἐγκυαταλειμμένη πυριτιδαποθήκη. Ἐκ τῶν σημερινῶν ὀνομάτων Κερατόπυργος καὶ Κερατσίνι δύναται νὰ ἐξαχθῆ ὅτι τὸ μέρος

ἐκεῖνο τοῦ Αἰγάλεω ἐκαλεῖτο Κέρατα, τοῦθ' ὕπερ παρανοήσας ὁ Ἀκεστόδωρος μετέθεσε τὸν θρόνον τοῦ Ξέρξου εἰς τὰ Κέρατα τῆς Μεγαρίδος· μέγα καὶ περιφανές πῦρ ἀνέλαμψε τοῦτο, ὡς καὶ ὁ πταρμὸς καὶ μάλιστα ὁ ἐκ δεξιῶν, ἐθεωρεῖτο ὡς καλὸς οἰωνός· ὠμηστῆ Διονύσῳ ὁ Διόνυσος ἐκαλεῖτο ὠμηστής, διότι κατὰ τὴν πρὸς τιμὴν αὐτοῦ τελετὴν, τὴν καλουμένην ὠμοφαγίαν, οἱ μεμυημένοι ἔτρωγον ὠμὰς σάρκας ταύρου. Ἐν Χίῳ δὲ καὶ Τενέδῳ προσεφέροντο εἰς τὸν Διόνυσον καὶ ἀνθρωποθυσίαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 14.

Ὡς ἂν εἰδῶς ἐνν. «λέγοι»· ὦν ἦγε νοητέα ἢ γεν. «νεῶν»· ὑπέροπος (κόπτω) ὑπερβολικός· ὑπέροπος τάχει ταχύς· λόγος ἀριθμητικὴ σχέσηις· δοκεῖ δ' οὐχ ἦτιον κλπ. ἢ φυσικὴ σειρὰ τῶν λέξεων· δοκεῖ δ' ὁ Θεμ. μὴ καταστῆσαι τὰς τριήρεις ἀντιπρόρους ταῖς βαρβαρικαῖς πρότερον ἢ παραγενέσθαι συνιδῶν λαβῶν ὑπ' ὄψιν φυλάττω καιροφυλακτῶ· παραγίγνομαι παρευρίσκομαι, ἔρχομαι· πνεῦμα λαμπρὸν ἄνεμος σφοδρός· ναῦς ἀλιτενῆς (ἄλις, τείνω) ναὺς οὐχὶ πολὺ ἐξέχουσα τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, χαμηλὴ· ταῖς πρύμναις δοτικ. τοῦ κατὰ τι· ἀνεστῶς (— ἄτος) ἠνωρθωμένος· τοῖς καταστρώμασι δοτικ. τοῦ κατὰ τι· ὑπόροφος ὁ ἔχων ὑψηλὴν ὀροφήν, ὑψηλός· βαρεῖας νοητέα ἢ μετχ. «οὔσας»· σφάλλω τι κάμνω τι νὰ πέσῃ, ἀνατρέπω, στρέφω τι· ὀξέως σφοδρῶς· προσφέρομαι ἐπιτίθεμαι· κατ' ἐκείνον ἀπέναντι ἐκεῖνου· συνερεῖδω συγκρούομαι· χάλκωμα χαλκοῦν ἐμβολόν· τοῖς χαλκώμασι συναπτέον πρὸς τὸ «ἐνεσχέθησαν»· ἐνέχομαι συγκολλῶμαι· ἐπιβαίνοντα ἐνεστ. τῆς προσπαθείας· ὑφίσταμαι τινα ἀντιτάσσομαι κατὰ τινος· διαφέρομαι ἐδῶ κι ἐκεῖ φέρομαι.

Αἰσχύλος εἰδῶς ὁ Αἰσχύλος ἐπολέμησεν ἐν Σαλαμῖνι· ὧδ' ἔχει λόγος προηγουμένως ἀναφέρει ὁ Αἰσχύλος καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν Ἑλληνικῶν πλοίων· τὴν εἰωθυῖαν ὥραν περὶ τὴν 9 π. μ. ὥραν ἀρχίζει συνήθως νὰ πνέῃ ὁ μπάτης· ὁμοῦ πλέοντες τ. ἔ.

ἐντὸς τοῦ ἴδιου πλοίου· ἐνεσχέθησαν ἢ τοῦ Ἀμεινίου καὶ Σωκλέους τριήρης ἀφ' ἑνὸς καὶ ἢ τοῦ Ἀριαμένου ἀφ' ἑτέρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 15.

Ἀναφέρω τι ὑφώνω τι ὑπονοσῶ (—έω) ἐπανερχομαι· κατασκήπτω ἐπιπίπτω· ἐπέχω τὰς χεῖρας ἐκτείνω τὰς χεῖρας· τὸ πλήθος αἰτ. τοῦ κατὰ τι· κατὰ μέρος κατὰ σειράν, ἀλληλοδιαδόχως (οὐχὶ ἕλοι ὁμοῦ)· προσφερομένους μετοχ. αἰτιολ. περιπίπτω τινὶ συγκρούομαι πρὸς τινα· τρέπομαι τινα τρέπω τινὰ εἰς φυγὴν· αἴρομαι νίκην κερδίζω νίκην· ἐνάλιος θαλάσσιος· γνώμη καὶ δεινότητι κατὰ πρωτοβουλίαν καὶ ἰκανότητά.

Τὸν μυστικὸν ἐξαγόντων Ἴακχον τὸ ξάανον τοῦ Διονύσου ἔφερον ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Ἐλευσίνα οἱ μύσται ἄδοντες καὶ χορεύοντες καὶ λαμπαδηφοροῦντες τὴν νύκτα τῆς 20 τοῦ Βαηδρομιῶνος μηνός (15 Σεπτεμβρίου—15 Ὀκτωβρίου)· Αἰακίδας εἶναι ἐνταῦθα Αἰακίδαί εἶναι ὁ Αἰακὸς (μυθικὸς βασιλεὺς τῆς γῆσου Αἰγίνης) καὶ οἱ ἀπόγονοι τούτου (δηλ. ὁ Πηλεὺς, ὁ Φῶκος καὶ οἱ ἐκ τούτων καταγόμενοι Ἀχιλλεὺς καὶ Τεῦκρος)· ἦς τὰ παράσημα βλ. κεφ. 8 ἐν λ. «ἐπίσημα»· Ἀπόλλωνι δαφνηφόρῳ Φλυῆσιν ὁ ἐν Φλύζ ναὸς τοῦ Ἀπόλλωνος ἐκαλεῖτο «δαφνηφορεῖον». Ἡ δάφνη ἦτο ἱερὰ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ διὰ τοῦτο εἰς πολλὰ μέρη ἐτελοῦντο πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἑορταὶ μετὰ πομπῶν, κατὰ τὰς ὁποίας οἱ ἑορτάζοντες ἦσαν ἐστεμμένοι διὰ δάφνης (δαφνηφορεῖαι).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 16.

Θυμομαχῶ πρὸς τι ἐνδομύχως λυποῦμαι διὰ τι· ἀπότευξις ἀποτυχία· ἀποπειρῶμαι τινος θέλω νὰ μάθω τὴν γνώμην τινός· λόγῳ κατὰ τὸ φαινόμενον· γνώμην ποιοῦμαι προτείνω· ζεῦγμα γέφυρα· τρυφῶ (—άω) διαιτῶμαι τρυφηλῶς· σκιάς (—άδος) πᾶν ὅ,τι χρησιμεύει πρὸς σκιάν, ἀλεξήλιον· ἐφ' ἡσυχίας ἡσύχως· παρειμένα παρακμ. τῆς μέσης φωνῆς τοῦ β. παρήμι=

ἀφίνω, παραμελῶ ἀπαλλάττομαι ἀπέρχομαι· τὴν ταχίστην τάχιστα· μέχρις ἐνόσφ' διατριβή χρονοτριβή· μέλλησις ἀναβολή· πείραν παρέχω ἀποδεικνύομαι· εἴ γε ἀφ' οὗ βέβαια (ἢ ὡς γνωστόν)· εἰς τὸν περὶ τῶν ὄλων κίνδυνον καθίσταμαι διατρέχω τὸν κίνδυνον νὰ καταστραφῶ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 17.

Ὑπὸ φθόνου ἔνεκα φθόνου· τὴν ψῆφον φέρω ψηφοφορῶ· κατάγω τινὰ ὑποδέχομαι τινὰ· θαλλὸς κλάδος (ἐλαίας)· ὁ πρωτεύων ὁ πρῶτος, ὁ κάλλιστος· πομποὶ οἱ τιμητικὴ συνοδία· ὄρος ὄριον, σύνορον· παρέρχομαι εἰς τὸ στάδιον εἰσέρχομαι εἰς τὸ στάδιον· κροτῶ χειροκροτῶ· ἀπέχω τὸν καρπὸν ἔχω λάβει τὴν ἀμοιβήν· τὸ πονηθὲν ὁ κόπος.

Ἀπὸ τοῦ βωμοῦ τὴν ψῆφον ἔφερον ἀπὸ τοῦ βωμοῦ τοῦ Ποσειδῶνος. Πολλάκις κατὰ τὰς ψηφοφορίας ἐτίθεντο αἱ ψῆφοι ἐπὶ βωμοῦ καὶ ἐκεῖθεν ἐλαμβάνοντο ἔπειτα αὐταὶ ὑπὸ τῶν μελλόντων νὰ ψηφοφορήσουν. Τοῦτο ἐγένετο χάριν μεγαλυτέρας ἐπισιμότητος τῆς ψηφοφορίας· ἄχρι τῶν ὄρων ἐνν. τῆς Λακωνικῆς· Ὀλυμπίων τῶν ἐφεξῆς τ. ἔ. τῶν πρώτων τελεσθέντων μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν, ἧτοι τῷ 476 π. Χ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 18.

Τεκμαίρομαι συμπεραίνω· τὰ ἴδια αἱ ἰδιωτικαὶ ὑποθέσεις· κατὰ μέρος μεμονωμένως· χρηματίζω τι διενεργῶ τι· προσπίπτω παρουσιάζομαι· πράττω πράγματα διενεργῶ ὑποθέσεις· ὁμιλῶ τινὶ ἔρχομαι εἰς συνάφειαν πρὸς τινὰ· τοὺς ἐκπεσόντας τοὺς ἐκριφθέντας, τοὺς ἐκδρασθέντας· ἐπισκοπῶ τι παρατηρῶ τι· περὶκειμαι τι φορῶ τι· ψέλιον βραχιόλι· στρεπτός (ἐνν. κύκλος) περιδέραιον· παρέρχομαι=προσπερνῶ· ἀναιροῦμαι τι σηκῶνω, λαμβάνω τι· χειμάζομαι καταλαμβάνομαι ὑπὸ καταγίδος· ὑποτρέχω τινὶ τρέχω ὑποκάτω τινός· εὐδία καλοκαιρία· τίλλω τι μαδῶ τι· κολούω τι κολοβῶνω τι· θρασύνομαι πρὸς

τινα μετὰ θρασύτητος ἑμιλῶ πρὸς τινα· σχολάζω ἀναπαύομαι· ἐντροφῶ τινι ἐπιδῶλλον εἰς τινα τὰς ὀρέξεις μου· σκώπτω ἀστειεύομαι· τῶν Ἑλλήνων γενικ. διαιρετική· ἐπιτάττω τινὶ δίδω διαταγὰς εἰς τινα· ἴδιος ἰδιόρρυθμος· χωρίον ἀγρός· κηρύττειν ὑποκμ. τὸν κήρυκα· μνῶμαι (-άομαι) τινα ζητῶ τινα εἰς γάμον· ἐπιεικῆς χρητὸς· ἀπόφθεγμα λόγος σύντομος ἐκφράζων σοφὴν γνώμην.

Αἰρεθεὶς ναύαρχος ἐν Ἀθήναις εἰς ἓκ τῶν δέκα στρατηγῶν ἀνελάμβανε τὴν διοίκησιν τοῦ στόλου ὡς ναύαρχος· τότε μὴ γενομένου τ. ἔ. κατὰ τοὺς Περσικοὺς πολέμους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 19.

Γίγνομαι ἀπὸ τινος περατῶν τι· παρακρούομαι τινα ἑξαπατῶ τινα· ἐπιγράφομαι ὄνομα πρεσβείας ὀνομάζω τὸν ἑαυτόν μου πρεσβευτήν· ἐγκαλῶ κατηγορῶ· ἀδικῶ τινα βλάπτω τινά· ἀδήλως ἄφανως· ἀποπέμπω τινὰ ἀρίνω τινὰ νὰ ἀπέλθῃ· ἐκ τούτου χρονικ· κατασκευάζω τι ὀχυρώνω, τειχίζω τι· εὐφυῖα φυσικὰ πλεονεκτήματα· ἀρμοτιόμενος τὴν πόλιν πρὸς τὴν θάλατταν προσπαθῶν νὰ καταστήσῃ τὴν πόλιν ναυτικήν· *πραγματεύομαι* (μετ' ἀπαρεμφ.) φροντίζω (νὰ. . .)· *προσμάσσω τί τινι* προσκαλλῶ, προσθέτω τι εἰς τι· *ἐξάπτω τί τινος* ἑξάρτῶ τι ἔκ τινος· *δῆμος δημοκρατικοί· ἀριστοὶ ὀλιγαρχικοί· ναυτις κωπηλάτης· κελουστής* ὁ δίδων εἰς τοὺς κωπηλάτας τὸν ρυθμὸν τῆς κωπηλασίας· *ἀποβλέπω πρὸς τι* εἶμαι ἐστραμμένος πρὸς τι.

Τὴν εὐφυῖαν τῶν λιμένων τ. ἔ. τοῦ τῆς Μουνηχίας, τοῦ τῆς Ζέας καὶ τοῦ κυρίως λιμένος τοῦ Πειραιῶς, ὅστις περιελάμβανε τὸν πολεμικὸν λιμένα (τὸν Κάνθαρον) καὶ τὸν ἐμπορικὸν λιμένα (τὸ Ἐμπόριον)· τοῖς παλαιοῖς βασιλεῦσι τ. ἔ. τῷ Κέκροπι, τῷ Κραναῷ καὶ τῷ Ἐρεχθεῖ· *τὴν χώραν φυτεύοντας* ὑπαινίσσεται ἰδίᾳ τὴν καλλιέργειαν τῆς ἐλαίας· τὸν περὶ τῆς Ἀθηνᾶς διέδοσαν λόγον οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι διηγοῦντο ὅτι ὁ Ποσειδῶν καὶ ἡ Ἀθηνᾶ εἶχον φιλονικήσει ποτὲ περὶ τῆς κατοχῆς τῶν Ἀθηνῶν καὶ ὅτι ἡ μὲν Ἀθηνᾶ κτυπήσασα τὸ δόρυ

της ἐπὶ τῆς γῆς ἔκαμε νὰ φυτρώσῃ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν ἢ ἕως τότε ἄγνωστος ἐλαία, ὃ δὲ Ποσειδῶν κτυπήσας τὸν βράχον διὰ τῆς τριάντης του ἔκαμε νὰ ἀναδύσῃ πηγὴ θαλασσίου ὕδατος· ἀλλὰ τὸ δῶρον τῆς Ἀθηνᾶς ἐκρίθη μεγαλύτερον καὶ ὠφελιμώτερον, οὕτω δὲ αὐτὴ ἀνεγνωρίσθη κυρία τῆς χώρας. Ἡ φιλονικία αὕτη τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ποσειδῶνος περὶ τῆς κατοχῆς τῶν Ἀθηνῶν παριστάνετο εἰς τὸ δυτικὸν ἀέτωμα τοῦ Παρθενῶνος· δείξασα τὴν μορίαν μορίᾳ ἔκαλεῖτο ἢ ἐλαία, τὴν ὁποίαν ἢ Ἀθηνᾶ ἔκαμε νὰ φυτρώσῃ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως κατὰ τὴν φιλονικίαν αὐτῆς πρὸς τὸν Ποσειδῶνα περὶ τῆς κατοχῆς τῶν Ἀθηνῶν· τοῖς δικασταῖς κριταὶ τῆς φιλονικίας τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Ἀθηνᾶς ἦσαν οἱ θεοί· τὸν δῆμον ἠῤῥῆξε κατὰ τῶν ἀρίστων ἢ τροπὴ τῆς πόλεως πρὸς τὰ ναυτικά ἔκαμε τὴν πολιτείαν δημοκρατικωτέραν, διότι αὕτη κατέστησε τοὺς θῆτας, οἵτινες ὑπερέτουν ὡς κωπηλάται εἰς τὰ πλοῖα, τὸ κύριον στήριγμα τῆς πολιτείας ἀντὶ τῶν μέχρι τοῦδε ὀπλιτῶν, τῶν λαμβανομένων ἐκ τῶν γαιοκτημόνων πολιτῶν. Ἐννοήσαντες δὲ οἱ θῆτες τὴν δύναμιν των (θράσους ἐμπλησθέντες) ἐζήτησαν ὡς ἀμοιβὴν διὰ τὰς εἰς τὴν πολιτείαν παρεχομένας ὑπηρεσίας των τὴν ἐπέκτασιν τῶν πολιτικῶν των δικαιῶν· διὸ τ. ἔ. ἕνεκα τῆς συναφείας, ἣτις ὑπάρχει μεταξὺ τῆς πρὸς τὰ ναυτικά τροπῆς καὶ τῆς δημοκρατίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 20.

Ἀπηλλαγμένου ἰδὲ κεφ. 16· καταίρω εἰς . . . καταπλέω εἰς . . . ἀπόρρητος ὃ μὴ δυνάμενος νὰ λεχθῇ· δοκιμάζω τι ἐπιδοκιμάζω τι· νεώριον τὸ ναύσταθμος, ἐνταῦθα=στόλος· λυσιτελῆς ὠφέλιμος, ἐπωφελῆς· ἀπειργῶ τινά· ἀποκλείω τινά ἀπὸ τινος· συναγορεύω τινὶ συνηγορῶ ὑπὲρ τινος, ὑποστηρίζω τινά· μετατίθημι τι μεταβάλλω τι· ἔκσπονδος ὃ ἀποκλεισμένος τῶν σπονδῶν, τ. ἔ. τῆς συμμαχίας· εἰμι ἐπὶ τινὶ ἐξαρτῶμαι ἐκ τινος· ἐκ τούτου αἰτιολ· προσκερῶ τινὶ ἔρχομαι εἰς σύγκρουσιν πρὸς τινά· ἀντίπαλος ἐν τῇ πολιτείᾳ πολιτικὸς ἀντίπαλος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 21.

Οἷα . . . εἰπεῖν τε καὶ δικουσαι (χρηματισμοῦ δείγματα εἶναι ἐκεῖνα), τὰ ὅποια κλπ.· μελοποιὸς λυρικός ποιητής· καθάπτομαί τινος κατηγορῶ, ὀνειδίζω τινά· προεμένον, βλ. κεφ. 7· τὸ (ῶρικ.)=σύ· γὰ=γέ· Δευτυχίδαν=Λεωτυχιδην· ἱερᾶν=ἱερῶν· Ἀθανᾶ=Ἀθηνῶν· ἐλθεῖν ἕνα λῶστον ὅτι αὐτὸς μόνον ἐβγήκεν ἄριστος· ἤχθαρε ἄττ. ἤχθηρε, τοῦ ῥ. ἐχθαίρω=μισῶ· Λαιῶ=Λητώ· ξεῖνος=ξένος· ἔόντα=όντα· ἀργυροῖσι=ἀργυροῖς χρήμασι· κυβαλικὸς ἀξιοκαταφρόνητος· κατᾶγε=κατῆγε, τοῦ ῥ. κατάγω=ἐπαναφέρω (ἐξόριστόν) τινα εἰς τὴν πατρίδα του· εἰς ὄλεθρον ἐπεξηγείται διὰ τῶν ἐπομένων μετοχῶν «κατάγων, ἐκδιῶων, καίνων»· καίνω φανεύω· ὑπόπλεος (=ὑπόπλεως) ἀργυρίων φορτωμένος χρήματα κρυμμένα, ἦται τὰ ὅποια κρυφὰ ἔλαθε καὶ κρυμμένα εἶχε· πανδοκεὺς (πᾶς, δέχομαι) ξενοδόχος· Θεμιστοκλεὺς=Θεμιστοκλέου· ὥρα ἀκμή τῆς ἡλικίας· μὴ ὥραν γενέσθαι Θεμ. νὰ μὴ χαρῆ τῆ ζωῆ του ὁ Θεμ.· ἀσελγῆς σφοδρὸς· ἀναπεπταμένος ἀνοικτός, θρασύς· βλασφημία ὕbris· μέλος πλῆγμα· κλέος τίθημι τινος δοξάζω τι· ὡς εἰκός (=εἰκός) καὶ δίκαιον ἔνν. «ἐστὶ»· συγκαταψηφίζομαι τινος συγκαταδικάζω τινά· ὡς ὅτε· αἰτίαν ἔχω κατηγοροῦμαι· ἄρα λοιπόν, ὥστε· ὀρκιατομῶ (-έω) (ὄρκια, τέμνω) θυσιάζω εἰς πίστωσιν συνθήκης, συνάπτω συνθήκην, συμμαχῶ· ἐντὶ (ῶρ.)=εἰσι· μόνα=μόνη· κόλουρις θηλ. τοῦ ἐπιθ. κολουρος=ὁ ἔχων κολοβὴν οὐράν.

Τιμοκρέων εὐτιος ἐξορισθεὶς ἐκ τῆς πατρίδος του ὑπὸ τῶν μηδιστῶν συμπολιτῶν του ἤλπιζε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς αὐτήν διὰ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ φίλου του Θεμιστοκλέους. Ἐπειδὴ δ' ὅμως δὲν ἐγίνε τοῦτο, ὕβριζε διαρκῶς ὁ Τιμοκρέων διὰ ποιημάτων τὸν Θεμιστοκλέα. Τέλος κατέφυγεν ὁ Τιμοκρέων πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Περσῶν καὶ διὰ τοῦτο κατεδικάσθη εἰς ἐξορίαν δι' ἀποφάσεως τῆς περὶ τὴν Δῆλον συμμαχίας· λαβὼν τρεῖς τάλαντα παρὰ τῶν ἐχθρῶν τοῦ Τιμοκρέοντος· τάλαντον χρηματικὴ ποσότης (οὐχὶ νόμισμα) ἰσοδυναμοῦσα πρὸς 6000 ἄττικὰς δραχμάς·

Ἰσθμοῦ πανδοκεὺς κλπ. ὁ Τιμοκρέων χλευάζει τὸ πενιχρὸν συμπόσιον, τὸ ὁποῖον παρέθεσεν ὁ Θεμιστοκλῆς ἐν τῷ Ἰσθμῷ· *συγκατασηφισαμένου τοῦ Θεμιστοκλέους* ὁ Θεμιστοκλῆς ἔλαβε μέρος εἰς τὸ συμμαχικὸν δικαστήριον, τὸ ὁποῖον κατεδίκασε τὸν Τιμοκρέοντα, ὡς ἀντιπρόσωπος τῶν Ἀθηναίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 22.

Πολίτης συμπολίτης· *προσίεμαί τι ἀποδέχομαί τι* λυπηρὸς ὀχληρὸς· *ἐν τῷ δήμῳ* ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ· *κοπιῶ (-άω)* κουράζομαι, βαρύνομαι· *εὖ πάσχω* ὑπό τινος εὐεργετοῦμαι ὑπό τινος· *ἀνιῶ (-άω) τινα* δυσαρεστῶ τινα· *εἰσάμην* (ποιητ. τύπ. ἀορ. τοῦ β. ἴζω) ἴδρυσά· *οὐ ἔπου θανατῶ (-όω) τινα* καταδικάζω τινὰ εἰς θάνατον· *προβάλλω τι* ῥίπτω τι· *βρόχος* σχοινίον πρὸς ἀπαγχόνισιν, θηλειά· *ἀπάγχομαι* αὐτοκτονῶ δι' ἀγχόνης· *καθαιρῶ τινα* ἐνταῦθα=καταδιβάζω τινὰ ἀπὸ τῆς ἀγχόνης· *εἰκότιον* μικρὰ εἰκῶν, μικρὸν ἄγαλμα· *καθ' ἡμᾶς* κατὰ τοὺς χρόνους ἡμῶν· *ἀξίωμα* ὑπόληψις· *ὑπεροχὴ* ἐξέχουσα θέσις (ἐν τῇ πολιτείᾳ)· *βαρὺς τῇ δυνάμει* ἔχων μεγάλην ἰσχὺν (ἐν τῇ πολιτείᾳ)· *ἀσύμμετρος* ἀσυμβίβαστος· *παραμυθία* παρηγορία, καθησύχασις· *κουφισμὸς ἀνακουφισμὸς*· *εἰς ταύτην τὴν ἀτιμίαν ἀποπνέοντος* εἰς ταύτην τὴν τιμωρίαν ἐκσπῶντος.

Οὐ νῦν προβάλλουσι κλπ. πρόκειται περὶ τοῦ Βαράθρου (κειμένου πλησίον τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου), εἰς τὸ ὁποῖον κατεκρημνίζοντο οἱ εἰς θάνατον καταδικαζόμενοι· τὸν ἐξοστρακισμὸν ἐποιήσαντο κατ' αὐτοῦ ὁ ἐξοστρακισμὸς τοῦ Θεμιστοκλέους ἔγινε τῷ 472 π. Χ. ὑπερισχύσαντος τοῦ ἀντιπάλου πολιτικοῦ κόμματος, τοῦ ὁποῖου ἀρχηγὸς ἦτο ὁ Κίμων. Εὐρέθη δὲ καὶ ὄστρακον μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Θεμιστοκλέους (Θεμιστοκλῆς Φρεάρριος), τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς τὸ Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον τῶν Ἀθηνῶν (εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν πηλίνων τῆς Ἀκροπόλεως), ἀνήκον ἢ εἰς τὸν περὶ οὗ πρόκειται ὄστρακισμὸν τοῦ 472 π. Χ., διὰ τοῦ ὁποῖου ἐξωστρακίσθη ὁ Θεμιστοκλῆς, ἢ εἰς τὸν ὄστρακισμὸν τοῦ 482 π. Χ., διὰ τοῦ ὁποῖου ἐξωστρακίσθη ὁ Ἀριστείδης.

Πλουτάρχου Θεμιστοκλής, ἔκδοσις Γ' 1923.

5

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 23.

Ἐκπίπτω τῆς πόλεως ἐξορίζομαι ἐκ τῆς πατρίδος· συμπίπτει συμβαίνει συγχρόνως· *καί' ἐκείνου συναπτεόν* πρὸς τὴν αἰτ. «ἀφορμάς»· *γράφομαι τινά τινος*· καταγγέλλω τινὰ διὰ τι· *συνεπαιτιῶμαι* τινα συγκατηγορῶ τινα· *ἐκεῖνα δὴ ἐκεῖνα* τὰ γνωστά· *θαρρῶ* ἔχω, λαμβάνω θάρρος· *κοινωνία συμμετοχή*· *παρακαλῶ* τινα προσκαλῶ τινα· *πονηρὸς κακός*· *ἀποτρίβομαι* τι ἀποκρούω τι· *ἀπείπατο ἠρνήθη*· λόγος πρότασις· *ἐκφέρω* τι ἀνακοινώνω τι· *οὐδενὶ λογισμῶ* ὅλως ἀπερισκέπτως· *ἄτοπος μωρός*· *παράβολος ἐπικίνδυνος*· *γράμματα ἔγγραφα*· *ἐμβάλλω* τινὰ εἰς *ὑποψίαν* καθιστῶ τινα ὑποπτον· *ταῖς προτέραις κατηγορίαις ἀντικείμενον* τοῦ «ἄπολογομένου»· *πέφυκα* (φύω) εἶμαι πλασμένος· *ἀποδίδομαι* τι πωλῶ τι· *ἐν τοῖς Ἑλλησιν* ἐνώπιον πανελληνίου συνεδρίου.

Ταῖς προτέραις κατηγορίαις ὁ Θεμιστοκλῆς καὶ προηγουμένως εἶχε κατηγορηθῆ ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων ἐπὶ προδοσίᾳ, ἀλλ' οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέκρουσαν τὴν κατηγορίαν ἐκείνην.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 24.

Κριτῆς διαιτητής· *διαφορὰ φιλονικία*· *καταβάλλω* τι πληρώνω τι· *κοιτῆ νέμω* τι νέμομαι τι ἀπὸ κοινοῦ (μετὰ τινος), ἔχω συγκυριαρχίαν ἐπὶ τινος· *προσηλακίζω* τινὰ περιφρονῶ τινα· *δι' ὀργῆς* ἔχω τινὰ εἶμαι ὀργισμένος κατὰ τινος· *τιμωροῦμαι* τινα ἐκδικουμαι τινα· *τύχη ἀτυχία*· *συγγενῆς φθόνος* ὁ ἐκ μέρους συγγενῶν (ὁμοφύλων) φθόνος· *φέρων ὑπέβηκε κλπ.* =φέρων ἑαυτὸν ὑπέβηκεν (ἑαυτὸν) ταύτῃ (τῇ ὀργῇ) =παρεδύθη εἰς τὴν ὀργὴν ταύτην· *παρηλλαγμένος* ἀσυνήθης, παράδοξος· *ἔχω* τινὰ κρατῶ τινα· *ὑποτίθεμαι τινί* τι ὑποδεικνύω εἰς τινὰ τι· *ἰκέτευμα* τρόπος ἰκεσίας· *καθίσαι* ὑποκείμενον «τὴν Φθίαν»· *ἀφοσιῶμαι* τι προβάλλων θρησκευτικούς λόγους δικαιολογῶ τι· *ἐκδίδωμι* τινα παραδίδω τινὰ· *διατίθημι* τι παρασκευάζω τι· *συντραγωδῶ* τι ὡς ἐν τραγωδίᾳ σκηνοθετῶ τι μετὰ τινος, συσχε-

διάζω τι ἐπὶ τούτῳ αἰτιολ. κρίνω τινὰ ἐνάγω τινὰ εἰς τὸ δικαστήριον· ποιῶ τινα ἐπιλαθόμενον παριστῶ τινα ὡς ληρομήσαντα· ἀπαίρω ἀποπλέω.

Οὔσης αὐτῷ εὐεργεσίας κλπ. ὁ Θεμιστοκλῆς εἶχεν ἀνακηρυχθῆ διὰ ψηφίσματος τοῦ δήμου τῶν Κερκυραίων εὐεργετίας τῆς πόλεως αὐτῶν καὶ διὰ τοῦτο ἐν Κερκύρα εἶχεν οὕτω τὸ πρόνομιον τῆς ἀσφαλείας καὶ ἀσυλλας· ἐχόντων διαφορὰν οἱ Κερκυραῖοι καὶ οἱ Κορινθιοὶ ἐφ.λονίκουον περὶ τῆς κυριαρχίας τῆς νήσου Λευκάδος· δεηθεὶς τι τῶν Ἀθηναίων ὁ Ἄδμητος ἤθελε νὰ γίνῃ σύμμαχος τῶν Ἀθηναίων, ἀλλ' ἡ πρότασις του αὐτῆ ἀπεκρούσθη ὑπ' αὐτῶν τῇ συμβουλῇ τοῦ Θεμιστοκλέους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 25.

Ἴππος ἀγωνιστῆς Ἴππος ἠττημένος διὰ τοὺς ἀγῶνας· ἀπὸ Πύδνης συναπτεόν πρὸς τὸ ἀπαρέμφ. «ἐκκλεῦσαι»· τῶν πλεόντων συναπτεόν πρὸς τὴν γενικὴν «οὐδενός»· ὀλίκας φορητῆγόν πλοῖον· ἀναδείκνυμι τινα ἀποκαλύπτω τινὰ· ναύκληρος ἰδιοκτήτης πλοίου· κυβερνήτης πλοίαρχος· τὰ μὲν . . . τὰ δὲ πρῶτον μὲν . . . ἔπειτα δέ· καταψεύδομαι τινος καταγγέλλω τινὰ λέγων ψεύδη· ἀναλαμβάνω τινὰ παραλαμβάνω τινὰ· λαμβάνομαι τῆς Ἀσίας φθάνω εἰς τὴν Ἀσίαν· ὑπεκκλέπτω τι ἐξάγω κρυφίως τι· δημόσιον δημόσιον ταμεῖον· ἄπτομαι τῆς πολιτείας ἀρχίζω νὰ πολιτεύωμαι.

Ἐν τοῖς Περὶ βασιλείας ὁ Θεόφραστος μεταξὺ ἄλλων εἶχε καὶ σύγγραμμα ἐπιγραφόμενον «περὶ βασιλείας»· καὶ σκηνην τινα βλ. κεφ. 5· διαρπάσαι καὶ κωλύσαι ὡς ἄλλοθεν γνωρίζομεν, ὁ Θεμ. ἐπρότεινε ταῦτα προσθέσας τὰ ἐξῆς· «τὸν μὴ μεταλαμβάνοντα τῶν μεγίστων κινδύνων τῶν πανηγύρεων μεταλαμβάνειν οὐ δεῖ»· ἐπὶ τὴν ἐτέραν θάλατταν τ. ἔ. εἰς τὸ Αἰγαῖον. Μετέβη δὲ ὁ Θεμ. εἰς Πύδναν διὰ ξηρᾶς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 26.

Οἱ ἐπὶ θαλάττῃ οἱ κητοικοῦντες εἰς τὰ παράλια· διακο-

σίων ἐπικεκηρυγμένων αὐτῷ ταλάντων ὑπὸ τοῦ βασιλέως· διότι εἰκόσια τάλαντα εἶχον ὀρισθῆ ὑπὸ τοῦ βασιλέως ὡς χρηματικὴ ἀμοιβὴ διὰ τὴν σύλληψιν ἢ τὸν φόνον αὐτοῦ· πολιορκίαν μικρὰ πόλιν· οἱ ἀνω δυνατοὶ οἱ ἰσχύοντες ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν· γνώριμος φίλος· ἐκ θυσίας τινὸς μετὰ θυσίαν τινὰ καὶ ἕνεκ αὐτῆς· ἔκφρων ἔξω φρενῶν, ἐκστατικὸς· θεοφόρητος θεόπνευστος· ἐν μέτρῳ ἐμμέτρως· νυκτὶ φωνῆν... δίδου=(κατ' ἔννοιαν) γὰ ἀκούει τὴν φωνὴν τοῦ ἐνυπνίου τῆς νυκτός, γὰ σκέπτεσαι τὴν νύκτα καὶ (οὕτω) γὰ ἀποφασίζεις· Ἡ ἀρίστη σκέψις ἐπέρχεται τὴν νύκτα· ὄναρ αἰτιατ. τοῦ χρόνου= ἐν ὄνειρῳ· κατὰ τῆς γαστρός ἐπὶ τῆς γαστρός· προσανέρπει πινὲ ἔρπων ἀναβαίνω πρὸς τι· γενόμενον μεταμορφωθέντα· ἐξαιρέω τινὰ σηκώνω τινὰ· βεβαίως ἀσφαλῶς· δεῖμα ἀμήχανον φόβος, καθ' οὗ οὐδὲν ἐπι μηχανήσασθαι, φόβος μέγας· εἰς ξηλοποιίαν σημαίνει ἀναφορὰν· χαλεπὸς αὐστηρὸς· γαμετὴ νόμιμος σῶζυγος· ἀργυρῶντος δι' ἀργυρίῳ τις ὧ εἶται, δοῦλος· ὡς ὄντα· σκηνῇ ἐπικάλυμμα ἀμάξης· ἀπήνη ἀμαξία· καταδύομαι χάσσομαι· ἐντυγχάνω τινὲ συναντῶ τινὰ· οἱ ἐπὶ θύραις οἱ ἀδελφεοί.

Ἐκ παντὸς τ. ἔ. θεμιτοῦ καὶ ἀθεμιτοῦ πράγματος· γενόμενον δ' αἰετὸν ὁ αἰετὸς ἦτο σύμβολον τῆς βασιλικῆς δυνάμεως καὶ μάλιστα παρὰ τοῖς Πέρσαις· χρυσοῦ κηρυκείου τὸ κηρυκίον ἦτο βάβδος ἔχουσα ἑκατέρωθεν δύο ὄφεις περιπεπλεγμένους καὶ ἀντιπροσώπους πρὸς ἀλλήλους, τὴν ὁποίαν ἔφερον οἱ ἀποστελλόμενοι εἰς τὸ ἐχθρικὸν στρατόπεδον διὰ γὰ κάμουν πραιπύσεις περὶ εἰρήνης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 27.

Ἐντευξις συνάντησις, συνδιάλεξις, ἀκράσις· συμφέρομαι τινὲ συμβαδίζω, συμφω ὧ τιν· ἀτρέμα ἠσύχως, μετρίως· εἰς αὐτὸ τὸ δεινὸν εἶμι ἐδρίσκομαι ἐγγύς τῆς κρισίμου στιγμῆς· σπουδάζω περὶ τι ἐνδιαφέρομαι περὶ τινος· νόμος συνήθεια· κοσμῶ τι τιμῶ, σέβομαι τι· σῶζω τι διαφυλάττω τι· λόγος (ἔστι) = λέγεται· ἐπαιτῶ τι ἀποδέχομαι τι· ἔστι τινὲ (ἀετ)

ἀπαρεμφ.) ἐπιτρέπεται εἰς τινα (ἢ . . .) *προσαγορεύω* τινὰ χειρερίζω τινὰ ἀγγέλοις κατηγορούμενον· *χρήση* (χρῶμα) δύνασται ἢ μεταχειρισθῆς· *ιδιώτης* κοινός τις ἄνθρωπος.

Τεθνηκότος Εὐρύτου ὁ Εὐρέτης ἐφρονεύθη ὑπὸ τοῦ Ἀρταξάνου τῷ 465 π. Χ.· τοῦτον διεδέχθη ὁ υἱός του Ἀρταξέρξης ὁ Α' ὁ Μικρόχειρ (465—425 π. Χ.)· τοῖς χρονικοῖς (βιβλίαις) τὰ χρονικά ταῦτα συνετάσσοντο πιθανῶς εἰς τὰ ἀνάκτορα τῶν βασιλέων τῆς Περσίας· Ἀρταβάω τῷ χιλιάρχῳ χιλιάρχος ἐνταῦθα εἶναι ὁ ἀρχηγός τῶν χιλίων ἀνδρῶν, εἴτινες ἀπετέλουσαν τὴν βασιλικὴν φρουρὰν ἐν τοῖς ἀνακτόροις· *προσκυνεῖν* συνήθεια ἦτο παρὰ τοῖς Πέρσας ἐνώπιον τοῦ βασιλέως· τῶν εἰς ἐνδειξιν σεβασμοῦ ἢ προσπίπτουν κατὰ γῆς καὶ ἢ φιλοῦν αὐτήν· οἱ Ἕλληνες τὴν τιμὴν ταύτην ἐθεώρουν ἀρμόζουσαν μόνον εἰς τοὺς θεούς· θεῶ τῷ μεγαλύνοντι Πέρσας ὁ θεὸς τοῦ ἀγαθοῦ ἐκαλεῖτο παρὰ τοῖς Πέρσας Ὁρομάξης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 28.

Τὰ οικεῖα σωζόμενα ἢ ἀσφαλῆς θέσις τῆς πατρίδος μου· *παρέχω* (μετ' ἀπαρεμφ.) ἐπιτρέπω· *χάρις* ἀπόδοσις χάριτος· *διαλλαττομένου* ἂν θέλῃς ἢ συμφιλιωθῆ· *παραιτοῦμαι* τι ἀποτρέπω τι διὰ παρακλήσεων· *τίθεμαι* τινα μάρτυρα θεωρῶ τινα ὡς μάρτυρα· *ἀποχρῶμαι* τι· ἐπωφελῶς μεταχειρίζομαι τι, ἐκμεταλλεύομαι τι· *ἀποπλήρωσις* ἐντελής πλήρωσις, κορεσμός· *σώσεις* μὲν γὰρ κλπ. νοητέα ἢ πρότασις «ἐὰν σώσης ἐμέ»· *ἀπολείς* δὲ κλπ. νοητέα ἢ πρότασις «ἐὰν ἀπολέτης ἐμέ»· *ἐπιθειάζω* τι· παρουσιάζω θεῖα σημεῖα πρὸς ἐπιθεδικῶσιν τινας· *προσδιέρχομαι* τι· διηγοῦμαι πρὸς τι· *ὄψις* ἐνώπιον· ἐν Νικαγένουσ νοητέα ἢ δοτ. «οἴκη»· *μάντευμα* χρησμός· *συμφρονῶ* ἐνοῶ· *φρόνημα* μεγαλιφροσύνη· *ελαύνω* τινὰ ἐκδιώκω τινὰ· *πόσις* συμπόσιον.

Δωδωναίου Διὸς ἐν Δωδώνῃ τῆς Ἠπείρου εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Τομάρου ὑπῆρχε τὸ ἀρχαιότατον Ἑλληνικὸν μαντεῖον τοῦ Δωδωναίου Διός. Οἱ ἱερεῖς καὶ αἱ ἱέρειαι τοῦ μαντείου

ἐλάμβανον τοὺς χρησμοὺς ἐκ τοῦ ψιθύρου τῶν φύλλων τῆς ἐκεῖ
 ἱερᾶς δρυός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 29.

Ἐξ ὧν ἐώρα κλπ. ἐκ τούτου ὅτι ἔβλεπε κλπ. παρέρχομαι
 εἰσέρχομαι· χαλεπῶς διάκειμαι ἔχω κακὰς διαθέσεις· κακῶς
 λέγω τινὰ κακολογῶ τινὰ· κατ' αὐτὸν πρὸ αὐτοῦ ὄφρις Ὁ Ἕλληνα
 (ἐπιθ.) ὁ ποικίλος σὺ τὸ Ἑλληνικὸν παρθαλὸν φειδι (ὁ πανουργός)
 δαίμων κακὸς δαίμων, ἀτυχία· εἰς ὄψιν ἔρχομαί τινι παρου-
 σιάζομαι ἐνώπιόν τινος· ἀσπάζομαί τινα χαιρετίζω τινὰ· ἤδη
 τώρα, ἐπὶ τοῦ παρίντος· δίδωμι (μετ' ἀπαρεμφ.) ἐπιτρέπω·
 παρρησιάζομαι ἐλευθέρως ἔμιλῶ, ὀφείδως ἔμιλῶ· ποικίλον
 στρώμα κενητὸς τάπη· εἶδος σχῆμα, μορφή· δεῖν ἐξερτᾶται
 ἐκ τοῦ ἐννοουμένου «ἀπεκρίνατο»· εἰκασία παρεμύσει· λομβά-
 νειν νοητέα ἢ αἰτ. «χρόνον»· ἀποχρώντως ἐπαρκῶς· τοῖς μὲν
 ἐκτὸς δηλ. τῆς βασιλικῆς αὐλῆς· δόξαν παρέχω τινὶ νομίζομαι
 ὑπὸ τινος· φθόνον ἔχω παρὰ τινι φθονοῦμαι ὑπὸ τινος· δυνα-
 τοὶ ἰσχυροὶ (αὐλικοί)· αἱ οἴκοι διατριβαὶ αἱ οἰκογενειακαὶ
 σιναναστροφαί· συνήθης οἰκίος· τὴν κίταριν ἐποιρόμενος μὲ
 ὀρθὴν τὴν κίταριν· ἀνεψιὸς ἐξάδελφος· ἀπωθοῦμαί τινα ἀπο-
 πέμπω τινὰ· ἀπαραιτήτως ἔχω πρὸς τινὰ εἶμαι ἀδιάλλακτος
 πρὸς τινὰ· ἐφ' ὧν κατὰ τοὺς χρόνους τῶν ὀποιῶν· πράξεις
 πράγματα, ὑποθέσεις· ἀνακεράννυμαί τινι ἔρχομαι εἰς συνάφειαν
 πρὸς τι· ἀπωλόμεθα ἂν, εἰ μὴ ἀπωλόμεθα = (κατ' ἐννοιαν)
 ὅα εἶχομεν ἀθλίαν ζωὴν, ἂν δὲν ἐξωριζόμεθα· εἰς ὄψον πρὸς
 πορισμὸν προσφαγίου· ἀμπεχόνη ἱματισμός.

Χρόνου δεῖν τ. ἔ. καιροῦ, ἵνα ἐκμάθῃ τὴν Περσικὴν γλῶσ-
 σαν καὶ οὕτω ἀναπτύξῃ διεξοδικῶς τὰς σκέψεις του· δι' αὐτοῦ
 τ. ἔ. ἄνευ διερμηνέως· τῶν μαγικῶν λόγων μαγικοὶ λόγοι εἶναι
 ἢ θρησκευτικὴ διδασκαλία τῶν Μάγων, τ. ἔ. τῶν παρὰ τοῖς Πέρ-
 σαις ἱερίων κελευσθεῖς ἐνν. ὑπὸ τοῦ βασιλέως· τὴν κίταριν ἢ
 κίταρις (ἢ τιάρα) ἦτο Περσικὸν κάλυμμα τῆς κεφαλῆς κωκισει-
 δέξ. Μίνοι ὁ βασιλεὺς ἐφόρει ταύτην ὀρθὴν, οἱ δὲ ἄλλοι Πέρσαι

κεκλιμένην· ἐφ' ὧν αἱ Περσικαὶ πράξεις ἀνεκράθησαν μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον οἱ Πέρσικη ἤλθον εἰς συνάφειαν πρὸς διαφόρους Ἑλληνικὰς πόλεις, ἕως οὗτου τέλος διὰ τῆς Ἀντακτιδείου εἰρήνης (387 π. Χ.) οἱ Ἕλληνας ὡμολόγησαν τὴν ἀπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν ἐξάρτησίν των.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 30.

Καταυλίζομαι στεθμεύω ὑστερῶ τινος ἀπέχω τινός· ἐτέρα δηλ. ἑδφ' ἀύλαία παραπέτασμα· ἐκπετάννυμι τι ἀπλώνω τι ἀναψύχω τι στεγνώνω τι· ἐν τούτῳ ἐν τῷ μεταξὺ προσεφέροιντο βλ. κεφ. 14· πρὸς τὴν σελήνην μὲ τὸ φῶς τῆς σελήνης· ἀναστέλλω τι ἀνασηκώνω τι· ἐπιφάνεια ἐμφάνισις· ἀποδείκνυμι καθιστῶ.

Πρὸς τὰς Ἑλληνικὰς πράξεις τὰς σχετιζομένας δηλ. μὲ τὴν καθυπόταξιν τῆς Ἑλλάδος εἰς τοὺς Πέρσας· τὴν μητέρα τῶν θεῶν ἢ Ἀσιατικὴν μήτηρ τῶν θεῶν (παμμήτηρ) ἢ κληθεῖσα Κυβέλη ἢ Κυβήθη· ἀντὶ τούτου τ. ἔ. ἀντὶ ταύτης τῆς εὐεργεσίας· τὴν σκηνὴν τ. ἔ. τὴν σκηνήν, ὑπὸ τὴν ὅποιαν διενουκτέρευεν ὁ Θεμιστοκλής· τὴν ἡμέραν ἐλύετο αὕτη καὶ ἐφέρετο ἐπὶ ὑποζυγίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 31.

Σχολὴν ἀγῶ δὲν ἔχω ἀσχολίας· αἰρῶ τινα ἐπιτυγχάνω τὴν καταδίκην τινός· ὑφαιροῦμαι τι κλέπτω τι· ζημία πρόστιμον· παθῶν τι πρὸς τὴν ἀλχημαλίαν συγκινηθεὶς διὰ τὴν ἀπαγωγὴν· ἐνδείκνυμαι τινὶ τι δεικνύω εἰς τινά τι· προσφέρω λόγον κάμνω πρότασιν· εὐλαβῆς ὁ κελῶς λαμβάνων (κρατῶν) τι, προσεκτικός· ὁμοία ἑμοίως· ἀδεῶς ἀφόδως, ἀνενοχλήτως· αἱ ἄνω πράξεις=(κατ' ἔνοιαν) αἱ ἑσωτερικαὶ ὑποθέσεις τοῦ κράτους· ἐπιστρέφω τινὰ κάμνω τινὰ νὰ στραφῇ (πρὸς τι)· ἀντεπιχειρῶ τινι ἀντεπιτίθεμαι κατὰ τινος· δύναμις στρατιωτικὴ δύναμις, στράτευμα· διαπέμπω τι στέλλω τι ἐδῶ κι ἐκεῖ· ἐξάπτομαι τινος ἀναμειγνύομαι εἰς τι· βεβαιῶ τι πραγματοποιῶ τι·

ἐπαίρομαι παρασύρομαι ἐφικτός κατορθωτός· ὑπερφυῶς ὑπερβαλλόντως· εὐημερῶ εὐδοκιμῶ· αἰδῶς σεβασμός· δεξιούμαι τινα ἀποχαιρετίζω τινά· ὡς ὁ πολὺς λόγος (ἔστι) καθὼς οἱ περισσότεροι λέγουν· ὡς δ' ἔνιοι ἐνν. λέγουσι· φάρμακον ἐφήμερον δηλητήριο ἐπιφέρων αὐθημερὸν τὸν θάνατον· προσφέρω τι προσφέρω τι ἐμαυτῷ, λαμβάνω, πίνω τι· καταστρέφω (τὸν βίον) ἀποθνήσκω· ἐν πολιτείαις καὶ ἡγεμονίαις κατέχων πολιτικά καὶ στρατιωτικά ἀξιώματα· φιλανθρώπως φιλοφρόνως, εὐμενῶς.

Υδροφόρον κόρην χαλκῆν τὸ ἄγαλμα τοῦτο εἶχον ἀπαγάγει οἱ Πέρσαι ἐξ Ἀθηνῶν κατὰ τοὺς Μηδικοὺς πολέμους· δίπυχην ὁ πῆχυς ἰσοδυναμεῖ μὲ 0,45 μέτρ.· τῶν ὑδάτων ἐπιστάτης (ἢ ἐπιμελητῆς τῶν κρηνῶν) ἄρχων ἐν Ἀθήναις φροντίζων περὶ τῆς κατασκευῆς τῶν κρηνῶν καὶ τῆς διανομῆς τοῦ ὕδατος· περὶ τὰς ἄνω πράξεις τότε ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν ἦτο ἀπησχολημένος εἰς τὴν ἀποστασίαν τῶν Βακτρῶν· Αἴγυπτος ἀφισταμένη ἢ ἀποστασία τῆς Αἰγύπτου ἔγινε τῷ 459 π. X.· ἀγγελίαι κατέβαινον τ. ἔ. ἐκ τῶν Σούσων εἰς τὰ παράλια· ἄλλους τε στρατηγούς τ. ἔ. τὸν Μυρωνίδην, τὸν Τολμίδην καὶ τὸν Περικλέα· αἷμα ταύρειον· οἱ ἄρχαιοι ἐπίστευον ὅτι τὸ πρόσφατον αἷμα ταύρου ἦτο δηλητήριο· ἐν Μαγνησίᾳ κατέστρεψε τῷ 459 π. X.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 32.

Υἷον ποιούμαι τινα υἰοθετῶ τινα· ἔγνημεν ἐνουμφεύθη· τρέφω ἀνατρέφω· φρωῶ (—άω) τι ἀνακαλύπτω, ἀνευρίσκω τι· διαρρίπτω τι διασκορπίζω τι· τῇ ἱστορίᾳ ἐννοητέα πρὸ τῆς δοτ. ἢ πρόθεσις «ἐν»· μονοноῦ σχεδόν· προάγω τι παρουσιάζω τι· κινῶ ἀγῶνα προκαλῶ συγκλίνησιν· πάθος συμπάθεια· ὁ τυχῶν ὁ τυχαῖος, ὁ κοινός (ἄνθρωπος)· περιηγητής συγγραφεὺς τοπογραφικῶν περιγραφῶν· ὑπονοῶ συμπεραίνω· περὶ τὸν μέγαν λιμένα πλησίον τοῦ μεγάλου λιμένος· πρόκειται τις οἶον ἀγκῶν κείται ἐμπρὸς (ἀλλ' ἐπὶ τῆς ἀπέναντι ἀκτῆς) μικρά τις προεξοχή τοῦ ἐδάφους παρεμφερῆς πρὸς ἀγκῶνα· καὶ κάμψαντι

τοῦτον ἐντὸς καὶ ὅταν (πλέων τις) κάμψη (τὸν ἀγκῶνα) τοῦτον διευθυνόμενος πρὸς τὸ στενὸν τῆς Σαλαμίνος (οὐχὶ πρὸς τὴν ἀνοικτὴν θάλασσαν)· ἢ τὸ ὑπεύδιον τῆς θαλάττης = (κατ' ἔννοιαν) ἔπου παύει ὁ σάλος τῆς θαλάσσης· κρηπίς θεμέλιον, βάσις· βωμοειδῆς σχήματος βωμοῦ, κυλινδρικός· τύμβος τάφος, μνήμα· ἐν καλῶ (τόπῳ) εἰς περίοπτον θέσιν· χώννυμι τύμβον κατασκευάζω τάφον· πρόσρησις εἰμί τινι χαιρετίζομαι ὑπό τινος· ἔμπορος ταξιδιώτης· χῶπόςταν = καὶ ὀπόςταν· ἀμιλλα ἀγών· οἱ ἀπὸ γένους οἱ ἀπόγονοι· φυλαττόμενα ἦσαν = ἔφυλάττοντο, ἐιετηροῦντο.

Πρὸς τοὺς ἐταίρους οὕτως ἐπεγράφετο λόγος τις τοῦ ῥήτορος Ἀνδοκίδου· μηχανὴν ἄρας βλ. κεφ. 10· περὶ μνημάτων οὕτως ἐπεγράφετο σύγγραμμά τι τοῦ Διοδώρου· περὶ τὸν μέγαν λιμένα τοῦ Πειραιῶς μέγας λιμὴν τοῦ Πειραιῶς εἶναι ὁ κεντρικός λιμὴν τοῦ Πειραιῶς, ὁ ἰδίως καλούμενος Πειραιεύς· ἀπὸ τοῦ κατὰ τὸν Ἄλκιμον ἀκρωτηρίου ἀκρωτήριον κατὰ τὸν Ἄλκιμον (ἢ Ἄλκιμος) ἐκαλεῖτο ἢ πρώτη προβλής ἄρα πρὸς τὰ ἀριστερὰ τῆ ἔξερχομένη ἐκ τοῦ λιμένος τοῦ Πειραιῶς, ἐπὶ τῆς ὁποίας σήμερον κεῖται ὁ πράσινος φανὸς τοῦ λιμένος· πανταχοῦ τ. ἔ. καθ' ἕλας τὰς διευθύνσεις· ἀμιλλα τῶν νεῶν λεμβοδρομαίαι καὶ ἀγῶνες μεγαλυτέρων πλοίων ἐτελοῦντο κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν μεγάλων Παναθηναίων.

ΠΙΝΑΞ ΚΥΡΙΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

- Ἀγρυλῆ**, -ῆς, ἡ, δῆμος τῆς Ἀιτικῆς.
- Αἰγαί**, -ῶν, αἰ, μικρὰ πόλις τῆς Μυσίας.
- Αἰολεῖς**, -έων, οἰ, οἱ κάτοικοι τῆς Αἰολίδος, παραθαλασσίου χώ-
ρας τῆς Μ. Ἀσίας.
- Αἰσχύλος**, -ου, δ, Ἀθηναῖος δραματικὸς ποιητὴς (525—456 π. Χ.)
- Ἀκιστόδωρος**, -ου, δ, περιηγητὴς ἐκ Μεγαλοπόλεως τῆς Ἀρ-
καδίας, ζήσας κατὰ τὸν τρίτον π. Χ. αἰῶνα.
- Ἀλικαρνασσός**, -οῦ, ἡ, πόλις τῆς Καρίας.
- Ἄλωπεκῆ**, -ῆς, ἡ, δῆμος τῆς Ἀιτικῆς εἰς τὰ ΝΑ. τῆς Ἀκρο-
πόλεως πρὸς τὸ Φάληρον.
- Ἀμμώνιος**, -ου, δ, φιλόσοφος ἐξ Ἀλεξανδρείας διδάξας ἐν Ἀ-
θήναις κατὰ τὸν πρῶτον μ. Χ. αἰῶνα.
- Ἀναξαγόρας**, -ου, δ, φιλόσοφος ἐκ Κλαζομενῶν, πόλεως τῆς
Ἰωνίας (500—428 π. Χ.).
- Ἄνδοκίδης**, -ου, δ, Ἀθηναῖος ῥήτωρ ζήσας περὶ τὰ μέσα τοῦ
5ου π. Χ. αἰῶνος.
- Ἀρειμάνιος**, -ου, δ, οὕτω ἔκαλεῖτο ὑπὸ τῶν Περσῶν ὁ κακο-
ποιὸς θεὸς, ὁ θεὸς τοῦ κακοῦ· ὁ δὲ θεὸς τοῦ ἀγαθοῦ
ἔκαλεῖτο Ὀρομάζης.
- Ἀριαμένης**, -ους, δ, ἀδελφὸς καὶ ναύαρχος τοῦ Ξέρξου.

- Ἀριστοτέλης**, -ους, **δ**, μέγας φιλόσοφος ἐκ Σταγείρων, πόλεως τῆς Χαλκιδικῆς (384—322 π. Χ.).
- Ἀριστοφάνης**, -ους, **δ**, περίφημος κωμικὸς ποιητὴς ἐξ Ἀθηνῶν (452—385 π. Χ.).
- Ἀρνάκης**, -ου, **δ**, Πέρσης αἰχμαλωτισθεὶς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων.
- Ἀρταύκτης**, -ου, **δ**, γαμβρὸς ἐπ' ἀδελφῇ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν Ξέρξου.
- Ἀρτεμισία**, ας, **ἡ**, βασίλισσα τῆς Ἀλικαρνασσοῦ.
- Ἀρτεμίσιον**, ου, **τό**, ἀκρωτήριο εἰς τὰ ΒΑ. τῆς Εὐβοίας.
- Ἀφεταιί**, -ῶν, **αἱ**, πόλις τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ Μαγνησίας.
- Ἀχαρναί**, -ῶν, **αἱ**, δῆμος τῆς Ἀττικῆς παρὰ τὸ σημερινὸν Μενίδι· ὁ κάτοικος : **Ἀχαρνεύς**, -έως.

Γοργόνειον, -ου, **τό**, Γοργόνειον ἐλέγето ἡ κεφαλὴ τῆς Γοργόνος Μεδούσης, τὴν ὁποίαν ἐφρόνευσεν ὁ Περσεύς. Γοργόνειον εἶχεν ὡς κόσμημα ἡ ἀσπίς τοῦ ξυλίνου ἀγάλματος (ξοάνου) τῆς Ἀθηναῖς τοῦ εὐρισκομένου ἐντὸς τοῦ Ἐρεχθίδειου. Τὸ ἄγαλμα τοῦτο παρέλαβον μαζί των οἱ Ἀθηναῖοι, ὅτε πρὸ τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας ἐγκατέλειψαν τὴν πόλιν των.

Δείνων, -ωνος, **δ**, ιστοριογράφος ἐκ Κολοφῶνος, πόλεως τῆς Ἰωνίας, ζήσας κατὰ τὸν τέταρτον π. Χ. αἰῶνα.

Δεκελεύς, -έως, **δ**, ὁ ἐκ Δεκελείας, δήμου τῆς Ἀττικῆς.

Δημάρατος, -ου, **δ**, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης, ὅστις ἐκθρονισθεὶς κατέφυγε πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Περσῶν Δαρεῖον, βραδύτεραν δὲ ἠκολούθησε τὸν Ξέρξην εἰς τὴν κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐκστρατείαν.

Δινδυμήνη, -ης, **ἡ**, οὗτο ἐκαλεῖτο ἡ Ἀσιατικὴ μήτηρ τῶν θεῶν Κυβέλη ἢ Κυβήβη ἐκ τοῦ ὄρους τῆς Φρυγίας Δινδύμου.

Διόδωρος, -ου, **δ**, περιηγητὴς ζήσας περὶ τὸ 300 π. Χ.

- Ἐπιξύης, -ου, ὁ, Πέρσης σατραπῆς τῆς μεγάλης Φρυγίας.
 Ἐρατοσθένης, -ους, ὁ, ἀστρονόμος, γεωγράφος καὶ φιλόσοφος
 ἐκ Κυρήνης τῆς Ἀφρικῆς (276 — 196 π. Χ.).
 Ἐρετριεύς, -έως, ὁ, ὁ ἐξ Ἐρετρίας, πόλεως τῆς Εὐβοίας· ἐπί-
 θετοι : Ἐρετρικὴ (γυνή).
 Ἐρμιόνη, ης, ἡ, πόλις τῆς Ἀργολικῆς χερσονήσου.
 Ἐστίαια, ας, ἡ, πόλις τῆς Εὐβοίας, ἢ ὕστερον Ὠρεός.
 Ἐφορος, -ου, ὁ, ἱστοριογράφος ἐκ Κύμης τῆς Αἰολίδος, ζήσας
 κατὰ τὸν τέταρτον π. Χ. αἰῶνα.

Ζελεΐτης, -ου, ὁ, ὁ ἐκ Ζελείας, πόλεως τῆς μικρᾶς Φρυγίας.

- Ἡρακλείδης, -ου, ὁ, ἱστοριογράφος ἐκ Κύμης τῆς Αἰολίδος,
 ζήσας κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Διαδόχων τοῦ Μεγάλου
 Ἀλεξάνδρου.
 Ἡρακλῆς, -έους, ὁ, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς θνητῆς Ἀλκμήνης, ὁ
 ἀνδρειότατος καὶ ἑξοχότατος τῶν ἡρώων τῆς ἀρχαίας
 Ἑλλάδος.

- Θάσος, -ου, ἡ, νῆσος κειμένη πλησίον τῆς Θράκης.
 Θεόπομπος, -ου, ὁ, ἱστοριογράφος ἐκ Χίου, ζήσας κατὰ τὸν
 τέταρτον π. Χ. αἰῶνα.
 Θεόφραστος, -ου, ὁ, φιλόσοφος ἐξ Ἐρεσοῦ τῆς Λέσβου (372—
 287 π. Χ.).
 Θριάσιον (πεδῖον), ἡ ἐμπροσθεν τῆς Ἐλευσίνος πρὸς τὰς Ἀ-
 θήνας ἐκτεινομένη πεδιάς.

- Ἰακχος, -ου, ὁ, ὁ ἐν Ἐλευσίνι λατρευόμενος Διόνυσος.
 Ἰάλυσος, -ου, ἡ, πόλις τῆς νήσου Ρόδου.
 Ἰέρων, -ωνος, ὁ, (ὁ Α΄), τύραννος τῶν Συρακουσῶν (478—
 467 π. Χ.).

- Καρίνη**, -ης, ἡ (ἢ Κάειρα), ἡ καταγομένη ἐκ τῆς Καρίας, χώρας κειμένης εἰς τὰ ΝΑ. τῆς Μ. Ἀσίας.
- Κέρατα**. τά, ὄρος εἰς τὰ μεθόρια τῆς Ἀιτικῆς καὶ τῆς Μεγαρίδος.
- Κιλικία**, -ας, ἡ, χώρα εἰς τὰ ΝΑ. τῆς Μ. Ἀσίας.
- Κλείδημος**, -ου, ὁ, ἀθιδογράφος, τ. ἔ. συγγραφεὺς Ἀθίδος (ὄνομ. Ἀθίδης), συγγράμματος περιλαμβάνοντος μυθολογίαν, ἱστορίαν, λογοτεχνίαν καὶ τοπογραφίαν τῆς Ἀιτικῆς, ζήσας κατὰ τὸ πρῶτον ἡμῶν τοῦ τετάρτου π. Χ. αἰῶνος.
- Κλείταρχος**, -ου, ὁ, ἱστοριογράφος, υἱὸς τοῦ ἐπίσης ἱστοριογράφου Δείωνος, ζήσας κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου.
- Κυζικηνός**, -οῦ, ὁ, ὁ ἐκ Κυζίκου, πόλεως τῆς μικρᾶς Φρυγίας παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον.
- Κύμη**, -ης, ἡ, πόλις τῆς Αἰολίδος.
- Κυνόσαργες**, -ους, τό, γυμναστήριον ἀφιερωμένον εἰς τὸν Ἡρακλέα. Ἐκεῖτο δὲ τοῦτο εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Λυκαβητοῦ πλησίον τῆς σημερινῆς μονῆς τῶν Ἀσωμάτων (Πετράκη).
- Λάμπυκος**, -ου, ἡ, πόλις τῆς Τρωάδος πλησίον τοῦ Ἑλλήσποντου.
- Λεοντοκέφαλος**, -οῦ, ἡ, πόλις τῆς μεγάλης Φρυγίας.
- Λεωτυχίδης**, -ου, ὁ, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης, νικήσας μετὰ τοῦ Ἀθηναίου στρατηγοῦ Ξανθίππου ἐν Μυκάλῃ (379 π. Χ.) τοὺς Πέρσας.
- Λητώ**, -οῦς, ἡ, μήτηρ τῶν θεῶν Ἀπόλλωνος καὶ Ἀρτέμιδος.
- Λυδία**, -ας, ἡ, χώρα ἐν τῇ δυτικῇ Μ. Ἀσίᾳ.
- Λυκομίδαι**, -ῶν, οἱ, γένος ἱερατικὸν ἐν Ἀθήναις.
- Μαγνησία**, -ας, ἡ (ἢ ἐπὶ Μαιάνδρῳ), πόλις τῆς Καρίας· οἱ κάτοικοι : Μάγνητες, -ων.
- Μέλισσος**, -ου, ὁ, φιλόσοφος, πολιτικὸς καὶ στρατηγὸς ἐκ τῆς

νήσου Σάμου, ὅστις τῷ 440 π. Χ. ἐνέκησε τοὺς πολιορκουμένους τὴν Σάμον Ἀθηναίους.

Μελίτη, -ης, ἡ, δῆμος τῆς Ἀττικῆς περιλαμβάνων τὰ περὶ τὴν Πινύκα.

Μολοττοί, -ῶν, οἱ, λαὸς κατοικῶν εἰς τὰ ΒΑ. μεσόγεια τῆς Ἡπείρου.

Μνοῦς, -οῦντος, ἡ, πόλις τῆς Ἰωνίας πρὸς Β. τῆς Μιλήτου.

Νεάνθης, -ους, ὁ, ῥήτωρ, ἱστοριογράφος καὶ βιογράφος ἐκ Κυζίκου, ζήσας περὶ τὸ 300 π. Χ.

Νεάνθιππος, -ου, ὁ, Ἀθηναῖος στρατηγός, πατὴρ τοῦ Περικλέους.

Ξέρξης, ου, ὁ, βασιλεὺς τῶν Περσῶν τῷ 485—465 π. Χ.

Ὀλιζῶν, -ῶνος, ἡ, παράλιος πόλις εἰς τὰ Ν. τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ Μαγνησίας.

Παγασαί, -ῶν, αἱ, πόλις παράλιος τῆς Θεσσαλίας καὶ ἐπίκειον τῶν Φερῶν.

Παιανιεύς, -έως, ὁ, ὁ ἐκ Παιανίας, δῆμου τῆς Ἀττικῆς, κειμένου κατὰ τοὺς ἀνατολικοὺς πρόποδας τοῦ Ὑμηττοῦ.

Παλαίσκηψις, -ως, ἡ, πόλις τῆς Τροφάδος.

Περκώτη, -ης, ἡ, πόλις τῆς Μυσίας.

Πινδαρος, -ου, ὁ, ὁ μέγιστος τῶν Ἑλλήνων λυρικῶν ποιητῶν (522—442 π. Χ.).

Πισίδαι, -ῶν, οἱ, κάτοικοι τῆς Πισιδίας, χώρας ἐν τῇ νοτίῳ Μ. Ἀσίᾳ.

Πλάτων, -ωνος, ὁ, ὁ ἕπαιος τῶν φιλοσόφων τῆς ἀρχαιότητος, γεννηθεὶς ἐν Ἀθήναις τῷ 427 π. Χ. καὶ ἀποθανὼν τῷ 347 π. Χ.

Πλάτων, -ωνος, ὁ, Ἀθηναῖος κωμικὸς ποιητής, ζήσας περὶ τὸ 400 π. Χ.

- Πινόξ, Πινυκός, ἡ**, ὁ πρὸς Δ. τῆς Ἀκροπόλεως μεταξὺ τοῦ λόφου τῶν Νυμφῶν (ὄπου τὸ Ἄστεροσκοπεῖον) καὶ τοῦ λόφου τῶν Μουσῶν (ὄπου τὸ μνημεῖον τοῦ Φιλοπλάπου) κείμενος λόφος. Ὁ λόφος τῆς Πινυκὸς ἦτο κατὰ τὸν πέμπτον καὶ τέταρτον π. Χ. αἰῶνα ὁ συνήθης τόπος τῶν συνελεύσεων τοῦ λαοῦ.
- Πύδνα, -ας, ἡ**, πόλις τῆς Μακεδονίας κατὰ τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον.
- Πυλαγόροι, -ων ἢ Πυλαγόραι, -ῶν, οἱ** (Πύλαι, ἀγείρω=συναθροίζω), οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν δώδεκα λαῶν, οἵτινες μετεῖχον τῆς δελφικῆς ἀμφικτυονίας.
- Ῥόδιος, -ου, ὁ**, ὁ ἐκ Ῥόδου, νήσου πρὸς Ν. τῆς Καρίας.
- Σανδάκη, -ης, ἡ**, ἀδελφὴ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν Ξέρξου.
- Σερίφιος, -ου, ὁ**, ὁ ἐκ Σερίφου, μιᾶς τῶν Κυκλάδων νήσων.
- Σιμωνίδης, -ου, ὁ**, περιώνυμος λυρικός ποιητὴς ἐκ τῆς Κέω, μιᾶς τῶν Κυκλάδων νήσων (556—468 π. Χ.).
- Σκιάθος, -ου, ἡ**, νῆσος πρὸς Β. τῆς Εὐβοίας.
- Στησίμβροτος, -ου, ὁ**, ιστοριογράφος ἐκ τῆς νήσου Θάσου, σύγχρονος τοῦ Κίμωνος.
- Τέμπη, -ῶν, τά**, κοιλὰς μεταξὺ τῶν ὄρεων Ὀλύμπου καὶ Ὀσσης.
- Τιμοκρέων, -οντος, ὁ**, λυρικός ποιητὴς ἐξ Ἰαλύσου, πόλεως τῆς νήσου Ῥόδου, σύγχρονος τοῦ Θεμιστοκλέους.
- Τροιζήν, -ῆνος, ἡ**, πόλις τῆς Ἀργολίδος.
- Φαινίας, -ου, ὁ**, ιστοριογράφος ἐξ Ἐρεσοῦ, πόλεως τῆς νήσου Λέσβου, μαθητὴς τοῦ φιλοσόφου Ἀριστοτέλους.
- Φανόδημος, -ου, ὁ**, ἀττιδογράφος, ζήσας κατὰ τὸ πρῶτον ἡμῶν τοῦ τετάρτου π. Χ. αἰῶνος.

- Φιλοκτήτης, -ου, δ,** υἱὸς τοῦ Ποιάντος, βασιλέως τῶν παρὰ τὴν Οἴτην καὶ τὸν Μαλιακὸν κόλπον κατοικούντων Μαλιέων, μετασχὼν τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου.
- Φλύα, -ας, ἡ,** δῆμος τῆς Ἀττικῆς εἰς τὰ ΒΑ. τῶν Ἀθηναίων.
- Φρεάρριοι, -ων, οἱ,** δῆμος τῆς Ἀττικῆς πλησίον τοῦ Σουνίου· ὁ κάτοικος : **Φρεάρριος, -ου.**
- Φρυγία, -ας, ἡ,** ἡ ἄνω ἢ μεγάλη καλουμένη, γῶρα εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Μ. Ἀσίας.
- Φρύνιχος, -ου, δ,** Ἀθηναῖος τραγικὸς ποιητής, ζήσας περὶ τὸ 500 π. Χ.
- Φύλαρχος, -ου, δ,** ἱστοριογράφος, ζήσας κατὰ τὸν τρίτον π. Χ. αἰῶνα.
- Χάρων, -ωνος, δ,** ἱστοριογράφος ἐκ τῆς Δαμψάκου, ζήσας κατὰ τὸν πέμπτον π. Χ. αἰῶνα.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΒΟΗΘΗΣΙΑΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΒΟΗΘΗΣΙΑΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΒΟΗΘΗΣΙΑΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΒΟΗΘΗΣΙΑΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΒΟΗΘΗΣΙΑΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΒΟΗΘΗΣΙΑΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΒΟΗΘΗΣΙΑΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΒΟΗΘΗΣΙΑΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΒΟΗΘΗΣΙΑΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΒΟΗΘΗΣΙΑΣ

Ἀριθ. | Πρωτ. 6310
| Διεκπ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 21 Μαρτίου 1920.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Ἐρὸς τὸν κ. Δ. Φιλικόν.

Ἀνακίνοῦμεν ὑμῖν ὅτι δι' ἡμετέρας πράξεως τῇ 12 τοῦ
λήξαντος μηνὸς ἐκδοθείσης καὶ τῇ 29 τοῦ αὐτοῦ δημοσιευ-
θείσης ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 13 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυ-
βερνήσεως ἐνεκρίθη τὸ πρὸς κρίσιν ὑποβληθὲν ὑμέτερον βι-
βλίον «Πλουτάρχου Θεμιστοκλῆς μετὰ σημειώσεων» εἰς τὴν
Α' τάξιν τῶν τετρατοξίων γυμνασίων καὶ τὴν ἀντίστοιχον τάξιν
τῶν λοιπῶν σχολείων τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως.

Ἐντολῇ τοῦ Ὑπουργοῦ

Ὁ τμηματάρχης

Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ